

SCRIPTORUM CLASSICORUM
BIBLIOTHECA OXONIENSIS

OXONII

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO
LONDINI ET NOVI EBORACI
APUD HUMPHREDUM MILFORD

CATVLLI CARMINA

RECOGNOVIT
BREVIQUE ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT

ROBINSON ELLIS

LITTERARVM LATINARVM PROFESSOR PVBLICVS APVD OXONIENSES

OXONII

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

OXONII

*Excudebat Joannes Johnson
Architypographus academicus*

Carmina:

[I](#), [II](#), [III](#), [IV](#), [V](#), [VI](#), [VII](#), [VIII](#), [IX](#), [X](#),
[XI](#), [XII](#), [XIII](#), [XIV](#), [XV](#), [XVI](#), [XVII](#),
[XXI](#), [XXII](#), [XXIII](#), [XXIV](#), [XXV](#), [XXVI](#), [XXVII](#), [XXVIII](#), [XXIX](#), [XXX](#),
[XXXI](#), [XXXII](#), [XXXIII](#), [XXXIV](#), [XXXV](#), [XXXVI](#), [XXXVII](#), [XXXVIII](#), [XXXIX](#), [XL](#),
[XLI](#), [XLII](#), [XLIII](#), [XLIV](#), [XLV](#), [XLVI](#), [XLVII](#), [XLVIII](#), [XLIX](#), [L](#),
[LI](#), [LII](#), [LIII](#), [LIV](#), [LV](#), [LVI](#), [LVII](#), [LVIII](#), [LIX](#), [LX](#),
[LXI](#), [LXII](#), [LXIII](#), [LXIV](#), [LXV](#), [LXVI](#), [LXVII](#), [LXVIII](#), [LXIX](#), [LXX](#),
[LXXI](#), [LXXII](#), [LXXIII](#), [LXXIV](#), [LXXV](#), [LXXVI](#), [LXXVII](#), [LXXVIII](#), [LXXIX](#), [LXXX](#),
[LXXXI](#), [LXXXII](#), [LXXXIII](#), [LXXXIV](#), [LXXXV](#), [LXXXVI](#), [LXXXVII](#), [LXXXVIII](#), [LXXXIX](#), [XC](#),
[XCI](#), [XCII](#), [XCIII](#), [XCIV](#), [XCV](#), [XCVI](#), [XCVII](#), [XCVIII](#), [XCIX](#), [C](#),
[CI](#), [CII](#), [CIII](#), [CIV](#), [CV](#), [CVI](#), [CVII](#), [CVIII](#), [CIX](#), [CX](#),
[CXI](#), [CXII](#), [CXIII](#), [CXIV](#), [CXV](#), [CXVI](#)

Fragmenta:

[I](#), [II](#), [III](#), [IV](#), [V](#), [VI](#), [VII](#), [VIII](#), [IX](#), [X](#), [XI](#), [XII](#), [XIII](#), [XIV](#)

v

PRAEFATIO

CATULLI carminum, praeter unum LXII quod Epithalamion inscribitur incipitque *Vesper adest, iuuenes consurgite, Vesper Olympo*, seruatum est autem in Anthologia carminum Latinorum Thuanea (Bibl. Paris. 8071, saec. ix), perierat inter litteratos notitia donec ineunte demum saec. xiv inuentus est a *Compatriota*¹ quodam h.e. Veronensi, incertum quo anno, qua regione terrarum, codex qui fons uidetur esse eorum qui nunc extant omnium. Ex hoc codice non multo post creditur uersus aliquot intulisse in *Compendium suum moralium notabilium* Hieremias Iudex de Montagnone ciuis Patauinus; ex hoc is qui inter *Flores Moralium Auctoritatum* (quem libellum Detlefsen inuenit, scriptus est autem a. 1329 Veronae) haec habet Catulli *De errore. Catullus ad Varum. Quem non in aliqua re (uidere om.) Suffenum possis suus cuique attributus est error. Sed non uidemus mantice quod in tergo est*. Etiam Mussato, poetae Patauino, innotuisse credo eum codicem, qui in Elegia qua gratias egit Academiae Patauinorum quod se laurea coronasset scripserit *Carmine sub nostro, cupidi lasciua Catulli Lesbia, dulce vitibi nulla susurrat auis*, ut taceam alia quae in Mussati carminibus ex Catullo trahi poterant. Obiit autem Mussatus a. 1329 mense

Maio². Deinde duobus locis Catulli corpus carminum respexit, duobus ipsos uersus (i. 1, 2; i. 5-7) citauit in libro *de Originibus Rerum*, Gulielmus Pastrengicus (1295-1360) amicus Petrarcae. Iam ipse Petrarca non solum Catullum in carminibus et nominauit et paene ad uerbum imitatus est, uelut lxxvi. 23-26 sic expressit Sonnetti 1.50 ed. Mestica *Non prego già, né puote aver piú loco, Che mesuratamente il mio cor arda, Ma che sua parte abbia costei del foco* (Schwabe, *Testimon.* p. xv, ed. 1886), sed duodecim fere locos attulit ex eius carminibus siue in opusculis post impressos, siue in Vergili codice quodam enotatos quem itinerum comitem secum habebat (De Nohac *Pétrarque et l'Humanisme*, p. 139), nec dubium est Catulli eum codice usum esse qui et prius esset et semper ad manum lecturo. Huius aequalis Boccatus (†1375) de amatoriis poetis loquens sui temporis Catulli et Properti eos uolumina euoluere autumat (Schwabe, *Testimon.* p. xv). Ac notum iam Catulli librum fuisse ex tribus constat epistulis Coluci Salutati (†1406) scriptis anno 1374, quorum in una Beneuenutum de Imola, in duabus Casparam de Broaspinis implorat ut Catulli exemplar ad se transmittendum curet.

Haec ex editione maiore attuli ut demonstrarem ab ineunte fere saec. xiv poetae nostri carmina saltem in Italia lecta fuisse. Sed miro casu nec satis explorato factum est ut quaecumque horum exemplaria colligimus uel fuisse in manibus Mussati, Pastrengici, Petrarcae uel praesto fuisse ceteris quos intra annos 1323-1375 Catullum legisse ueri uisibile est, omnia deperdita et ex hominum memoria ac cognitione sublata sint.

Anno 1375 exaratus est codex Sangermanensis (G), nunc Parisinus 14137, quo non habemus ueteriorem. De eo scriba haec dicit 'Tu lector quicumque ad cuius manus hic libellus obuenerit, scriptori da ueniam si tibi corruptus uidebitur. Quoniam a corruptissimo exemplari transcripsit, non enim quodpiam aliud extabat, unde posset libelli huius habere copiam exemplandi.' Credidit igitur id quod non debebat credere, unum tunc extare exemplar Catullianorum carminum, id unum se transcribere. At iam ante annum 1329 Catullus innotuerat Mussato, breui post laudatus fuerat a Pastrengico; Petrarcae integrum exemplar praesto fuit, ex quo hauriret quae uel imitatus sit in carminibus suis uel in codicem suum Vergili tamquam hunc explicaturus rettulerit; nec potest dubitari quae ante annum 1374 adeo peruulgarentur ut inde Boccati aequales traherent suis usibus idonea, Petrarca modo uersus citaret in Latinis opusculis, modo Maronianos uersus illustraret similia ex Catullo in Vergili codicem enotans, modo amoris sui sensus Italico sermone exprimeret Catulli imitatus carmina ad Lesbiam, non uno tantum codice tum extare, sed fusius legi, postquam codex ille quem initio fere saec. xiv compatriota Veronensis inuenerat Catullum popularibus suis quasi ex mortuis rediuiuum restituisset. Quis enim credat, Petrarcae praesertim aetate, adeo incuriosos Veronenses fuisse ut poetam suum quasi rursus sepultum sinerent latere? Quid? non uniuersis Italis μέλημα futurus erat? Itaque Germanensi non ideo praecipua danda fides est quod ex uno tum superstitute exemplari descriptus fuerit (uix enim sciri id quidem potuit), sed quod aetate propius accessit ad

codicem quem Veronensis circa initium saeculi xiv inuenerat quam ceteri quos nunc habemus codices.

Germanensem proxime aetate attingens Oxoniensis est viii Canonicianus Lat. 30, qui quamuis annum quo scriptus est prae se non ferat, aut eiusdem est aevi cum Germanensi, aut certe anno 1400 non recentior.

Hi duo codices *G* et *O* nonnullis locis contra ceteros codices ita conspirant ut maiorem antiquitatem testentur. XI 3 ut *GO*, ubi *plerique*; XXXVIII 2 male si me *GO*, male est si me *plerique*; LXI 169 hac tibi *GO*, ac tibi *plerique*; LXVII 12 istius *GO*, isti *plerique*; LXXVI 11 qui tui animo offirmas *GO*, qui tu animo affirmas *plerique*; CII 1 ab antiquo *GO*, ab amico *plerique*.

Praeterea LXIV 136 crudeles mentes *O et prius G*, crudelis mentis *plerique*; LXIV 145 adipisci *O*, *prius G*, apisci *plerique*; LXIV 249 tamen prospectans *O*, tamen ~~p~~rospiciens *G*, tamen aspectans *plerique*.

Sunt alii loci in quibus cum *GO* tertius codex *R(omanus)*, Vat. Ottob. 1829, contra ceteros singularem lectionem praestat. LXVII 12 istius *GOR*, isti *plerique*; LXXVI 11 qui tui animo offirmas *GOR*, qui tu animo affirmas *plerique*; LXXVI 18 extremo *GOR*, extrema *plerique*; XXII 4 puto esse ego *GOR*, puto ego esse *plerique*; XXIII 2 nec cimex al. neque araneus *O*, nec cimex animal neque araneus *GR*; XLII 14 potes quid esse *GOR*, potest quid esse *plerique*; XLVI 3 aureis *GO*, aureis *R*; LV 18 tenens *GO*, tenens *R*; LXI 16 iunia *GOR*, uinia uel iu(l)ia *reliqui*; 146 ni *GOR*, ne *plerique*; LXIV 227 obscurata *GO*, obscurata *R*; 392 certatum *GOR*, certatim *plerique*; 393 lacti *O*, *G m. pr.*, lacti al. leti *R*, l(a)eti *plerique*.

Sunt alii loci ubi ex *R* confirmatur lectio quam aut solus aut cum paucissimis praestat *O*; X 3 tunc *O et R m. pr.*, tum *G*; LV 11 quedam *OR*, quendam *plerique*; LXIV 224 infulso *O*, infulso *R*, infuso *plerique*; 282 aurea *OR*, aura *plerique*.

Sunt alii ubi *R* singulares lectiones solus habet. IV 4, 5 siue... siue *R*, sine... sine *ceteri*; 20 uocare^ura *R m. pr.*, iuxocare cura *plerique*; X 13 non al. nec facerent *R*, non al. nec faceret *G*, nec faceret *O*; XLVII 4 preposuit *R solus*, proposuit *cett.*; XLIX 7 omniums patronus (*ex patronum*) *R*, omnium patronus uel patronum *cett.*; LXI 159 homine *R*, omine *cett.*; LXVI 59 ne solum in mumine celi *R*, in numine *plerique*; 63 ad flāma *marg.* templa *R*, ad templa *cett.*; LXXIII 4 ob̄stetque magisque magis *R*, obestque magisque magis *GO*, stetque magisque magis *plerique*; LXVIII 115 tereretur *R*, terreretur *O*, trereretur *G*.

In uniuersum uere mihi uidetur de *R* iudicasse qui eum anno 1896 primus in lucem protulit, Americanus, Gulielmus Gardner Hale. Censet enim huic codici siue propter aetatem (circa 1400) siue propter lectiones quae in eo reperiuntur optimae, primum locum neque *G* neque *O* inferiorem attribuendum esse. Itaque in Catulli crisi praecipue semper considerandum erit quid hi tres (*GOR*), necdum correcti, praebeant. Sed in hac editione, quamquam, permittente ipso qui codicem *R* primus inuenit, non

dubitaui quae potiora uisa sunt inter ceterorum codicum lectiones proferre, non sum ausus omnia uulgare, ne inuenti sui gloriam auctori uiderer praeripere; cuius integra collatio ab ipso demum exspectanda erit.

Ad *R* mira proximitate accedit *Venetus* Sancti Marci (cod. Lat. xii. 80), ita tamen ut aliquanto recentius scriptus fuerit. Hunc codicem, ut Germanensem Chatelainius anno 1890, heliotypica arte expressum edidit Constantinus Nigra anno 1893.

Post *GOR*, aetate qui proximus est, *B(ononiensis)*, cum finitus sit anno secundo Iohannis xxiii, h.e. 1411-12 A.D., ceteris posset haberi praestabilior, nisi tot tantasque passus esset correctiones ut non raro uix dinoscatur quid uetus scribe exararit, quid emendator intulerit. Qua in re fortuna tamen nos aliqua ex parte adiuit: duo enim codices *Laurentianus I* (Plut. xxxiii. 13) et Vaticanus 1630, tam xarta cognatione cum *B* cohaerent, ut ex eis saepe colligatur quid in *B* fuerit. Et *La*¹ quidem non diu post *B* uidetur descriptus; Vat. 1630 recentior, neque a me in hoc libello exhibetur. Ceterum non parui sunt quae peculiaria in *BLa*¹ extant; quorum partem hic pono. LXV 14 *Dauilas BLa*¹, *Bauilla O*, *Bauilas ex Bauila G*, *Daulias Catullus*; LXVI 5 *sublamia B*, *sublamina O*, *sublimia G et plerique*, sub *Latmia Catullus*; LXIV 211 *erectum La*¹, *errectum B m. pr.*, *ereptum plerique*, *Erechtheum Catullus*; LXVI 25 *atque ego certe BLa*¹, *at ego certe GOR et plerique*.

Quae quoniam ad ueritatem aut propius accedunt aut possunt accedere (uelut LXVI 25) quam *GOR*, ab alio fonte uidentur deriuata atque hi fuerunt. Hoc dico: codicis eius principalis siue archetypi quem Veronensis (siue carta ea siue papyrus fuit) ante 1323 inuenerat, nonaginta annis intercedentibus, ita uariasse apographa ut non semper in uetustissimis, sed interdum etiam in recentioribus, qualia sunt *BLa*¹, melius ac fidelius repraesentetur id quod in archetypo illo traditum fuerat. Hinc credo explicari tot alternantes lectiones quae in *G* et *R* reperiuntur; quae ut ab archetypum diuerse interpretantibus sine dubio ortae sunt, ita ex archetypo non ipso semper, sed apographis eius depromi poterant, qualia inter 1323 et 1375 quo anno descriptus est *G*, exarata esse credibile est. Non igitur mirum si et in *C(olbertino)* et in *A(mbrosiano)* atque adeo in *D(atano)*, quamuis *CA* medio fere saec. xv, *D* non ante 1463 descriptus fuerit, interdum extant uestigia lectionum quae ceteris codicibus antiquiora et sinceriora sint. Duo exempla affero quae instar erunt omnium. LXXII 6 quod uulgo editur *Multo mi tamen es uilior et leuior*, codices sic tradiderunt, *Multo ita me nec uilior et leuior*. Solus *C* habet, *multo "me" ita nec uilior et leuior*, quo significatur transponendum esse *me*: uidelicet post *ita* rursus *me* repetendum erat, *multo me ita xime u. e. l.* Itaque non *multo mi tamen es* sed *multo mei tamen es* reponendum erit; *mei* enim datiuus est LXXVII 3 *sicine subrepsti mei*, fortasse etiam XXXVII 11 *puella nam mei*, ubi codices habent *me*. Alterum exemplum est XXXIV 23 *solitas es A*, in quo latere antiquum morem scribendi *solita's* intellexit Lucianus Mueller: a quo non longe abest unicum illud quod habet *R* XLIX 7 *omniums* quod non immerito ad ipsum archetypum redire existimauit is qui codicem

inuenit, Gulielmus Gardner Hale. Atque utinam huiusmodi essent plura quae in eo extant codice; haberemus certiolem ad archetypon redintegrandum uiam: quamquam ne sic quidem ad ipsius Catulli manum iretur.

De *Datano* fusius dixi in ed. maiore Prolegg. pp. xxxi-xxxv. Is quia nonnulla habet quae ab Italis interpolata sint, uelut LXVIII 47 (qui uersus deest in sincerioribus), XCV 9 in fine uersus *laboris*, LXV 12 *canam* ubi ceteri *tegam*, a nonnullis editoribus hodie repudiatur. Est tamen ea species in uniuersum Datani, quae non modo peculiaris dicenda sit, sed praesertim si orthographiam spectes, incorruptam uetustatem prae se ferens; qua re Lachmanno hic potissimum dignus habitus est quem cum uno altero totum exhiberet in ed. sua anni 1829, neque ego, qui Lachmanni crisin semper habuerim plurimi, umquam a me impetrare potui ut, Baehrensio potius et Munroni obsecutus propter pauca quae codex is habet uitia, uniuersum neglegerem abiceremque. Huius compar consimilisque codex est Musei Britannici, Add. 11,915, quem in ed. maiore littera *a* signauit.

Ex his decem codicibus plerumque constabit quid in Veronensis archetypo scriptum fuerit, non ut hinc restitui putes ueram manum Catulli.

Fuerit enim diuersa carminum recensio, ut ex LXII patet, quod quemadmodum legitur in Thuaneo apographo saeculi ix, non semper consentit cum codicibus saec. xiv, xv.

xiiHis adiunxi alios quorum fides plerumque integra uisa est, in primis Laurentianum secundum (Plut. xxxiii cod. 12), Parisinum 7989, Harleianos duo, quorum alter 2574 (*h*) saepe consentit cum Oxoniensi (*O*), alter (4094) post Tibullum Propertiumque habet Catulli LXI, LXII, II, X, V-IX, XI-XVII 14, duo Phillippicos, alterum 9591, scriptum anno 1453 (nunc Bodl. Lat. Class. e. 17), alterum 3364 (nunc Bodl. Lat. Class. e. 15); praeterea, quamquam minoris aestimandos, Caesenatem saec. xv exeuntis, Carpentoractensem (*Carpentras*) 357, Brixianum A vii. 7, Riccardianum 2242, Parmensem 716, Perusinum (*p*) qui idem Cuiacianus fuerat Scaligeri, nunc est inter libros Samuelis Allen, Dublinensis; praeterea codicem quendam Gualteri Ashburner, olim inter socios collegii Mertonensis apud Oxonienses, continentem Catull. I-LXI 127 et quaedam Tibulli. Hos rarius tantum excerpsi, praeter Laur. xxxiii. 12, Harleianos, Perusinum (*p*), et Bodl. Lat. Class. e. 15, hunc utpote peculiaria nonnulla praestantem quibus ueri species inesset, *p* ut coniecturas, quae Catulli textum ex doctorum emendatione, praecipue Italorum, saec. xv occuparint. Ea quoniam ad Catullum explicandum non sunt sine pretio, ideo adieci, quamquam non diffiteor prolixioris sic factam esse speciem apparatus critici quam aut libelli norma postulabat aut ipse suscepam uolueramque.

1. Extat epigramma siue *uersus domini Beneuenuti de Campexanis de Vicencia de resurrectione Catulli poetae Veronensis*

Ad patriam uenio longis de finibus exul,
causa mei reditus compatriota fuit.
scilicet a calamis tribuit cui Francia nomen,

quique notat turbae praetereuntis iter.
quo licet ingenio uestrum celebrate Catullum,
cuius sub modio clausa papyrus erat.

Mortuus uidetur Beneuenutus de Campesanis anno 1323 (Schulze, Prolegg. Catulli Baehrensiani, p. viii).

[2.](#) A. Gloria, *Documenti inediti intorno a Francesco Petrarca e Albertino Mussato* p. 18, Carducci p. 279
libri *Ecerinide* a Ludouico Padrin editi Bononiae a. 1900. Ecerinis titulus est tragoediae latinae a Mussato
conscriptae, propter quam meruit lauro et hedera quodannis coronari.

xiii

ADDENDA IN ADNOT. CRIT.

[IV. 4, 5](#) Siue... siue *R*, *non sine*... sine

[LXI. 226](#) *fort.* bene mutuo ex

xiv

SIGLA

= Thuaneus, Paris. 8071: habet Catulli c. lxii
T

saec. ix

G = Sangermanensis, Paris. 14137

anni 1375

O = Oxoniensis Bodl. Canon. Lat. 30

saec. xiv

R = Romanus (Vat. Ottob. 1829)

saec. xiv exeuntis

Ven = Marcianus Class. xii. Cod. Lat. 80

saec. xv

B = Bononiensis (Bologna) 2621, Bibliothecae Vniuersitatis

anni [141½](#)

*La*¹ = Laurentianus primus (Bibl. Laurentiano-Mediceae Plut. xxxiii Cod. 13)

saec. xv

A = Ambrosianus M. 38, Mediolani

saec. xv

C = Colbertinus, Paris. 8234

saec. xv

Ω = consensus codicum *GOR Ven BLA*¹*AC* ubi omnes uel uno alteroue excepto
conspirant

D = Datanus Bibl. Berolinensis (Diez. B. Santen. 37)

anni 1463

a = Brit. Mus. Add. 11,915

anni 1460

<i>h</i> = Harleianus 2574	saec. xv
<i>h</i> ² = Harleianus 4094	saec. xv
<i>Phill.</i> = Phillippicus 9591, nunc Bodleianus Lat. Class. e. 17	saec. xv
<i>Bodl. Lat. Class. e. 15</i> , olim Phillippicus 3364	saec. xv
Paris. 7989	anni 1423
Laur. xxxiii. 12	saec. xv
<i>Qui secuntur rarius tantum adhibiti sunt</i>	
Carpentoractensis (<i>Carpentras</i>) 357	saec. xv exeuntis
Brixianus Bibl. Queriniana A vii. 7	saec. xv
Parmensis 716	saec. xv
Bononiensis (Bologna) 2744	saec. xv
Perusinus = Cuiacianus Scaligeri (<i>p</i>)	anni 1467
Ashburneri codex I-LXI 127 continens	anni 1451

CATVLLI CARMINA

Catulli (-lis *La*²) Veronensis liber incipit ad Cornelium *BGR Ven Laur. 33.12*: Catulli Veronensis poetae liber incipit *A et Santenianus*: Catulli Veronensis ad Cornelium *La*¹: Catullus Veronensis poeta *O*: Catuli Veronensis poetae cl. liber incipit *a*: Q. Catuli Veronensis liber incipit ad Cornelium *I D*: Q. VALERI. CATVLLI. VERONENS. AD CORN. NEPOTEM. LIBER *C*

/

QUI dono lepidum nouum libellum
arido modo pumice expolitum?
Corneli, tibi: namque tu solebas
meas esse aliquid putare nugas;
5

iam tum cum ausus es unus Italarum
omne acuum tribus explicare cartis
doctis, Iuppiter, et laboriosis.
quare habe tibi quidquid hoc libelli
qualecumque; quod, o patrona uirgo,
10

plus uno maneat perenne saeclo.

I 1 Qui *ADh Gulielmus Pastrengicus* (1295-1360 A.D.) *de originibus rerum* p. 88b:

cui *GO*³ (non qui) *RBCLa*¹ **2** arido *codd.*: arida *Pastrengicus*, fortasse ex *Serui* adnotatione ad *Aen.* xii. 587 ubi tradit *Catullum* pumicem dixisse feminino

5 tum *h*: tamen Ω es *h*: est Ω

8 tibi habe quicquid Ω haec *O* libelli al. mei *G* **9** quod] quidem *D*, *Bodl. Lat. Class. e. 15*, marg.

R o *add. Perusinus* (*p*): om. Ω patroni ut ergo *Bergk* **10** perire *O*

³. Sic enim monstrantibus Elmero Merrill et E. B. Nicholson nunc lego quod in *G* et *O* scriptum est.

//

PASSER, deliciae meae puellae,
quicum ludere, quem in sinu tenere,
qui primum digitum dare atpetenti
et acris solet incitare morsus,

5

cum desiderio meo nitenti
carum nescio quid libet iocari,
et solaciolum sui doloris,
†credo ut cum grauis acquiescet ardor:†
tecum ludere sicut ipsa possem

10

et tristis animi leuare curas!

. . . . .

tam gratum est mihi quam ferunt puellae
pernici aureolum fuisse malum,
quod zonam soluit diu ligatam.

II Fletus passeris *Lesbie* Ω : *spatium unius uersus in O* titulo tamen carens

3 qui *GODBLa*¹ (*m. pr.*): {*Qc*}ui *A* *R*: cui *ha*, marg. *O*: quoi *C* at petenti *O*: at petenti al. patenti *Ven. et sic G* prius, quamuis post in parenti mutatum fuerit: appetenti *Ra* **6** karum *GO* libet *GO*

sed iubet marg. O: lubet *Baehrens* **8** sic Ω *sed* cum om. *Ba* credo, ut tum g. acquiescat a. *Baptista Guarinus*: credo, et cum (quo *Postgate*) grauis acquiescit (-at *Postgate*) ardor *ego olim*: quaerit quo g. acquiescat a. *E. M. Thompson*. Omittendum esse credo ratus est *Tartara* tamquam additum ab eo qui dubitationem suam de scriptura sic declarauit **9** ludere (*suprascr.* al. luderem) *G*:

luderem *D* *Post* **10** uidentur excidisse quaedam, uelut tecum ludere, sic ut ipsa ludit: *sed interstitii uestigia non habent codices* **11** est omittebat *Conington*

13 ligatam *ACBLa*¹ *Dah Priscianus*: negatam al. ligatam *G*: negatam *O*: ligatam *marg.* negatam *R*, *sed ut ante ligatam uideatur aliquid erasum*: cf. *Carm. Epigr. 1504.49 Buech.* zonulam ut soluas diu ligatam

A. ~~Qui~~ *R*

///

LUGETE, o Veneres Cupidinesque,
et quantum est hominum uenustiorum.
passer mortuus est meae puellae,
passer, deliciae meae puellae.

5

quem plus illa oculis suis amabat:
nam mellitus erat suamque norat
ipsam tam bene quam puella matrem.
nec sese a gremio illius mouebat,
sed circumsiliens modo huc modo illuc

10

ad solam dominam usque pipilabat.
qui nunc it per iter tenebricosum
illuc, unde negant redire quenquam.
at uobis male sit, malae tenebrae
Orci, quae omnia bella deuoratis:

15

tam bellum mihi passerem abstulistis.
uae factum male! uae miselle passer,
tua nunc opera meae puellae
flendo turgiduli rubent ocelli.

III cum II continuatum habent Ω, nullo titulo nec spatio tituli

4 om. ABCLa'a **7** ipsa ABC

9 circum siliens GR: circum silens al. siliens O **10** pipilabat Da: piplabat Ω: pipiabat marg. h Voss

11 tenebricosum h²: tenebrosum Ω **12** illuc marg. O: illud Ω Carm. Epigr. 1504.11 Buech. Unde fata
negant redire quemquam

14 Orciquae R m. pr.: Orcique al. quae G: Orcique COVen bella al. pulcra G: bella i. pulcra O

16 uae... uae miselle scripsi ex eo quod habent Ω **16** Bonum factum male bonus ille passer: correxerunt
ex Att. xv.1.1 o factum male, o miselle passer: cf. Carm. Epigr. 1512.4.7 Buech. o factum male Myia quod
peristi: proh miselle passer Bapt. Guarinus: pro f. m. pro pusille Froehlich: io miselle
p. Lachmann **17** tua (suprascr. quia) O **18** turgidoli R m. pr.

IV

PHASELLUS ille, quem uidetis, hospites,

ait fuisse nauium celerrimus,
neque ullius natantis impetum trabis
nequisse praeterire, siue palmulis
5

opus foret uolare siue linteo.
et hoc negat minacis Adriatici
negare litus insulasue Cycladas
Rhodumque nobilem horridamque Thraciam,
Propontida trucemue Ponticum sinum,
10

ubi iste post phasellus antea fuit
comata silua: nam Cytorio in iugo
loquente saepe sibilum edidit coma.
Amastri Pontica et Cytore buxifer,
tibi haec fuisse et esse cognitissima
15

ait phasellus: ultima ex origine
tuo stetisse dicit in cacumine,
tuo imbuisse palmulas in aequore,
et inde tot per impotentia freta
herum tulisse, laeua siue dextera
20

uocaret aura, siue utrumque Iuppiter
simul secundus incidisset in pedem.
neque ulla uota litoralibus deis
sibi esse facta, cum ueniret a mari
nouissimo hunc ad usque limpidum lacum.
25

sed haec prius fuere: nunc recondita
senet quiete seque dedicat tibi,
gemelle Castor et gemelle Castoris.

IV DE PHASELLO (-ELO VenR) Ω: *spatium unius uersus in O*

1 Phaselus *DaVen* **2** aiunt Ω **2** celerrimum (celerimum *O*) Ω **3** illius Ω tradis *h²*: tardis Ω **4** neque
esse Ω sine Ω: [siue R](#) **5** sine Ω: [siue R](#)

6 haec *O* negant *R* mina ei *B m. pr.*, *GOVenDah*: mina ci *Cod. Vat. 1630*:

mina|| *dein* minacis *R* **7** insula uegeladas *O* **8** tractam Ω *sed* traciam *corr. R et corr. La¹* **11** silua *om.*
O, add. in marg. cit(th *C*)eorio Ω *sed* citeono *Oh²*

13 citheri *GO et R m. pr.* **14** cognitissima *ah²*: cognotissima Ω **17** tuo *O*:

tuas *cett.* **18** inte *R* **19** herum *GOR* **20** uocare cura *ABCGOh*: uocare¹ ura *R m. pr.*: uocare¹ aura *corr. R*

22 litoralibus *GR litt. OBAC* diis Ω *sed e iam superscripta in La¹* **23** a mari *Lachm.*: amaret Ω *et, ut videtur, R ante quam in amari mutatum erat*: amare *ah²* **24** nouissimo *a*: nouissime Ω, *Munro*

25 hoc *CGVen R m. pr.* **27** Castor *D, Diomedes p. 344 Keil: Castorum R m. pr. B et La¹ nondum mutati:*
Castrum al. Castorum *G: Castrum O*

V

VIUAMUS, mea Lesbia, atque amemus,
rumoresque senum seueriorum
omnes unius aestimemus assis.
soles occidere et redire possunt:
5

nobis cum semel occidit breuis lux,
nox est perpetua una dormienda.
da mi basia mille, deinde centum,
dein mille altera, dein secunda centum,
deinde usque altera mille, deinde centum.
10

dein, cum milia multa fecerimus,
conturbabimus illa, ne sciamus,
aut ne quis malus inuidere possit,
cum tantum sciat esse basiorum.

V AD LESBIAM Ω : *in O spatium unius uersus sine titulo*

3 extime(ne *O*)mus Ω

5 nobiscum Ω

8 deinde mi//// altera da//// secunda centum *G, et sic R, nisi quod da post inlatum uidetur: deinde mille
altera deinde secunda centum Oh²*

10 deinde Ω **11** conturbauimus Ω nesciamus Ω **13** tantum *corr. R, corr. La¹: tantus CGOVen, R et
La¹ nondum mutati* sciet *Buecheler ex Priap. lii. 12*

VI

FLAUI, delicias tuas Catullo,
nei sint illepidae atque inelegantes,
uelles dicere, nec tacere posses.
uerum nescio quid febriculosi
5

scorti diligis: hoc pudet fateri.
nam te non uiduas iacere noctes
nequiquam tacitum cubile clamat

Sertisque ac Syrio fraglans oliuo,
puluinusque peraeque et hic et ille
10

attritus, tremulique quassa lecti
argutatio inambulatioque.
nam nil uerpa ualet, nihil tacere.
cur? non tam latera ecfututa pandas,
nei tu quid facias ineptiarum.
15

quare, quidquid habes boni malique,
dic nobis. uolo te ac tuos amores
ad caelum lepidio uocare uersu.

VI cum V continuatur in O: AD FLAVIVM cett.

2 nei *Lachmann*: ne Ω **3** uelis et possis *Heinsius*

5 hic O

7 nequiquam *Haupt*: nequicquam *GVen et R*, sed hi duo diuise: ne quid quam O **8** Sertisque *Da*: Sertis
Ω nisi quod *Sectis BL^a* ac Syrio *Auantius*: a sirio *R m. pr.*: asirio *GO* fraglans *scripsi*:
flagrans *GORVenBL^a*: fragrans *D et Laur. 33.12* **9** et haec et illo O: et hec (*suprascr.* hic) et illo
(*suprascr.* al. ille) *GRVen Correxerunt* et hic et illic (illi), et heic et illei *Fort.* et hoc (= huc) et
illo **10** cassa *D, Froehner*: casa *a (m. pr.)*

12 nil uerpa ualet *scripsi*: inista preualet O: ni ista preualet *GRVen*: mi stupra ualet *uir doctus in Ephem.*
Class. xxiv. p. 211 (stupra iam *Scaliger*) nil ista ualet *Lachm.*: nil stupra u. *Haupt*

13 sic *Lachm.*: cur non tam latera et futura panda Ω: et fututa *h²* pandas *h* **14** nei *Marcilius*: nec Ω:
ne a

15 quid quid O: quicquid Ω bonique malique O **17** uersum O: uersum (*sic*) R

VII

QUAERIS, quot mihi basiationes
tuae, Lesbia, sint satis superque.
quam magnus numerus Libyssae harenae
lasarpiciferis iacet Cyrenis,
5

oraclum Iouis inter aestuosi
et Batti ueteris sacrum sepulcrum;
aut quam sidera multa, cum tacet nox,
furtiuos hominum uident amores;
tam te basia multa basiare
10

uesano satis et super Catullo est,
quae nec pernumerare curiosi
possint nec mala fascinare lingua.

VII *Spatium unius uersus in O titulo carens: AD LESBIAM cett.*

1 quod *GORLa*¹

3 libisse *ORVen*: lybisse *G* **4** lasarpici feris al. fretis *GRVen*: lasarpici fecis *Oh*² tyrenis al.
cyrenis *GRVen*: tyrenis *OLa*¹, *B m. pr.* **5** oradum uel ora dum Ω **6** beati *O*; beati al. beari *GRVen*:
brati *a (m. pr.)* **9** basiei *O, et R m. pr.*: basiei al. basia *GVenC*

VIII

MISER Catulle, desinas ineptire,
et quod uides perisse perditum ducas.
fulsere quondam candidi tibi soles,
cum uentitabas quo puella ducebat
5

amata nobis quantum amabitur nulla.
ibi illa multa tum iocosa fiebant,
quae tu uolebas nec puella nolebat.
fulsere uere candidi tibi soles.
nunc iam illa non uolt: tu quoque inpotens noli,
10

nec quae fugit sectare, nec miser uiue,
sed obstinata mente perfer, obdura.
uale, puella. iam Catullus obdurat,
nec te requiret nec rogabit inuitam.
at te dolebis, cum rogaberis nulla.
15

scelesta †ne te†. quae tibi manet uita!
quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
quem nunc amabis? cuius esse diceris?
quem basiabis? cui labella mordebis?
at tu, Catulle, destinatus obdura.

VIII *Spatium unius uersus in O titulo carens: AD SE IPSVM Ω*

6 cum *O*: tam *Scaliger*

9 inpotens noli *Auantius*: impote (inpote *O*) Ω

12 *om. La*¹

14 nulla Ω

15 ne ter tibi quae *Bodl. Lat. Class. e. 15*: nec te *Phil.*: nocte *Statius* nullam... noctem *Voss* **18** cum
labella *O*

IX

VERANI, omnibus e meis amicis
antistans mihi milibus trecentis,
uenistine domum ad tuos Penates
fratresque unanimos anumque matrem?

5

uenisti. o mihi nuntii beati!
uisam te incolumem audiamque Hiberum
narrantem loca, facta, nationes,
ut mos est tuus, applicansque collum
iucundum os oculosque suauabor.

10

o quantum est hominum beatiorum,
quid me laetius est beatiusue?

IX AD VERAN(N)IVM Ω: *spatium unius uersus in O*

1 Verani *a*: Veranni *BDGLa¹Ohh²*: Veramni *AC* e *om. O* **2** antistans *Auantius*: antistas Ω milibus *O*:
millibus *GRVen.*

4 uno animo sanamque *O*: uno animo suamque *al. sanam GVen* anumque *Faernus*: senemque *Auantius*

9 suauabor *D*: suabior Ω

X

VARUS me meus ad suos amores
uisum duxerat e foro otiosum,
scortillum, ut mihi tum repente uisum est,
non sane illepidum neque inuenustum.

5

huc ut uenimus, incidere nobis
sermone uarii, in quibus, quid esset
iam Bithynia, quo modo se haberet,
et quonam mihi profuisset aere.
 respondi id quod erat, nihil neque ipsis

10

nec praetoribus esse nec cohorti,
cur quisquam caput unctius referret,
praesertim quibus esset irrumator
praetor, non faceret pili cohortem.

X cum **IX** continuant Ω nullo spatio relicto

1 Varus *C*: Varius *GOR Ven La*¹: Verannius *D* **3** tunc *ORVen Laur. 33.12* **4** inlep. *Lachm.*

7 Iarbitinia *O* quomodo posse haberet Ω : *corr. ed. pr.* **8** ecquonam *Statius*: et quoniam al
quonam *GRVen*: et quoniam *OACDah*² aere *a*: here *GOLa'ACD*: hēre (= habere) *Bh*

9 neque in ipsis (*suprascr.* al. neque ipsis ñ) *G*: neque nec in ipsis *OBCLa*¹: nec in ipsis al. neque ipsis *R*:
nihil in ipsis *Conington*: nihil neque ipsi *Traube* **10** prius nec *om. RVenACa sed RVen addunt in*
marg. hic *Giri* hoc praetore fuisse *Traube* **11** Cur q. c. u. referret? *Munro* **13** non al. nec *GRVen*:
nec *Oa*: ne *h*² facerent *Da*

‘at certe tamen,’ inquiunt ‘quod illic

15

natum dicitur esse, comparasti
ad lecticam hominis.’ Ego, ut puellae
unum me facerem beatiorem,
‘non’ inquam ‘mihi tam fuit maligne,
ut, prouincia quod mala incidisset,

20

non possem octo homines parare rectos.’
at mi nullus erat neque hic neque illic,
fractum qui ueteris pedem grabati
in collo sibi collocare posset.

hic illa, ut decuit cinaediorum,

25

‘quaeso’ inquit ‘mihi, mi Catulle, paulum
istos †commoda: nam† uolo ad Sarapim
deferri.’ ‘mane’ inquit puellae,
‘istud quod modo dixeram me habere,
fugit me ratio: meus sodalis

30

Cinna est Gaius, is sibi parauit.
uerum, utrum illius an mei, quid ad me?
utor tam bene quam mihi pararim.
sed tu insulsa male et molesta uiuis,
per quam non licet esse neglegentem.’

15 asse *Statius*

21 nec hic neque illic *GORVen* **22** fractumque Ω

24 docuit Ω , *corr. a* sined. *O* **25** inquit *O* **26** com(m)oda nam *codd. praeter Oh*²: comodā nam *O*:
comenda nam *h*²: commodum enim *Hand*: Istos da modo: nam *Munro*: commoda; eram

(heram) *uel* *commoneam ego* sarapim *D*: sarapim (*suprascr.* al. e) *G*: serapim
(ini *O*) *RVenO* 27 *deferri ACD*: deserti al. *deferri GBRVen*: deserti *OLa*¹ mane inquit *Statius*: mane me
inquit (-d *O*) Ω : minime *Ald. I.*: mi anime *Bergk*: meminei *Munro* 30 *Cinna* est *Gaius Beroaldus*: *Cuma*
est grauis Ω 31 ad me *Da et corr. R*: a me Ω

32 paratis *Statius*

33 tu insulsa *h*: tu insula Ω : tulsia *O* et] hac *D*: ac *a* 34 negligentem Ω

XI

FURI et Aureli, comites Catulli,
siue in extremos penetrabit Indos,
litus ut longe resonante Eoa
tunditur unda,

5

siue in Hyrcanos Arabesque molles,
seu Sacas sagittiferosue Parthos,
siue quae septemgeminus colorat
aequora Nilus,

siue trans altas gradietur Alpes,
10

Caesaris uisens monimenta magni,
Gallicum Rhenum †horribilesque ulti-
mosque† Britannos,

omnia haec, quaecunque feret uoluntas
caelitum, temptare simul parati,
15

pauca nuntiate meae puellae
non bona dicta.

cum suis uiuat ualeatque moechis,
quos simul complexa tenet trecentos,
nullum amans uere, sed identidem omnium
20

ilia rumpens:

nec meum respectet, ut ante, amorem,
qui illius culpa cecidit uelut prati
ultimi flos, praetereunte postquam
tactus aratro est.

XI AD FVRIVM ET AVRELIVM Ω: in O
spatium non est, sed primo uersui
adscriptum est =

2 penetrabit *ed. 1473*:
penetrauit Ω **3** ut GO Caesenas: et h²:
ubi cett. coa Oh²

5 arabasue Oh²: arabaesque G:
arabesque R cum plerisque **6** siue
sagas (-
[x CGORa](#)) Ω sagittiferosque D
Lachm.: que om. a **7** qui B Phil. h:
om. h²

8 Epra O **9** sui O latas Bh apes
(suprascr. l) R **10** uidens ABCD:
uissens h² **11** hor(r)ibilesque DGOh²:
horribiles RVenACBLa¹: horrible
aequor Haupt: horribilem
salum Munro: h. fretum Everett:
horribilesque uitro (uel uultu) in-
usque Palmer: horribilem
sequi Housman, in quod ipse olim
incideram,
mutato uidens in nitens: fort. horribiles
citroque ult|roque **12** mosque...
britannos G. In Oh² uersus incipit
ab ultimosque (Vitimosque O)
13 fere Ω **14** temptare OVen:
tentare GR et plerique

22 qui BLa¹Da, sed in B prius fuit cui:
cui GORVenChh² **23** posquam RVenD

XII

MARRUCINE Asini, manu sinistra
non belle uteris in ioco atque uino:

tollis lintea neglegentiorum.
hoc salsum esse putas? fugit te, inepte:

5

quamuis sordida res et inuenusta est.
non credis mihi? crede Pollioni
fratri, qui tua furta uel talento
mutari uelit: est enim leporum
disertus puer ac facetiarum.

10

quare aut hendecasyllabos trecentos
exspecta, aut mihi linteum remitte,
quod me non mouet aestimatione,
uerum est mnemosynum mei sodalis.
nam sudaria Saetaba ex Hiberis

15

miserunt mihi muneri Fabullus
et Veranius: haec amem necesse est
ut Veraniolum meum et Fabullum.

XII AD MATRVCINVM ASIN[I]VM Ω: in *G* Asinium tantum est, in *O* spatium unius uersus titulo carens

1 Marrucine *Parthenius*: Matrucine Ω **2** ioco al. loco *BGRVen*: loco *O* **3** negleg. *O*:
neglig. *GR* **4** salsum al. falsum *G*: falsum al. salsum *ORVen*: falsum *ABCDLa¹hh²*

6 polioni *h²a* **7** frat̄ (frater) *O* **8** uoluit *O*: uoluit *Baehrens* **9** dissertus *O*: difertus *Passeratius*

10 endeca sillabos *GORLa¹* **11** expecta Ω **12** extimatione Ω **13** nemo est sinum *O*: est nemo sinum
(sinunt *BLa¹hh²*) *cett.*

14 settaba *O*: thessala *D et Vat. 1630* ex Hiberis *ed. pr.*: exhibere Ω: ex Hibereis *Lachmann*: ex
Hibero *Owen* **15** numeri al. muneri *GCRVen*: numeri *OALa¹* **16** hec al. hoc *R* amem *D*: al̄meni *R*:
ameni *GOCVen* **17** ut *h²*: et Ω *Ad hunc uersum respexit Plinius H. N. praef. I*

XIII

CENABIS bene, mi Fabulle, apud me
paucis, si tibi di fauent, diebus,
si tecum attuleris bonam atque magnam
cenam, non sine candida puella

5

et uino et sale et omnibus cachinnis.
haec si, inquam, attuleris, uenuste noster,
cenabis bene: nam tui Catulli
plenus sacculus est araneorum.

sed contra accipies meros amores
10

seu quid suavius elegantiusue est:
nam unguentum dabo, quod meae puellae
donarunt Veneres Cupidinesque,
quod tu cum olfacies, deos rogabis,
totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

XIII AD FABVLLVM Ω: *spatium unius versus in O titulo carens*

2 dii Ω

6 inquam *marg.* unquam *h²:* unquam Ω **8** saculus *GORBVen*

9 meos *OAA* **10** seu quid *Santenianus Lachmanni:* seu qui *OBCLa¹:* seu qui al. quod *GRVen* **14** Fabulle
(*non fab.*) *R*

XIV

NEI te plus oculis meis amarem,
iucundissime Calue, munere isto
odissem te odio Vatiniano:
nam quid feci ego quidue sum locutus,
5

cur me tot male perderes poetis?
isti di mala multa dent clienti,
qui tantum tibi misit impiorum.
quod si, ut suspicor, hoc nouum ac repertum
munus dat tibi Sulla litterator,
10

non est mi male, sed bene ac beate,
quod non dispereunt tui labores.
di magni, horribilem et sacrum libellum!
quem tu scilicet ad tuum Catullum
misti, continuo ut die periret,
15

Saturnalibus, optimo dierum!
non non hoc tibi, salse, sic abibit.
nam, si luxerit, ad librariorum
curram scrinia, Caesios, Aquinos,
Suffenum, omnia colligam uenena,
20

ac te his suppliciis remunerabor.
uos hinc interea ualete abite
illuc, unde malum pedem attulistis,
saeculi incommoda, pessimi poetae.

XIV AD CALVVM POETAM Ω: in *O spatium unius uersus titulo carens*

1 nei *Lachmann*: ne Ω: nen *h*² **3** uaciniano *GRLa*¹ **5** malis Ω

6 dant Ω

9 sulla *A et Santenianus m. pr.*: si illa *GORBCDLa*¹: sylla *D* literator *GOR Versum attulit Martianus Capella* § 229, et ex eo, ut creditur, *Ioannes Saresberiensis Metal. I. 24* **10** mihi Ω

14 misti *ed. pr.*: misisti Ω continuo. ut *GORVen* die] miser *Halbertsma* **15** opimo al.
optimo *GRVenBLa*¹: opinio *O* Versum attulit *Macrobius Sat. ii. i. 8*

16 hoc *Dh*²: hec Ω salse al. false sit (*uel* fit) adhibet (*uel* adbibit) Ω

17 luserit (*suprascr. al. x*) *G* **18** curam *O*: curtam Ω scrinea *RVen* **19** Suffenam Ω: Sufferam *AD marg. h*² **20** hac *GORVenh*² tibi hiis suppli't *O* remunerabor *R*, idemque iterum in *marg.*

23 seculi Ω

XIV^b

SI qui forte mearum ineptiarum
lectores eritis manusque uestras
non horrebitis admouere nobis,

* * *

XIV^b *Hi uersus cum carminis XIV uersu ultimo coniuncti leguntur in codicibus: seiunxit Bapt. Guarinus*

3 ammouere *O*

XV

COMMENDO tibi me ac meos amores,
Aureli. ueniam peto pudentem,
ut, si quicquam animo tuo cupisti,
quod castum expeteres et integellum,
5

conserues puerum mihi pudice,
non dico a populo: nihil ueremur
istos, qui in platea modo huc modo illuc
in re praetereunt, sua occupati:
uerum a te metuo tuoque pene

10

infesto pueris bonis malisque.
quem tu qua lubet, ut lubet, moueto
quantum uis, ubi erit foris paratum:
hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
quod si te mala mens furorque uecors

15

in tantam impulerit, sceleste, culpam,
ut nostrum insidiis caput lacesas;
a tum te miserum malique fati,
quem attractis pedibus patente porta
percurrent raphanique mugilesque.

XV AD AVRELIVM Ω: *spatium unius uersus in O titulo carens*

2 [*] pudentem p[*]eto **B** G: pudentem pecto h^2 **8** inre ex inte G: inte h^2 occupari O **10** bonisque malisque Ω

11 qua lubet ut iubet GD: qualib' ut al. iubet O: ut lubet om. ABCLa¹a, add. in marg. Ven **12** ubi] ut h^2 **13** huc G excipias peto L. Weber Eisenacensis, quod puto semper fere correptum inueniatur, sed cf. Priap. xii. 2 Cumaeae soror ut puto Sibyllae pudenter al. prudenter GRVen

16 nostrum GDah²: nostrorum Ω **17** a tum te Statius: at tum te AC: ah (ha O) tamen te ORBLa¹h²: ah tamen al. tum te GVen **18** attractis O: atratis BLa¹h²

B. [✓]pudentem pēto **G**

XVI

PEDICABO ego uos et irrumabo,
Aureli pathice et cinaede Furi,
qui me ex uersiculis meis putastis,
quod sunt molliculi, parum pudicum.

5

nam castum esse decet pium poetam
ipsum, uersiculos nihil necesse est,
qui tum denique habent salem ac leporem,
si sint molliculi ac parum pudici,
et quod pruriat incitare possint,

10

non dico pueris, sed his pilosis
qui duros nequeunt mouere lumbos.
uos, quod milia multa basiorum
legistis, male me marem putatis?
pedicabo ego uos et irrumabo.

XVI cum **XV** continuant Ω

1 Pedic. *ah*²: Pedit. A: Dedicabo Ω **3** me *ex* mi G **4** quot *ex* quod G sūt (*sic*) R

5-8 extant ap. Plin. Epp. iv. 14. 5 et **5-6** ap. Apul. Apol. xi **7** tum Dh: tamen al. tum GRVenC: tamen OABLa¹*h*²: tunc *codices Plini* ac *om. h*² **8** sint Ω: sunt *codices Plini* **9** ut Froehlich possint A: possunt (*suprascr. i*) C: possunt Ω et *codices Plini*

12 uos quod Laur. 33.12: uos qui AC: uosque (hosque O) Ω **14** dedicabo Ω

XVII

O Colonia, quae cupis ponte ludere longo,
et salire paratum habes, sed uereris inepta
crura ponticuli acsuleis stantis in rediuiuis,
ne supinus eat cauaque in palude recumbat;

5

sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
in quo uel Salisubsali sacra suscipiantur:
munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.
quendam municipem meum de tuo uolo ponte
ire praecipitem in lutum per caputque pedesque,

10

uerum totius ut lacus putidaeque paludis
liuidissima maximeque est profunda uorago.

XVII In GO nec titulus est nec spatium tituli: ceteri aut spatium habent aut titulum

1 o culonia quae AC: o culo in aque Ω ludere *h*: laedere Ω **3** acsuleis *scripsi*: ac sulcis Ω: assulis Statius: axuleis Schwabe: aesculeis Palmer: num hastuleis? stantis Statius: tantis Ω **6** salisubsali Bergk: sali subsali VenD: sali subs(sc RB marg. Ven)ili GORACBLaurentiani: salisubsilis Statius suscipiant Ω: sus recipiant *h*²

8 quedam Oh² de tuo uolo ponte *om. BLa*¹ **10** pudiceque paludes Ω: puniceque A: pu iceque (*sic*): puiceque C sine uestigio rasurae

insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
bimuli tremula patris dormientis in ulna.
quoi cum sit uiridissimo nupta flore puella

15

et puella tenellulo delicatior haedo,
asseruanda nigerrimis diligentius uuis,
ludere hanc sinit ut lubet, nec pili facit uni,
nec se subleuat ex sua parte, sed uelut alnus
in fossa Liguri iacet supperata securi,

20

tantundem omnia sentiens quam si nulla sit usquam.

talis iste meus stupor nil uidet, nihil audit,
ipse qui sit, utrum sit an non sit, id quoque nescit.
nunc eum uolo de tuo ponte mittere pronum,
si pote stolidum repente excitare ueternum;
25

et supinum animum in graui derelinquere caeno,
ferream ut soleam tenaci in uoragine mula.

14 quoi cum *Scaliger*: cui iocum Ω **15** et *ACH*: ut Ω **16** adseruanda *O* **18** nec se *ed. 1473*: nec
me Ω **19** *Ligari fragm. Festi p. 438 ed. von Ponor* supperata *Festus*: superata Ω:
separata *BLa*¹ **21** nihil uidet Ω

22 quid *G sed d super rasuram* **23** nunc] hunc *ACa* eum *AC et corr. D*: cum *GRVenBLa*¹ nunc uolo
uolo *O*: hunc meum *Froehlich*

24 potest olidum Ω: *corr. Victorius Var. Lect. xiii. 11* exitare *GORVen BLa*¹, quod tamquam
frequentatiuum uerbi exire retinebat Traube **25** derelinquere *O cum Parisino 7989*: delinquere *cett. nisi*
quod a habet relinquere

Desunt Carmina XVIII, XIX, XX.

XXI

AURELI, pater esuritionum,
non harum modo, sed quot aut fuerunt
aut sunt aut aliis erunt in annis,
pedicare cupis meos amores.
5

nec clam: nam simul es, iocaris una,
haerens ad latus omnia experiris.
frustra: nam insidias mihi instruentem
tangam te prior irrumatione.
atqui si faceres satur, tacerem:
10

nunc ipsum id doleo, quod esurire
mellitus puer et sitire discet.
quare desine, dum licet pudico,
ne finem facias, sed irrumatus.

XXI AD AVRELIVM Ω: *spatium unius uersus in O titulo carens*

1 exuritionum *uel* exuricionum Ω **4** pedicare *AC*: dedicare Ω

5 es iocaris *D*: exiocaris Ω: et iocaris *ACah* **6** haeres *h Voss* experibis *uel* experibus Ω

7 struentem *Ribbeck* **8** irrumatione Ω

9 atqui si *scripsi ex eo quod Caesenae habet* atque qui si: atque id si AC: atque ipsi Ω 10 id *om.*
BLa¹ esuriere O: exurire GRDBLa¹ 11 mellitus *Hand: me me Ω: ieiunus Huschke: meus mei Schwabe*
12 desinat Ω: desinas AC 13 ne *ed. pr.: nec Ω: nei Baehrens irrumatus ed. pr.: irruminatus sum Ω*

XXII

SUFFENUS iste, Vare, quem probe nosti,
homo est uenustus et dicax et urbanus,
idemque longe plurimos facit uersus.
puto esse ego illi milia aut decem aut plura
5

perscripta, nec sic ut fit in palimpsesto
relata: cartae regiae, noui libri,
noui umbilici, lora rubra, membrana
directa plumbo, et pumice omnia aequata.
haec cum legas tu, bellus ille et urbanus
10

Suffenus unus caprimulgus aut fossor
rursus uidetur: tantum abhorret ac mutat.
hoc quid putemus esse? qui modo scurra
aut siquid hac re tersius uidebatur,
idem infaceto est infacetior rure,
15

simul poemata attigit, neque idem umquam
aeque est beatus ac poema cum scribit:
tam gaudet in se tamque se ipse miratur.
nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam
quem non in aliqua re uidere Suffenum
20

possis. suus cuique attributus est error:
sed non uidemus manticae quod in tergo est.

XXII cum XXI continuant GO sine interstitio, adiecto tamen quod nouum carmen indicet: AD
VARVM marg. G, RVenABD: AD VARIVM C

3 idemque al. itemque G

4 puto esse ego GORVenLa¹: puto ego esse BCDh milia O: millia G 5 sic] sit Ω palmisepto (-
seto BLa¹ Ω: παλίμψηστον Marcilius 6 noue Ω: nouem Dah: nouei Lachm. 7 membrana Auantius:
membran(a)e Ω, Munro 8 directa Statius: detecta Ω

10 capri. mulgus GRVen 11 abhoret O: fortasse aberrat

13 ac re *O*: aut re *cod. Ashburneri*: fort. aure tersius uel tertius *Peiper, Munro*: tristius Ω : tritius *ed. Iunt. 1503*: scitius *L. Mueller*: strictius uel crispus *ego* **14** in faceto est in faceto rure *GOR*: infacet rure *A*: infaceti' *C* **15** neque idem *G*: uel neque nec idem *Oh* **16** ac *h*: ah *ABDLa'a*: ha *GORVen* cum] tum *R* **17** tamque] tamquam *DGOh*

18-20 omnes fallimur... error extant apud *Hieremiam Iudicem de Montagnone, Part. II (I) 3. 8, ed. Ven. 1505*; **19-21** in *Flor. Moral. Auctorit. II. 3, qui liber scriptus est anno 1329 Veronae* **18** neque est *GRVen*: nec est *O* **21** uidentur *codex Monacensis Porphyrius ad Hor. S. ii. 3. 299*; legitne *Porphyrius* uidetur?

XXIII

FUREI, cui neque seruos est neque arca
nec cimex neque araneus neque ignis,
uerum est et pater et nouerca, quorum
dentes uel silicem comesse possunt,

5

est pulcre tibi cum tuo parente
et cum coniuge lignea parentis.
nec mirum: bene nam ualeatis omnes,
pulcre concoquitis, nihil timetis,
non incendia, non graues ruinas,

10

non facta impia, non dolos ueneni,
non casus alios periculorum.
atqui corpora sicciora cornu
aut siquid magis aridum est habetis
sole et frigore et esuritione.

15

quare non tibi sit bene ac beate?
a te sudor abest, abest saliuā,
mucusque et mala pituita nasi.
hanc ad munditiem adde mundiolem,
quod culus tibi purior salillo est,

20

nec toto decies cacas in anno,
atque id durius est faba et lapillis,
quod tu si manibus teras fricesque,
non umquam digitum inquinare posses.
haec tu commoda tam beata, Furi,

25

noli spernere nec putare parui,
et sestertia quae soles precari
centum desine: nam satis beatu's.

XXIII AD FVRIVM Ω: *spatium unius uersus in O*

1 Furei (ē Ven) Ω *quod non ausus sum immutare*: Furi a seruos *Statius*: seruo al. seruus *GRVen*:
seruo *OBCLa*¹ **2** cimex animal neque *GR*: cimex al. neque *O* **5, 8** pulcre *GORVen* **6** linea *B*:
num iunceae? cf. Goetz Thes. Gloss. p. 611

7 neç (*suprascr. i*) *G*: ne al. nec *RVen*: ne *OABCLa*¹: ni *Dh* ualetis .R. om̄s *B* **9** ruinas *GD*:
minas *ORVenABCh* **10** facta *G*: fata *D*: furta *Haupt*

12 aut qui Ω: ut qui *Statius* **13** aridum magis est Ω

15 sit *O*: si Ω

16 abest *O* *semel* **17** mucusque *a*: muccusue (muc- *B*, muct- *O*) Ω piçtuita *G*

19 culus al. cuius *GVen*: cuius al. culus *RC*:

cuius *O* **21** lupillis *Gulielmius* **22** friesque *Baehrens* **23** posses Ω: possis *Froehlich*:

posseis *Baehrens* **24** haec tua Ω furi *codd.* **26** sesterciaque *O* **27** satis beatu's *Bergk*: satis beatus Ω:
sat es beatus *ed. Calpurn. 1481*

XXIV

O qui flosculus es Iuuentiorum,
non horum modo, sed quot aut fuerunt
aut posthac aliis erunt in annis,
mallem diuitias Midae dedisses

5

isti, qui neque seruos est neque arca,
quam sic te sineres ab illo amari.
'qui? non est homo bellus?' inquires. est:
sed bello huic neque seruos est neque arca.
hoc tu quam lubet abice eleuaque:

10

nec seruom tamen ille habet neque arcam.

XXIV *cum XXIII continuant codices, nullo spatio relicto*

1 es] est Ω **2** quod *GORVen* **4** Midae dedisses *Voss*: mi dededisses *O*: mi ededisses *Paris. 7989 m. pr.*:
mi dedisses Ω **5** qui *OAC*: qui al. cui *GR* neque al. nec *G*: nec al. neque *R* **5, 8** seruos]
seruus Ω **7** quid *O*

9 hec *G*: nec *D* qua lubet *G*: quamlubet al. qua *Ven* **10** seruom] seruom Ω

XXV

CINAEDE Thalle, mollior cuniculi capillo
uel anseris medullula uel imula oricilla
uel pene languido senis situque araneoso,
idemque, Thalle, turbida rapacior procella,
5

cum diua †mulier aries† ostendit oscitantes,
remitte pallium mihi meum, quod inuolasti,
sudariumque Saetabum catagraphosque Thynos,
inepte, quae palam soles habere tamquam auita.
quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte,
10

ne laneum latusculum manusque mollicellas
inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
et insolenter aestues, uelut minuta magno
depressa naus in mari, uesaniente uento.

XXV AD TALL(TAL B)VM Ω: *nullum interstitium in O*

1 talle Ω: tale *Par.* 7989 **2** medullula *O*: medulla *cett.* oricilla (auricilla) *Scaliger*: moricilla *GBDa*: moricula *OACLa'*: moricula al. moricilla *RVen* **3** arancoroso al. araneoso *GRVenB* **5** cum (cum *G*) diua mulier (i *O*) Ω: conuiua *Boehme* aries *O*: alios al. aues uel aries *G*: aues al. aries uel alios *R* munerarios *Lachm.*: mulierarios *Haupt*: mulicurios *Clayton*: manulearlos *Phillimore*: conclaue cum uicarios *Munro* ostendit (*suprascr.* i) *G*: ostendet *ODh*: fortasse cum laeua munerarios offendit oscitantes **7** saethabum *G*: sathabum *OABCDLa'a* **8** inepteque *O*

10 natesque *Scaliger* **11** inusta *ed. Calpurn. 1481*: insula Ω: inlusa *Scaliger* conscribillent Ω: conscribillent flagella *Turnebus*: consigillent *Muretus* **12** minuta *h et Caesenas, uterque saec. xv. exeuntis*: inimica Ω **13** depressa *Oh*: deprehensa Ω

XXVI

FURI, uillula nostra non ad Austri
flatus opposita est neque ad Fauoni
nec saeui Boreae aut Apheliotae,
uerum ad milia quindecim et ducentos.
5

o uentum horribilem atque pestilentem!

XXVI AD FVRIVM Ω: *in O interstitium non est*

1 Furi *codd.* uestra *O et Caesenas* **2** om. *O* faunonii Ω **3** apheliot(a)e Ω: apeliotae *Lachm.*

XXVII

MINISTER uetuli puer Falerni
inger mi calices amariores,
ut lex Postumiae iubet magistrae
ebriosa acina ebriosioris.

5

at uos quo lubet hinc abite, lymphae,
uini perniciēs, et ad seueros
migrate. hic merus est Thyonianus.

XXVII AD PINCERNAM SVVM Ω: *in O interstitium non est*

2 ingere *codices praeter B: iungere B: inger tres codices Gelli vi. 20. 6: inger εἴσκρασον Thes. Gloss. p. 576 Goetz* **3** postumie *O: posthumie GRVen* **4** ebriosa acina *Parthenius: ebrios(a)ε Ω et codices Gelli acino Ω nisi quod habent acine AC: ebrioso acino Munro, Schwabe, Giri*

5 ad *Oh* quo lubet *Caesenas: quod iubet Ω* **7** thi. *GORVen*

XXVIII

PISONIS comites, cohors inanis,
aptis sarcinulis et expeditis,
Verani optime tuque mi Fabulle,
quid rerum geritis? satisne cum isto

5

uappa frigoraque et famem tulistis?
ecquidnam in tabulis patet lucelli
expensum, ut mihi, qui meum secutus
praetorem refero datum lucello.
o Memmi, bene me ac diu supinum

10

tota ista trabe lentus irrumasti.
sed, quantum uideo, pari fuistis
casu: nam nihilo minore uerpa
farti estis. pete nobiles amicos.
at uobis mala multa di deaeque

15

dent, opprobria Romulei Remique.

XXVIII AD VERAN(N)IVM ET FABVLLVM Ω: *nullum spatium in O*

2 apti sarcinulis et expediti *Wakefield*

6 ecquidnam *a*: et quid nam Ω : ut quidnam *A et Santenianus* Post lucelli signum interrogationis habent *GRVenLa*¹ Inter 6, 7 lacunam statuit *B. Schmidt* 7 sequitur *R*

9-10 *a u.* 8 pendere ratus est *Alex. Guarinus, et sic Lachm. et complures recentiorum* 9 o mem mi *OB et codex Ashburneri*: o mēm mi *R*: omnem mi *GVenLa*¹*Da* 10 trahe *BGRVen* nondum mutati tentus *Voss*

11 pari *Oah*: parum al. pari *GRVenB* fuisti *GODPhil.* 12 uerpa *Laur. 33.12*: urpa *O*: uerba al. uerpa uel urpa *RVen*: uerba *G* cum plerisque

14 nobis al. uobis *R*: uobis al. nobis *GVen*: nobis *OABLa*¹ 15 opprobria *O*: obpr. *GRVen et plerique* Romulei *codd. quod immutare nolui*

XXIX

QUIS hoc potest uidere, quis potest pati,
nisi impudicus et uorax et aleo,
Mamurram habere quod Comata Gallia
habebat uncti et ultima Britannia?

5

cinaede Romule haec uidebis et feres?
et ille nunc superbus et superfluens
perambulabit omnium cubilia,
ut albulus columbus aut Adoneus?
cinaede Romule haec uidebis et feres?

10

es impudicus et uorax et aleo.

XXIX IN (AD A) ROMVLVM CATHAMITVM Ω : nullum spatium in O

1, 2 extant apud *Quintil. ix. 4. 141* 3 *Plin. H. N. xxxvi. 48* hic namque est Mamurra Catulli Veronensis carminibus proscissus, quem, ut res est, domus ipsius clarius quam Catullus dixit habere quidquid habuisset Comata Gallia. Mammurram *C*: nam murram Ω 4 uncti *Faernus*: cum te Ω ante *Statius* 7 perambulauit Ω , *corr. a* 8 Adoneus *Statius*: ydoneus *GOa*: idoneus *RVen et plerique*: haut idoneus *Sillig*: haut idonius *malim, pro comparatiuo accipiendum*

eone nomine, imperator unice,
fuisti in ultima occidentis insula,
ut ista uostra diffututa mentula
ducenties comesset aut trecenties?

15

quid est alid sinistra liberalitas?
parum expatrauit an parum elluatus est?
paterna prima lancinata sunt bona;
secunda praeda Pontica, inde tertia
Hibera, quam scit amnis aurifer Tagus.

20

†hunc Gallie timet et Britannie.†
quid hunc malum fouetis? aut quid hic potest
nisi uncta deuorare patrimonia?
eone nomine †urbis opulentissime†
socer generque, perdidistis omnia?

13 uestra *Da*: nostra Ω diffututa *D* *Caesenas et corr. B*: diffutura Ω: defututa *Lachm.* **14** comeset *G*: comeset (*suprascr. s*) *R*: comerset *O*

15 alid *Statius*: alit Ω: ait *Da*

16 expatr.] *cf. expatrauit ἐπετέλεσεν Goetz Thes. Gloss. p. 416*

17 prima *ed. Trinc. Auantii*: primum Ω **19** libera *O* quem *Paris. 7989 et Bodl. Lat. Class. e.*

15 scit *O*: sit Ω anni (anni *CLa*) Ω: annis *Bodl. Lat. Class. e. 15*

20 sic Ω: timete Galliae, hunc time Britannia *Haupt*: et huicne Gallia et metet Britannia? *Munro*: sciuntque Galliae ultimam et Britanniae *Birt*: fort. Ruina Galliae est, erit Britanniae

21-4 post **10** transponebat *Mommsen* **21** hic] hinc *GORVenCD*

23 uerbis *D*: urbes *a et Bodl. Lat. Class. e. 15* urbis o piissime *Lachm.*: orbis o piissimei *Haupt*: urbis oppidissime *Heyse*: urbis ob luem ipsimae *Munro*: immo suae *h.e. propter eum qui lues et belues* (*Goetz Thes. Gloss. p. 136*) est urbis suae *Formiaram*: o bis improbissimi *E. M. Thompson* **24** gener socerque *Verg. Catalept. iii. 6*

XXX

ALFENE immemor atque unanimis false sodalibus
iam te nil miseret, dure, tui dulcis amicali?
iam me prodere, iam non dubitas fallere, perfide?

. . . . .
. . . . .

nec facta impia fallacum hominum caelicolis placent.

5

quae tu neglegis ac me miserum deseris in malis.
eheu quid faciant, dice, homines cuiue habeant fidem?
certe tute iubebas animam tradere, inique, me
inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.
idem nunc retrahis te ac tua dicta omnia factaque

10

uentos irrita ferre ac nebulas aereas sinis.
si tu oblitus es, at di meminerunt, meminit Fides,
quae te ut paeniteat postmodo facti faciet tui.

XXX AD ALPHENVM (ALF. *BLa*) Ω: in *C interstitium non est*

Carmen κατὰ δύο decurrere, non ut Lachm. ed. 2 per strophas quaternorum, neque ut Bluemner ternorum, censeo. Bluemner uersus sic distribuebat 1. 2. 3. 6. 7. 8. 9. 10. 5. 4. 11. 12. 1 Alfene *A*: Alphene Ω salse *GOR*: s/lse *Ven* **2** nihil (nichil *G*) Ω

3 iam me prodere iam non me dubitas f. p. Ω: i. m. p. iam me non d. f. p. AD Post hunc u. duos ego et Otto credimus excidisse

4, 5 post 12 transponebat Lachm. 4 haec a 5 quae] quos Froehlich, Giri: quis (abl.) Richards: quom Munro apodosin faciens u. 6; cf. Weber Quaest. Cat. p. 137 negligis Ω

6 o heu Ω dice scripsi: dico Ω: dic ed. Trinc. Auantii cui ne Ω

7 tu te GRVen me add. Auantius: om. Ω 8 sic h: quasi omnia (om. tuta) O: quasi omnia tuta cett.

9 idem Oah Laur. 33.12: inde GACDLa¹: inde al. idem RBVen 10 uentos ACah: uento GORBLa¹D

11 sic Ω nisi quod ut dii, non at di habent: at dii meminerunt at meminit fides codex Add. 11,674 Musei Britannici: meminere, at Muretus

XXXI

PAENE insularum, Sirmio, insularumque
ocelle, quascumque in liquentibus stagnis
marique uasto fert uterque Neptunus;
quam te libenter quamque laetus inuiso,
5

uix mi ipse credens Thuniam atque Bithunos
liquisse campos et uidere te in tuto.
o quid solutis est beatius curis?
cum mens onus reponit, ac peregrino
labore fessi uenimus larem ad nostrum,
10

desideratoque acquiescimus lecto.
hoc est quod unum est pro laboribus tantis.
salue o uenusta Sirmio atque hero gaude;
gaudete uosque o Lydiae lacus undae;
ridete quidquid est domi cachinnorum.

XXXI AD SIRMIVM INSVLAM Ω: in O primae litterae P caerulea nota adficta est

1 Sirinio GO 3 neptūnus GRDVen 4 libenter Dah: libente Ω 5 mihi Ω crederis al. credens G: crederis D Thuniam atque Bithunos scripsi: thi(y O)miam atque bithinios Ω

8 honus B et R m. pr. 12 hero al. bero RVen: bero Laurentianus 33.12: ero nullus codex ex meis 13 gaude O et Santenianus: gaudente Bergk uos quoque lidi(a)e Ω: emendarunt uosque, uos o, uosque o lucidae B. Guarinus: limpidae Auantius: Lydii Froehlich

XXXII

AMABO, mea dulcis Ipsithilla,
meae deliciae, mei lepores,

iube ad te ueniam meridiatum.
et si iusseris, illud adiuuato,
5

ne quis liminis obseret tabellam,
neu tibi lubeat foras abire,
sed domi maneat paresque nobis
nouem continuas fututiones.
uerum si quid ages statim iubeto:
10

nam pransus iaceo et satur supinus
pertundo tunicamque palliumque.

XXXII AD IPSICIL(L)AM uel IPSIT(H)ILAM Ω: *spatium in O non est*

1 ipsi thila *GBLa*: ipsi illa *O*: ipsi Thila (ipsi-chila *Ven*) al. ipsi [cilla](#) *RVen*: Hypsithilla *Scaliger*:
Ipsitilla *Buecheler*: Hypsiphylla *Palmer*: Ipsimilla *Leo*

4 illud, adiuuato *Lachm.*: adiubeto *Turnebus* **5** luminis *O* **6** lubeat *GD et corr. R*: lube *O*: libeat *R*
m. pr., cum plerisque **7** meas (*suprascr. an*) *R sed an pallidiore atramento*

9 agis *a* **11** tunicam *om.* que *a*

XXXIII

O furum optime balneariorum
Vibenni pater et cinaede fili,
(nam dextra pater inquinatio,
culo filius est uoracior)
5

cur non exilium malasque in oras
itis? quandoquidem patris rapinae
notae sunt populo, et natis pilosas,
fili, non potes asse uenditare.

XXXIII cum **XXXII** continuant Ω nullo spatio relicto

3, 4 *Carrio et Hand sic scribebant* nam dextra pater est uoracior, culo filius inquinatio **4** uoracior al.
uolantior *GRVen*: uolantior *AC*: uoracior al. uolant ori *B* **5** horas Ω **6** istis *a* **8** potest a se (*uel ase*)
uendicare Ω

XXXIV

DIANAE sumus in fide
puellae et pueri integri:

Dianam pueri integri
puellaeque canamus.

5

o Latonia, maximi
magna progenies Iouis,
quam mater prope Deliam
deposiuit oliuam,
montium domina ut fores
10siluarumque uirentium
saltuumque reconditorum
amnumque sonantum:

XXXIV CARMEN DIANE (DYANE *R*, marg. *Ven*) Ω: *spatium in O non est*

3 om. Ω: *uersum reposuit Palladius 1500*

8 deposiuit *Caesen*as: deposuit Ω **11** saltumque recunditorum *O* **12** amnumque *Calp. 1481*:
omniumque sonancium *O*: omnium sonantiumque *Par. 7989*: omnium sonantium Ω

tu Lucina dolentibus
Iuno dicta puerperis,
15tu potens Triuia et notho's
dicta lumine Luna.

tu cursu, dea, menstruo
metiens iter annum,
rustica agricolae bonis
20tectata frugibus exples.

sis quocumque tibi placet
sancta nomine, Romulique
antique ut solita's bona
sospites ope gentem.

15 notho's *L. Mueller*: nothoes al. noto es *GRVen* **16** diua *Weber*

17 menstrua Ω **18** menti(ci *La*¹)ens *OLa*¹

21 scis quecumque tibi placent al. sis quocumque tibi placet *GRBVen*: scis quecumque tibi placet *OD*: sis
quecumque tibi placent *ACLa*¹ **23** antiqui *B ubi seorsus habet, in folio quod ceteris praefixum*
est, xxxiv.15-xxv.14: antique *B suo loco*: antique *h et sic ex coniectura Merula Scaliger*
Niebuhr solita's *Lucian Mueller*: solitas es (est *Sant.*) *A et Santenianus*: solita es Ω

XXXV

POETAE tenero, meo sodali,
uelim Caecilio, papyre, dicas
Veronam ueniat, Noui relinquens
Comi moenia Lariumque litus.

nam quasdam uolo cogitationes
 amici accipiat sui meique.
 quare si sapiet uiam uorabit,
 quamuis candida milies puella
 euntem reuocet, manusque collo

10

ambas iniciens roget morari.
 quae nunc, si mihi uera nuntiantur,
 illum deperit impotente amore.
 nam quo tempore legit incohata
 Dindymi dominam, ex eo misellae

15

ignes interiorum edunt medullam.
 ignosco tibi, Sapphica puella
 musa doctior; est enim uenuste
 magna Caecilio incohata mater.

XXXV AD CECILIVM IVBET LIBELLVM (-LO *GRVenD*) LOQVI Ω : *spatium nec in G nec in O*

2 occilio *O* **4** moenia] ueniam *O*: meniam *G m. pr.*, *nunc erasum est 3 h.e. m*

8 millies *GRVen*: milles *OC* **10** iniciens *B utroque loco*: inities *O*

11 nunt. *RVen*: nunc. *GO* **12** impotente amore *a et Charisius 133.25 Keil*: impotentem amorem
 (amore *GVen* amorem *R*) Ω

13 elegit Ω : eligit *O* indotata Ω

18 cecilia Ω incohata *OD Paris 7989*: inchoata Ω

XXXVI

ANNALES Volusi, cacata carta,
 uotum soluite pro mea puella.
 nam sanctae Veneri Cupidinique
 uouit, si sibi restitutus essem

5

desissemque truces uibrare iambos,
 electissima pessimi poetae
 scripta tardipedi deo daturam
 infelicibus ustulanda lignis.
 et haec pessima se puella uidit

10

iocose lepide uouere diuis.
nunc o caeruleo creata ponto,
quae sanctum Idalium Vriosque apertos,
quaeque Ancona Cnidumque harundinosam
colis quaeque Amathunta, quaeque Golgos,

15

quaeque Durrachium Hadriae tabernam;
acceptum face redditumque uotum,
si non illepidum neque inuenustum est.
at uos interea uenite in ignem,
pleni ruris et inficetiarum

20

annales Volusi, cacata carta.

XXXVI AD LVSI CACATAM (Lusicatam C) Ω: cum **XXXV** cohaeret in O

1 Annuale (Anuale O) suo lusi Ω: Volusi ed. antiquissima saec. xv

5 desissemque Auantiis: dedissemque Ω **7** datura D, Spengel **8** ustul. Buecheler: ustil. codices

9 haec O, ut uidit Merrill, idem praetulerunt Pontanus ad Macrob. S. I. 7, R. W. Raper, alii: hoc (suprascr. e) D: hoc Ω: om. a uidit] fort. uicit **10** iocosis Riese uouere se diuis Ω: et haec p. sic p. u. ioco se l. u. d. Postgate

11 o om. O **12** adalium al. ydalium GRVen: adalium O uriosque Ω: utriosque (suprascr. uriosque G) GD: uiuosque cod. Ashburneri: Vriosque portus Heinsius: Surosque Voss: Chytrosque Bergk: Thronosque Unger **13** gnidumque (que om. BLa¹) Ω **14** sic Auantiis colisque amathunta (-tam O) queque alcos Ω **15** dur. Ω

19 ruris Palladius: turis (turris BLa¹) Ω **20** annuale (anu. O) suo lusi (lusio O) cacata carta Ω

XXXVII

SALAX taberna uosque contubernales,
a pilleatis nona fratribus pila,
solis putatis esse mentulas uobis,
solis licere, quidquid est puellarum,

5

confutuere et putare ceteros hircos?
an, continenter quod sedetis insulsi
centum an ducenti, non putatis ausurum
me una ducentos irrumare sessores?
atqui putate: namque totius uobis

10

frontem tabernae †sopionibus† scribam.

XXXVII AD CONTVBERNALES (SVOS *add. AC*) Ω: *nullum spatium in O*

2 pileatis *O et G m. pr.:* pileatis *RVen* non a Ω **4** quicquid Ω **5** confutuere *a:* confutere
(*suprascr. e*) *D:* confutere Ω

10 scorpionibus *marg. Paris. 7989, Lachm.:* sopironibus *Voss:* sponsionibus *Heyse:* ropionibus *Peiper. allato uersu ap. Mar. Plot. Sacerdotem de Tropis (Grammat. Lat. vi. 2. p. 461 Keil)* Quem non pudet et rubet non est homo sed ropio: gobionibus *Purues:* num cocionibus? *h.e. frontem tabernae inscribam uocabulo 'cocionibus,' utpote oppositam pignori et mox uenalem*

puella nam mei, quae meo sinu fugit,
amata tantum quantum amabitur nulla,
pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
consedit istic. hanc boni beatique

15

omnes amatis, et quidem, quod indignum est,
omnes pusilli et semitarii moechi;
tu praeter omnes une de capillatis,
cuniculosae Celtiberiae fili,
Egnati, opaca quem bonum facit barba

20

et dens Hibera defricatus urina.

11 mei (*h.e. mi*) *Schwabe; cf. lxxii.6. lxxvii.3:* me Ω meos sinus *Passeratius* **12** quantum]
quam *O* **15** et quid id dignum est *Bodl. Lat. Class. e. 15* num et quidem, id quod indignum est? *Post u. 16* *codices praeter GO interstitium habent unius uersus in quo scriptum est ADEGNATIVM (-TVM B); idem in margine habent GO, sed abest interstitium* **17** une Ω, *Priscianus v. 77. vii. 22 Keil:* une al. uno *G:* uno al. une *Ven* **18** cuniculosae Celtiberosae *Prisciani codices excepto Darmstadiensi siue Coloniensi 202 saec. xi.:* Celbiberie *O:* Celtiberi *GRVenBLa¹:* Celtiberi (*suprascr. e*) aç *C* **20** et] *e O*

XXXVIII

MALEST, Cornifici, tuo Catullo,
malest, me hercule †et† laboriose,
et magis magis in dies et horas.
quem tu, quod minimum facillimumque est,

5

qua solatus es allocutione?
irascor tibi. sic meos amores?
paulum quid lubet allocutionis,
maestius lacrimis Simonideis.

XXXVIII cum **XXXVII** continent *Ω:* *spatium in O non est*

1 Male est si carnifici Ω *praeter R: R habet* Male est si carnifici *suprascriptum his* Male est. Ale est si carnifici *cuius deformati uersus principio va-, fini cat adscriptum est:* Cornifici *Palladius* 2 male si GO: male est... si R: male est si *VenBLa'ACa* me hercule et l. Ω: me h. et est l. *Sillig:* me h. ei et l. *Lachm.:* num me h. mi et l.? 4 in *Laurentiano* 33.12 sic scriptus est
quem tu quod minimum
facilimumque est
quo indicio mancum declaratur poema 5 aloc. *OLa'B* 7 aloc. O 8 maius est *Morgenstern, distractis scilicet litteris* MA EST IVS Post 8 *Froehlich* subiungendos putauit ii. 11-13 'Tam gratum est mihi quam ferunt puellae Pernici aureolum fuisse malum, Quod zonam soluit diu ligatam.'

XXXIX

EGNATIUS, quod candidos habet dentes,
renidet usque quaque: sei ad rei uentum est
subsellium, cum orator excitat fletum,
renidet ille: si ad pii rogum fili
5

lugetur, orba cum flet unicum mater,
renidet ille: quidquid est, ubicumque est,
quodcumque agit, renidet: hunc habet morbum,
neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
quare monendum test mihi, bone Egnati.

XXXIX cum XXXVIII continuant Ω

2 sei O et Laur. 33.12 quod non ausus sum immutare: seu al. sei *RVen:* seu G et plerique 3 subs(sc O)ellum cum excitat (recitat AC) orator Ω 4, 5 om. Dh 4 pii *BLa':* pii al. impii *GRVen:* impii O rogum *BD et Santenianus:* regum Ω filii Ω 6 quicquid Ω 8 nec urbanum O 9 test] est *codd.* te *add. Spengel,* est te *Baehrens* monendus es *Calp. 1481*
10

si urbanus esses aut Sabinus aut Tiburs,
aut parcus Vmber aut obesus Etruscus,
aut Lanuinus ater atque dentatus,
aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,
aut qui lubet, qui puriter lauit dentes,
15

tamen renidere usque quaque te nollem:
nam risu inepto res ineptior nulla est.
nunc Celtiber es: Celtiberia in terra,
quod quisque minxit, hoc sibi solet mane
dentem atque russam defricare gingiuam,
20

ut quo iste uester expolitor dens est,
hoc te amplius bibisse praedicet loti.

11 parcus Ω : parthus *cod.* *Ashburneri*: porcus *h et Brixianus, Scaliger ex coniectura*: pinguis *Gloss. Vatic. in Maii Class. Auct. VII. 574* Pinguis grassus. Nam obesus plus est quam pinguis. Catullus ait Aut pinguis ubera aut obesus et prossus: fartus *Balth. Venator*: pastus *Voss*: crassus *Loewe*: num spurcus? **12** lanuinus *D et fortasse R*: lamiuinus *GOB* **13** ut *Dah*: aut Ω **14** pariter uel puriter *RVen* **16** Extat apud Hieremiam Iudicem de Montagnone *Compend. Moral. Notabil. p. iiii. 4. 8* **17** es *add. Conr. de Allio: om. codices* **18** quique mixit *O*: minſit (*suprascr. x*) *B*: minſit *D et cod. Ashburneri* **19** russam *a, Apuleius Apol. vi*: rusam Ω : rufam *cod. Ashb.* pumicare *Apuleius* **20** noster *Oa* expolitor al. tior *BRVen*: expolitor *OLa¹* **21** lotus Ω : lotum *h et cod. Ashburneri*

XL

QUAENAM te mala mens, miselle Rauide,
agit praecipitem in meos iambos?
quis deus tibi non bene aduocatus
uecordem parat excitare rixam?

5

an ut peruenias in ora uulgi?
quid uis? qua lubet esse notus optas?
eris, quandoquidem meos amores
cum longa uoluisti amare poena.

XL AD RAVIDVM Ω : nullum spatium in *O*

1 Raude *Faernus, L. Mueller*

3 deus *om. B*: dens *OA* auocatus (*suprascr. d*) *G*: auoc. *ORBLa¹Ch* **5** peruenias *p*: perueniamus Ω *Versum adulterinum ratus est Schmidt; sed in ora uulgi uidetur imitatus Henricus Allocut. ad librum 29 Traube (Poet. Lat. aevi Carolini III, p. 437) et ni proripias in ora uulgi*

6 cuiuis *Voss*

8 pena *Oa Laur. 33.12*: poema al. pena(ę *R*) *GRVen*

XLI

AMEANA puella defututa
tota milia me decem poposcit,
ista turpiculo puella naso,
decoctoris amica Formiani.

5

propinqui, quibus est puella curae,

amicos medicosque conuocate:
non est sana puella, nec rogare
qualis sit solet aes imaginorum.

XLI cum **XL** continuant codices

1 A mean a O: A me an a GRBVen *Id pro Ammiana rustice dictum putabat Froehner: Anne sana Conr. de Allio et K.P. Schulze: Ametina Haupt: Anniana Schwabe* defututa DOG: defutura cett.

5 puella AC: puelle Ω **6** conuocare Ω: conuacate C **7** rogate ACa Lachm. **8** olet AC aes Froehlich: et Ω: en imaginorum Doering nec rogare qualis sit solet Ammiana nasum R. Y. Tyrrell: fort. nec rogate qualis: sic olet aes imaginorum

XLII

ADESTE, hendecasyllabi, quot estis
omnes undique, quotquot estis omnes.
iocum me putat esse moecha turpis,
et negat mihi uestra reddituram

5

pugillaria, si pati potestis.
persequamur eam, et reflagitemus.
quae sit, quaeritis. illa, quam uidetis
turpe incedere, mimice ac moleste
ridentem catuli ore Gallicani.

10

circumsistite eam, et reflagitate,
‘moecha putida, redde codicillos,
redde, putida moecha, codicillos.’

XLII cum **XLI** continuant codices

1 endecha syllabi GORVen quot estis omnes] Carm. Epigr. 1504.13 Buech. quot est[is om]nes

3 locum al. iocum GBRVen: locum OLa¹ **4** uestra Ω: nostra ed. Trinc. Auanti **5** Charis. 97.12 Keil
‘Haec pugillaria saepius neutraliter dicit idem Catullus in hendecasyllabis.’

7 illa OBah Laurentiani: illam GACD et R m. pr.: illam al. illa Ven **8** mimice Turnebus: mirmice
(mirinice O) Ω: mimicae Phil. (= Bod. Lat. Class. e. 17) Post moleste distinguit Giri **9** catulli Ω

12 om. Dh et R, sed in R postea sic additus est uersui **II** ut unam lineam ambo continuarent

non assis facis? o lutum, lupanar,
aut si perditius potes quid esse.

15

sed non est tamen hoc satis putandum.
quod si non aliud potest, ruborem
ferreo canis exprimamus ore.

conclamate iterum altiore uoce
'moecha putida, redde codicillos,
20

redde, putida moecha codicillos,'
sed nil proficimus, nihil mouetur.
mutanda est ratio modusque uobis,
siquid proficere amplius potestis,
'pudica et proba, redde codicillos.'

13 facit *Schmidt, Halbertsma* **14** potes *GORVen, Laur. 33.12. cod. Ashburneri*, potest *La¹CDa et plerique*

15 tamen hoc satis *GODh*: tamen satis hoc (haec *Ca*) *RVenBLa¹Ca*: satis tamen hoc *A*

16 pote, ut *uel* potest, ruborem Ferreo ut canis e. o. *Munro*: pote ut *iam coni. Pleitner* **17** ferre/o/ *Gr*: ferre o *OBLa¹ACa*

21-24 *om. a* **21** nichil proficimus, nil mouetur *GD*, sed hic sine spatio: nihil pr. nihil m. Ω

22 uobis *marg. p*: nobis Ω

XLIII

SALUE, nec minimo puella naso,
nec bello pede nec nigris ocellis,
nec longis digitis nec ore sicco,
nec sane nimis elegante lingua,
5

decoctoris amica Formiani.
ten prouincia narrat esse bellam?
tecum Lesbia nostra comparatur?
o saeculum insapiens et infacetum!

XLIII cum **XLII** continuant codices

1 nimio *Scaliger ex cod. Cuiaciano (p)* **5** ex *XLI.4 inlatum ratus est Iacobus Mowat Cantabrigiensis*

6 prouintia *BRh*

8 o sedum *OB* insapiens Ω , *Ernstius Var. Obseruat. i. 15*: insapiens *a*, *Muretus* atque *GVen*

XLIV

O funde noster seu Sabine seu Tiburs,
(nam te esse Tiburtem autumant, quibus non est
cordi Catullum laedere: at quibus cordi est,
quouis Sabinum pignore esse contendunt)

sed seu Sabine siue uerius Tiburs,
fui libenter in tua suburbana
uilla, malamque pectore expui tussim,
non inmerenti quam mihi meus uenter,
dum sumptuosas appeto, dedit, cenas.

10

nam, Sestianus dum uolo esse conuiuia,
orationem in Antium petitozem
plenam ueneni et pestilentiae legi.
hic me graedo frigida et frequens tussis
quassauit usque dum in tuum sinum fugi,

15

et me recurauit otioque et urtica.
quare refectus maximas tibi grates
ago, meum quod non es ultra peccatum.
nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sesti recepso, quin grauedinem et tussim

20

non mihi, sed ipsi Sestio ferat frigus,
qui tunc uocat me, cum malum librum legi.

XLIV cum **XLIII** continuant Ω

2 cum *erasum* ante quibus *G* **4** pignore *ACHa*: pignoris Ω **7** uilla] uilam *cod.*

Ashburneri malamque *Ald. I*: aliamque *codd.* expui *scripsi*: expui tussim *Scaliger*: expulsus sim Ω:
expuli t. *Auantius* **8** meus uenter *Faernus*: mens uertur *GORVenLa¹C*: uertitur mens al. uertur *B*: mens
uertetur *cod. Ashburneri* **10** fest. *O* conuiuia *R*: conuiuia *pr. Ven* **11** orationem (-ne *O*) minantium
petitorum (-rem *O*: petitozem (*suprascr.* u) *R*) Ω: *correxerit Faernus*

13 hoc *O* graedo *ACa*: grauido *GORVenBLa¹D* **15** ocimoque *Muretus*

17 que *BLa¹*

19 sesti recepso *Palladius*: sestire cepso Ω quin *a*: qui Ω grauedinem Ω **20** mi *a*,

Auantius Sestio *GOLa¹*: sectio al. sestio *Ven*: sextio *Ba* **21** legi *Lachm.*: legit Ω: legit librum *Ald. I*

XLV

ACMEN Septimios suos amore
tenens in gremio 'mea' inquit 'Acme,
ni te perdit amo atque amare porro
omnes sum assidue paratus annos

quantum qui pote plurimum perire,
solus in Libya Indiaque tosta
caesio ueniam obuius leoni.’
hoc ut dixit, Amor sinistra ut ante,
dextram sternuit approbationem.

10

at Acme leuiter caput reflectens,
et dulcis pueri ebrios ocellos
illo purpureo ore suauiaata,
‘sic,’ inquit ‘mea uita Septimille,
huic uni domino usque seruiamus,

15

ut multo mihi maior acriorque
ignis mollibus ardet in medullis.’
hoc ut dixit, Amor sinistra ut ante,
dextram sternuit approbationem.
nunc ab auspicio bono profecti

20

mutuis animis amant amantur.
unam Septimios misellus Acmen
mauult quam Syrias Britanniasque:
uno in Septimio fidelis Acme
facit delicias libidinisque.

25

quis ullos homines beatiores
uidit, quis Venerem auspiciorem?

XLV cum **XLIV** continuant Ω

1 Ac men *GRBVen*: Agmen *AC* Septimios *O*: Septimos *GB (m. pr.) La'RVen* **3** perdit Ω **5** qui
pote *Calp. 1481*: qui potest Ω: num quist pote?

7 cesio *GORVen* **8, 9** sinistra ut ante dextra st. approbatione Ω: sinister ante *Voss*: sinister astans *Munro*:
sinistra amanti *Macnaghten*

9 dextram *ap* **10** at Acme *Calp. 1481*: ad hanc (hac *O*) me Ω, nisi quod *R* habet at sed ut uidetur super
rasuram **12** suauiaata *a*: sauiaata *AC*: saniata *GOBLa' DVen* **13** septimille *BLa'D*: septinulle *GO*:
septimille al. septinulle *RVen* **14** Post uni solito maius spatium est in *G* uno *Bhp*

17 sinistrauit ante Ω: corr. *ACDa*

21 Septumius Ω agmen Ω **22** sy(i *O*)riasque *GORVenBLa'* **24** libidinesque *ex -nisque R*

XLVI

IAM uer egelidos refert tepores,
iam caeli furor aequinoctialis
iucundis Zephyri silescit aureis.
linquantur Phrygii, Catulle, campi
5

Nicaeaeque ager uber aestuosae:
ad claras Asiae uolemus urbes.
iam mens praetrepidans auet uagari,
iam laeti studio pedes uigescunt.
o dulces comitum ualete coetus,
10

longe quos simul a domo profectos
diuersae uariae uiae reportant.

XLVI cum **XLV** continuant codices

1 uere gelidos Ω **3** ioc. Ω aureis *GOVen*: aureis *RBC*

4 liquantur *OD* catule *OLa'* **5** ager (acer *BLa*) ruber estuore Ω **6** claras] c *super rasuram R*

10 quos *R* (ex q^o3 factum est q^ol), *D*: quo *GOBLa'Ch*: que *Aa* **11** sic *Victorius* diuerse uarie *GORVen*:
diuerse uariae *B m. pr.*: maria et *Palmer*

XLVII

PORCI et Socratio, duae sinistrae
Pisonis, scabies famesque mundi,
uos Veraniolo meo et Fabullo
uerpus praeposuit Priapus ille?
5

uos conuiuia lauta sumptuose
de die facitis? mei sodales
quaerunt in triuio uocationes?

XLVII cum **XLVI** continuant codices

2 mundi *B*, *Carpentoractensis*, *cod. Ashburneri*: *Mindi Statius*: *Muni nescio quis ap. Hugonem Magnus* (*Bericht über Catull 1887-1896*) **4** p̄posuit (*h.e.* preposuit) *R*: proposuit *cett. etiam Ven*

XLVIII

MELLITOS oculos tuos, Iuuenti,

siquis me sinat usque basiare,
usque ad milia basiem trecenta,
nec *mi* umquam uidear satur futurus,
5

non si densior aridis aristis
sit nostrae seges osculationis.

XLVIII cum **XLVII** continuant codices

1 iuuenti *corr. R: uiuenti Bha: inuenti (in uenti G) Ω* **3** basia (*suprascr. e{31}*) *R* **4** nec mi
umquam *Statius: nec numquam Ω: nec umquam ADahp* uidear *Bapt. Guarinus: inde cor Ω* **6** sint *O:*
sint *R* In *G* post sit solito longius est spatium. 'Le t (de sit) est sur un grattage qui s'étend un peu après'
Benoist

XLIX

DISERTISSIME Romuli nepotum,
quot sunt quotque fuere, Marce Tulli,
quotque post aliis erunt in annis,
gratias tibi maximas Catullus
5

agit pessimus omnium poeta,
tanto pessimus omnium poeta,
quanto tu optimus omnium's patronum.

XLIX *Spatium unius uersus in Ω sed diuerse interscriptum* AD CICERONEM *G: AD M. T. CICERONEM B: AD*
M. TVLLIVM CICERONEM La¹: AD ROMVLVM RVen nondum mutati: AD TVLLIVM C

2 quot fuerunt *AC: num quot fueruntque? marce (suprascr. o) G: .M. O* **7** omniums *R solus*
sed s curuis lineis inclusa (s): omnium cett. patronum GCLa¹: patronum, mox correctum
in patronus RVen: patronus Oah, Paris. 7989, Carp. et cod. Ashburneri

L

HESTERNO, Licini, die otiosi
multum lusimus in meis tabellis,
ut conuenerat esse delicatos.
scribens uersiculos uterque nostrum
5

ludebat numero modo hoc modo illoc,
reddens mutua per iocum atque uinum.
atque illinc abii tuo lepore

incensus, Licini, facietisue,
ut nec me miserum cibus iuuaret,
10

nec somnus tegeret quiete ocellos,
sed toto indomitus furore lecto
uersarer, cupiens uidere lucem,
ut tecum loquerer, simulque ut essem.
at defessa labore membra postquam
15

semimortua lectulo iacebant,
hoc, iucunde, tibi poema feci,
ex quo perspiceres meum dolorem.
nunc audax caue sis, precesque nostras,
oramus, caue despuas, ocelle,
20

ne poenas Nemesis reposcat a te.
est uehemens dea: laedere hanc caueto.

L AD LVCINIVM *GVen: AD LI(Y Laur. 33.12)CINIVM RBACa Laurentiani: spatium unius uersus in O*

1 lucini *D* **2** inuicem *Sabellicus* **3** dellicatos *R*

5 ludebat (*suprascr. al. le*) *RVen* illos *O* **7** abii *R: abiit Ω* **8** lacini *GOGRVen:*

lucini *D* facietisue *scripsi: taceti (que add. La')* tuique *Ω* **10** somnos *GOC:*

somnos *BLa'* **12** uersaretur *R* ueisaretur *Ω: uersare cod. Ashburneri* **13** omnem al. essem *GBRVen:*
omnem *D*

14 at *BLa'a:* ad *Ω* **16** ioc. *Ω*

18 caue sis *Ald. I: caueris codices praeter A: caneris A* **19** ocelle *Alex. Guarinus: ocello Ω* **20** ne
messis *Ω* reposcat (*resp. O*) *GOh: reponat cett.*

21 uehemens *Ω: uemens Statius*

LI

ILLE mi par esse deo uidetur,
ille, si fas est, superare diuos,
qui sedens aduersus identidem te
spectat et audit

5

dulce ridentem, misero quod omnis
eripit sensus mihi: nam simul te,
Lesbia, aspexi, nihil est super mi

LI AD LESBIAM *Ω: spatium unius uersus in O*

1 mi impar *G: mihi impar Ω: corr. p* **3** te *hic scriptum habet G, sed in 4 ante spectat Ω* **4** spe ctat *G: tespectat Ω*

5 misero quod *G ex corr., ACa: miseroque ORB (m. pr.) La'h: miseroque al. quod Ven* **8** om. *codd. quod loquar amens Parthenius: uocis in ore Doering:*

. . . . .

lingua sed torpet, tenuis sub artus
10

flamma demanat, sonitu suo
tintinant aures, gemina teguntur
lumina nocte.

*

otium, Catulle, tibi molestum est:
otio exsultas nimiumque gestis:
15

otium et reges prius et beatas
perdidit urbes.

guttur uocis *Westphal*: uocis ut
olim *uel* ut ante *Schulhof* Longini de
Subl. codex Parisinus, in quo extat
Sapphus carmen quod hic uertit Catullus
habet ὡς|γάρσιδω βρόχεώς μεφωνᾶς
οὐδὲν᾿ ἔϊκει, *sic enim ex codice*
transcripsit Rhys Roberts p. 70 ed. suae

10 flamina *GORVen, B*
m. pr. 11 tintinant *R*: tintiant *O*:
tintinnat *GVenAC* geminae *Schrader*:
gemina et *Spengel* 12 lumina *ODah*:
limina Ω

uu. 13-16 qui sine spatio secuntur
u. 12. in codicibus nullo modo possunt
cum eo cohaerere. Itaque indicaui
lacunam 13 Catulli
(Catuli *OLa*) Ω *Versum uidetur*
respexisse Macrobius Sat. II. 7.6 'Ioculari
deinde super cena exorta quaestione
quodnam esset molestum otium, aliud
alio opinante, "Podagrici pedes"
inquit' 14 exultas Ω *fort. nimiusque* 15,
16 *extant apud Hieremiam Iudicem de*
Montagnone Compend. Moral.
Notabilium, p. iii 4.8 ubi
pro perdidit traditum est per
odit uel reddidit

LII

QUID est, Catulle? quid moraris emori?
sella in curulei Struma Nonius sedet,
per consulatum perierat Vatinius:
quid est, Catulle? quid moraris emori?

LII IN NOVVM Ω: *spatium unius uersus in O*

1, 4 emori *p*: mori Ω

2 curulu *O*: curuli *cett.* struma Ω: *scrofa* Mar. Victorinus 174 Gaisford Nonius Plin. H. N. xxxvii. 81,
Boet. de Cons. Philosoph. iii. 4, Mar. Victorinus 174, Atil. Fortunatianus 314 Gaisf.: nouius
(nouus *Aa*) *codices Catulli* 3 perierat *GOVenBLa*¹, *Vsener*: perierat *R*:
peierat *ACDa* Vatinius *OD* uac. *GRVen et plerique*

LIII

RISI nescio quem modo e corona,
qui, cum mirifice Vatiniana
meus crimina Caluos explicasset,
admirans ait haec manusque tollens,
5

‘di magni, salaputium disertum!’

LIII cum **LII** continuant Ω: interstitium unius uersus in O

1 e ap, uulgo: et Ω: ec uel ex Baehrens **2** uac. GACVen Laurentiani et B m. pr. **3** meos Ω crimina al. carmina G: carmina DaVen **4** amirans O manusque al. inanius RVen **5** dii Ω salapantium desertum Ω: salafantium cod Ashburneri: salap(pp Carp. et Bon. 2744) utium Phil., Carp., Bon. 2744 salaputtium codex Bruxellensis Senecae Controu. vii. 19 p. 211 Bursian disertum Seneca et sic Da Ad marginem u. **5** adscriptum est in GRC de Othonis (Oct. G, ott. R) capite quod idem inter u. **4** et **5** habent ABLaVen ah

LIV

OTHONIS caput oppido est pusillum,
†et Heri† rustice, semilauta crura,
subtile et leue peditum Libonis.

. . . . .

. . . . .

at non effugies meos iambos

. . . . .

. . . . .

si non omnia displicere uellem

5

tibi et Fufficio seni recocto

. . . . .

irascere iterum meis iambis

inmerentibus, unice imperator.

LIV 1 Otonis GORVen: Octonis BLaD apido O: opido AG est suprascr. habet C recentiore atramento, om. Scaliger, Schwabe, Schulze, Schmidt oppido est p. parenthesin faciebat Munro Post hunc u. secuntur in codd. duo uersus Hoc iocunde tibi poema feci Ex quo perspiceres meum dolorem ex **L. 16 17** repetiti **2** et eri O: et eri (suprascr. h) G: et heri RVenACDa: et beri BLa: Heri Muretus: Vetti Voss: Neri L. Mueller: Thori Peiper: Hirri ego et F. Hermes, cf. Giri p. 188 rustica Turnebus: et trirustice Munro

Post **3** reuocauit uersum qui extat apud Porphyronem ad Hor. C. i. 16. 22 Denique Catullus cum maledicta minaretur sic ait: At non effugies meos iambos **4** si non omnia. displicere uellem Munro **5** Fuff. Scaliger: sufficio uel suffitio Ω seni recocto Calp. 1481: seniore cocto (cocto al. p G) OG: seniore copto Ω

Inter 5 et 6 codices praeter O habent IN CAMERIVM, sed G tantum in margine; O adscriptum habet =, quo noui carminis initium plerumque significatur. Lacunam indicaui 7 signum interrogationis post imperator add. Riese

LV

ORAMUS, si forte non molestum est,
demonstres ubi sint tuae tenebrae.
te campo quaesiuius minore,
te in Circo, te in omnibus libellis,
5

te in templo summi Iouis sacrato.
in Magni simul ambulatione
femellas omnes, amice, prendi,
quas uultu uidi tamen serenas.
†a uelte†, sic ipse flagitabam,
10

Camerium mihi pessimae puellae.
quaedam inquit, nudum reduc . . .
‘en hic in roseis latet papillis.’
sed te iam ferre Herculei labos est;
14

tanto te in fastu negas, amice.

LV I molestus es Ω 2 demostres *D et cod. Ashburn.*

3 in minore Ω: in *del. Scaliger: te in campo q. minore Sillig 4 te in C.] id al. in GRVen:*
id Oh ligellis Bapt. Guarinus: Goetz Thes. Gloss. Emend. ligellum tuguriolum

7 prendi *O: prehendi Ω 8 serenas AD: serena Ω: sereno h Phil., Munro*

9 a uelte *GOVenAC et sic R m. pr.: uē te R corr.: a uelite BLa¹ Phil. cod. Ashburn.: auli te Bodl. Lat. Class. e. 15: aullistis Doederlein: auens te Schwabe: puellae Birt: auelli tamquam infinitiuum exclamationis Owen: ain? te ego, quod probauit F. Plessis in libello Traité de Métrique Grecque et Latine p. 305 ipse Ω: usque ego*

11 quedam *ORB: quendam cett. reduc Ω: reduce Da: sinum reducens Auantius: s. recludens Riese: reducta pectus ego et Rossberg 12 en Ra cod. Ashburn.: em OLa¹B m. pr., Ribbeck: hem GDVen hic RDa: hec Ω: fort. en ecce*

14 ten *Muretus*
(1a)

non custos si fingar ille Cretum,
non si Pegaseo ferar uolatu,
non Ladas ego pinnipesue Perseus,
non Rhesi niueae citaeque bigae;
(5a)

adde huc plumipedas uolatilesque,
uentorumque simul require cursum,
quos iunctos, Cameri, mihi dicares;
defessus tamen omnibus medullis,
et multis languoribus peresus,
(10a)

essem te mihi, amice, quaeritando.
15

dic nobis ubi sis futurus, ede
audacter, committe, crede lucei.
nunc te lacteolae tenent puellae?
si linguam clauso tenes in ore,
fructus proicies amoris omnes.
20

uerbosa gaudet Venus loquella.
uel, si uis, licet obseres palatum,
dum nostri sis particeps amoris.

1a-10a *codices habent post LVIII. 5. Huc reuocauit Froehlich; post 13 ed. antiquissima saec. xv 2a post 3a statuebat Muretus 3a primipesue al. pinnipes GRVen: primipesue OLa'AC cod. Ashburn. 4a thesi O niuee GDah: uinee Ω. niueis citisque bigis Muretus 5a plumipedas cod. Ashburn.: plumipedes D Lachm. 7a uinctos BLa'Aah et sic Benoist, Giri: uictos O 9a langoribus Ω pressus cod. Ashburn.: fort. peressus 10a mi Scaliger*

Hos decem uersus **1a-10a** Birt fragmentum putat [carminis](#) alterius ad Camerium scripti, quod magis rhetoricum esset et magno apparatu fabulari, Perseo Rheso similibus, ornatum et oneratum

16 audacter (-citer O) hoc Ω crede al. crude GVen et sic R, in quo tamen crude recentius exaratum uidetur lucei Scaliger: lucet Ω: licet AC

17 hunc a: num h

18 tenens GOD: tenens R: sic l. c. tenens in ore Birt **19** proicies CVen et cod. Ashburn.: proicies O: proiic. G et plerique

20 loquella G: loquela La Ven

21 signis Voss **22** uestri al. no GVen: uestri O: uestri sim Scaliger

LVl

O rem ridiculam, Cato, et iocosam,
dignamque auribus et tuo cachinno.
ride, quidquid amas, Cato, Catullum:
res est ridicula et nimis iocosa.
5

deprendi modo pupulum puellae

trusantem: hunc ego, si placet Dionae,
protelo rigida mea cecidi.

LVI AD CATONEM Ω: *spatium unius uersus in O*

3 quicquid Ω

5 deprendi *GORVenLa*¹: deprehendi *BACDah* pupulum *Parthenius*: populum *codd.*: publium *marg. R*
sed uix ab eadem manu **6** truf(ff a)antem *Da*: crissantem *marg. R*:
crusantem *Baehrens*: **7** rigida ex ridida *G*

LVII

PULCRE conuenit improbis cinaedis,
Mamurrae pathicoque Caesarique.
nec mirum: maculae paris utrisque,
urbana altera et illa Formiana,
5

impressae resident nec eluentur:
morbosi pariter, gemelli utrique,
uno in lectulo, erudituli ambo,
non hic quam ille magis uorax adulter,
riuales sociei puellularum.
10

pulcre conuenit improbis cinaedis.

LVII cum **LVI** continuant Ω

1 pulcre *ORD*: pulc^{re} (*suprascr. h*) *G* **2** mamure *a*, *idemque credo uoluisse scribam R(omani)*, in
quo ~ quod super -mu- fuerat consulto uidetur erasum

3 pares *Lachm.* **5** nec eluentur *Calpurnius*: nece luentur Ω **6** gemelli] tenelli *Haupt* **7** lecticulo *O*,
Munro **9** sociei *Scaliger*: socii et Ω

10 pulcre *GORD*

LVIII

CAELI, Lesbia nostra, Lesbia illa,
illa Lesbia, quam Catullus unam
plus quam se atque suos amauit omnes,
nunc in quadruuiis et angiportis
5

glubit magnanimis Remi nepotes.

LVIII cum **LVII** continuant Ω

1 nostra *RDah*: uestra *GOAC cod. Ashburn.*: uestra ex nostra *Ven* **4** quadruuiis *G*: quadruuiis *R m. pr. post* in quadriuis *mutatum*: quadriuiis *O* **5** magna ad(a *O*)miremini *Ω*: magnanimi *Remi Voss*: magnanimis (*accus. plur.*) *scripsi* *Post LVIII. 5* secuntur in codicibus Non custos... quaeritando quos in locum suum carminis *LV reuocaui*

LIX

BONONIENSIS Rufa Rufulum fellat,
uxor Meneni, saepe quam in sepulcretis
uidistis ipso rapere de rogo cenam,
cum deuolutum ex igne prosequens panem

5

ab semiraso tunderetur ustore.

LIX IN RVFVM *Ω*: nullum spatium in *O*

1 Rufulum *Palladius*: rufum *Ω*: Rufa rufum anus *Munro*: rufa rufulum *Pleitner, Postgate* rufa rufuli *Palmer* fellat *O*: fallat al. fellat *RVen*: fallat *cett.*

LX

NUM te leaena montibus Libystinis
aut Scylla latrans infima inguinum parte
tam mente dura procreauit ac taetra,
ut supplicis uocem in nouissimo casu

5

contemptam haberes, a nimis fero corde?

LX cum **LIX** continuant *Ω*

1 Libystinis *Scaliger*: libis(ss *O*)inis *Ω* **2** silla *GORBLa¹*: sylla *Ven et cod. Ashburn.* **4** supplic(t *R*)iis *Ω*: suplicus *O* **5** contemptam *GR*: conten^tam p *admodum exigua O* animis *Ω* *Post hunc u. spatium est in O quinque uersuum, tum in summa proxima pagina incipit LXI*

LXI

LXI EPI(Y *GRVen*)THALAMIVS (-
MVS *RVenB*) IVNIE (VINIE *A*: IVLIE *BLa¹*) ET
MAL(L)II *Ω*: spatium tituli in *O*

COLLIS o Heliconiei
cultor, Vraniae genus,
qui rapis teneram ad uirum
Virginem, o Hymenae Hymen,

5

1 bellicon iei *O* **4** uirginem o hymenee **5** Hymen o
hymenee hymen *codd. nisi quod DG habent* **4** V. o
hymenee hymen **5** O hymenee hymen **5** O Hymen
Hymenaeae *Lachm. secutus Ald. I, Giri*

Hymen o Hymenaeae;
Cinge tempora floribus
suaue olentis amaraci,
flammeum cape laetus, huc
Huc ueni, niueo gerens
10

luteum pede soccum.
Excitusque hilari die,
nuptialia concinens
uoce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus, manu
15

pineam quate taedam.
Namque Iunia Mallio,
qualis Idalium colens
uenit ad Phrygium Venus
Iudicem, bona cum bona
20

nubet alite uirgo,
Floridis uelut enitens
myrtus Asia ramulis
quos Amadryades deae
Ludicrum sibi rosido
25

nutriunt umore.
Quare age, huc aditum ferens,
perge linquere Thespieae
rupis Aonios specus,
Nympha quos super irrigat
30

frigerans Aganippe.
Ac domum dominam uoca
coniugis cupidam noui,
mentem amore reuinciens
Vt tenax hedera huc et huc
35

arborem implicat errans.
Vosque item simul integrae
uirgines, quibus aduenit

7 amarici (*suprascr.* a) *O*:
amarici *GRVenACD* **8** flameum Ω

12 concinens *ACD*: continens Ω **13** tinnula *O et R m. pr*:
tinnula *cod. Ashburn.* **15** spineam *Parthenius*

16 iunia *GORCVen*: uinia *DLachm.*: iullia *BLa¹ cod.*
Ashburn. mal Dio Ω

24 Ludicrum *RVenBa*: Ludricum *GOACH²* **25** umore *cod.*
Ashburn.: humore Ω *Post nutriunt erasae sunt duae*
litterae in R: nutriuntur honore *Maehly*: nutriere
liquore *Richards*

32 *cum sequente u. coniungebat Bonnet* **33** reuinciens *ah*:
reuincens Ω **34** edera Ω huc (*suprascr.* a) et huc
(*suprascr.* a) *R*

38 in nodum al. in modum *RVen*: in nodum Ω **40** *om.*
ADh: O hymenee hymenee hymen Ω *nisi quod in R*

par dies, agite in modum
Dicite, O Hymenaeae Hymen,
40

Hymen O Hymenaeae.

Vt lubentius, audiens
se citarier ad suum
munus, huc aditum ferat
Dux bonae Veneris, boni
45

coniugator amoris.

Quis deus magis ancsiis
est petendus amantibus?
quem colent homines magis
Caelitum, O Hymenaeae Hymen,
50

Hymen O Hymenaeae?

Te suis tremulus parens
inuocat, tibi uirgines
zonula soluunt sinus.
Te timens cupida nouos
55

captat aure maritus.

Tu fero iuueni in manus
floridam ipse puellulam
dedis a gremio suae
Matris, O Hymenaeae Hymen,
60

Hymen O Hymenaeae.

Nil potest sine te Venus,
fama quod bona comprobet,
commodi capere, at potest
Te uolente. quis huic deo
65

compararier ausit?

Nulla quit sine te domus
liberos dare, nec parens
stirpe nitier; at potest
Te uolente. quis huic deo
70

compararier ausit?

mutatum est in Hymen o hymeneae hymen: O Hymen
Hymenaeae *Lachm.*

42 citaries *O*: citarie *h*²: sed citarior *cod. Ashburn.*: num et
citarior?

46 anxiis *Haupt*: amatis Ω : mage mutueis *Pleitner*: mage
saucieis *Pohl* *Inter 49 et 50 in Ω est Compararier (-es O)*
ausit *quod correctum est in hh*² **50** *om. B*: O hymen
hymeneae hymen *GOAC et sic R sed mox mutatum*
in Hymen o h. h. O hymen o h. h. *h*²

51 suis tremulus *ed. 1473*: sui si
rem(rom- *Bh*)ulus *OBACH*: sui si remulus al. remus *G et*
Ven, sed Ven inuerso ordine: sui s//remulus *R erasis*
duabus fere litteris **55** maritos Ω

56 fer o Ω **58-60** *sic leguntur in codd.* **58** dedis a gremio
su(a)e matris **59** + 60 O hymeneae hymen hymeneae (o
hymeneae *G*)

61 nihil *G m. pr. (nunc habet nil) BLA'ACah*: nichil *ORh*²:
nil al. nihil *Ven*

66-75 *om. a* **66-70** *om. h*

Quae tuis careat sacris,
non queat dare praesides
terra finibus: at queat
Te uolente. quis huic deo
75

compararier ausit?

Claustra pandite ianuae.
uirgo adest. uiden ut faces
splendidas quatiunt comas?

. . . . .
. . . . .

. . . . .
. . . . .
tardet ingenuus pudor.

80

Quem tamen magis audiens,
flet quod ire necesse est.

Flere desine. non tibi Au-
runculeia periculum est,
ne qua femina pulcrior

85

Clarum ab Oceano diem
uiderit uenientem.

Talis in uario solet
diuitis domini hortulo
stare flos hyacinthinus.

90

Sed moraris, abit dies.
prodeas noua nupta.

Prodeas noua nupta, si
iam uidetur, et audias
nostra uerba. uiden? faces

95

Aureas quatiunt comas:
prodeas noua nupta.

Non tuus leuis in mala
deditus uir adultera,
probra turpia persequens,

100

A tuis teneris uolet

68 nitier *Par. 7989 et Bononiensis 2744:*
uicier *GRVenLa¹C:* uities *O:* uintier *cod. Ashburn.:*
uincier *AD Lachm.:* iungier *Scaliger* **70** compararies *O*

77 adest Ω : ades *Schrader, Lachm.* *Post 78 lacunam*
statui quattuor uersuum

79 tradet h^2

82 Aurunculeia *O et marg. h²:* Arunculeia *cett. nisi*
quod Acunculeia est in a, Aruncudia in h² **85** oceano Ω

90 abiit Ω **91** *om. codices: additus est in Ald. I*

94 uiden? faces *p:* uiden (uideri *O*) ut Ω

99 probra turpia *Calp. 1481:* procatur (procatur. *GOR*)
pia Ω

secubare papillis.

Lenta qui uelut adsitas
uitis implicat arbores,
implicabitur in tuum
105

Complexum. sed abit dies.
prodeas noua nupta.

O cubile, quod omnibus
. . . . .
. . . . .
. . . . .
candido pede lecti,

Quae tuo ueniunt hero,
110

quanta gaudia, quae uaga
nocte, quae medio die
Gaudeat. sed abit dies.
prodeas noua nupta.

Tollite, O pueri, faces.
115

flammeum uideo uenire.
ite concinite in modum
'Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.'

Ne diu taceat procax
120

Fescennina iocatio.
nec nuces pueris neget
Desertum domini audiens
concubinus amorem.

Da nuces pueris, iners
125

concubine: satis diu
lusisti nucibus. lubet
Iam seruire Talasio.
concubine, nuces da.

Sordebant tibi uillicae,
130

102 lenta qui *Ald. I: lentaque codd. praeter O: lenta sed O*
quod recepit Baehrens **105** abiit Ω

Post 107 lacunam statui trium uersuum

110 gaudiaque Ω **111** nocteque Ω **112** abiit Ω

114 o *om. codd.; additum est in ed.*
pr. **115** flam(mm *O*)ineum Ω **116-8** *sic leguntur in* Ω *Io*
hymen hymenaeae io Io hymen hymenaeae io *Ite concinite in*
modum nisi quod O Io hymen hymenaeae io semel tantum
habet **117** o *pro io initio utriusque uersus scribendum*
esse, sicut est in Ald. I, ratus est Lachm. *io reuocauit*
Munro Elucid. p. 135 sqq. **118** io *quod addunt in fine*
codices om. Ald. I

119 taceatis Ω *sed iam correctum in*
RBh²a **120** fescennina *GRVen: foscennina O:*
fascen(nn BD)ina BDh² locac(t O)io OR: lotatio al.
locutio G: locutio uel loquutio ACBLa¹Dahh²:
iocatio Heinsius **122** domino *ed. Cantabrig.*
1702 uidens Schwabe: arguens Weber

125 diu] domini *O:*
num domi? **126** iubet *h²* **127** talasio Ω

129 uilice *Oh: malulae Pauckstadt* **132** misera miser *O:*
miser ah miser GDAVen et sic R sed prius er super
rasuram *ha BC*

concupine, hodie atque heri.
nunc tuum cinerarius
Tondet os. miser a miser
concupine, nuces da.

Diceris male te a tuis
135

unguentate glabris marite
abstinere, sed abstine.
Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

Scimus haec tibi quae licent
140

sola cognita, sed marito
ista non eadem licent.
Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

Nupta, tu quoque quae tuus
145

uir petet caue ne neges,
ni petitum aliunde eat.
Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

En tibi domus ut potens
150

et beata uiri tui.
quae tibi sine seruiat
(Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae)

Vsque dum tremulum mouens
155

cana tempus anilitas
omnia omnibus annuit.
Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

Transfer omine cum bono
160

limen aureolos pedes,
rasilemque subi forem.
Io, Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

134 diceris *ed. Parm. 1473: diceres* Ω malle *corr. G,*
OVen: malle R tū (*suprascr. e*) *R* **135** unguenta
te Ω **138** *om. Ω*

139-43 *om. h²* **139** simus hec tibi que *O* **143** io hymen
hymeneae io Ω *et sic semper*

144-8 *om. in textu, add. in marg.*
R **144** tuis *GDVen* **145** deneges *Owen* **146** ni *GORDah:*
ne marg. R, VenBLA¹ACH² **148** *om. O, habet G ascriptum*
in marg.

149-53 *om. BLA¹h²* **151** sine seruiat *Bern. Pisanus: sine*
seruit (se ruit A) Ω: sine fine seruit D: sine fine
erit Auantius quo tibicina fert uiam *ego et Chr. Alois.*
Ferrucci **153** *om. O*

155 anilitas *codex Vicentinus scriptus anno 1460: an(n)ilis*
etas Ω: annulis etas B Phil. **156** amnuat *D quod uerum*
credebat T. H. Key et pro abnuat scriptum **158** *om. O*

159 homine *R m. pr.* **161** sibi Ω **163** *om. O*

Aspice unus ut accubans
165

uir tuus Tyrio in toro,
totus immineat tibi.
Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

Illi non minus ac tibi
170

pectore uritur intimo
flamma, sed penite magis.
Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .

Mitte brachiolum teres,
175

praetextate, puellulae.
iam cubile adeat uiri.
Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

Vos bonae senibus uiris
180

cognitae bene feminae,
collocate puellulam.
Io Hymen Hymenaeae io,
io Hymen Hymenaeae.

Iam licet uenias, marite.
185

uxor in thalamo tibi est,
ore floridulo nitens
Alba parthenice uelut
luteumue papauer.

At, marite, ita me iuuent
190

caelites, nihilo minus
pulcer es, neque te Venus

164 intus *Statius*: imus *Fruterius*: unctus *C. Barth*:
udus *Heinsius*

169 hac *GO* **170** uritur *OD et corr. B*: uritur al. urimur *G*:
urimur *RVenAC*: urintur *B m. pr.*

Post 173 unam stropham excidissee censeo

174-8 *om. h* **175** puelle Ω **176** adeat *O Paris. 7989*,
Bentley: adeant Ω

179 uos *om. Ω* : *add. Auantius*: O *Baehrens* uiris *Statius*:
unis (unus *Bh*²: uanis (*suprascr. l*) *R*) Ω : Vos bonae senibus
senes *Passeratius* **180** bene *Turnebus*: berue *GORVenAC*:
breue *BLa'Dahh*² **181** puellulam *Parthenius*: puellam Ω

185 *om. Bh*² tibi est *Bentley et sic Paris. 7989, sed*
additis notis quae inuertenda uerba esse declararent tibi
est (*sic*): ubi est *A Santenianus*: est tibi *GORVenLa*
Dah **187** uelut *h et Paris. 7989*: uultu al. uult *G*: ul't *O*:
uultu Ω

189-193. 194-198 *inuerso ordine habent Ω , corr.*
Scaliger **189** Ad (*At D*) maritum tamen iuuenem Ω : *corr.*
Scaliger **191** pulcre res Ω : *corr. Robortellus 1548* nec
te Ω **192** Neglegit *O*:

Neglegit. sed abit dies.
perge ne remorare.

Non diu remoratus es.
195

iam uenis. bona te Venus
iuuerit, quoniam palam
Quae cupis capis et bonum
non abscondis amorem.

Ille pulueris Africei
200

siderumque micantium
subducat numerum prius,
Qui uostri numerare uolt
multa milia ludei.

Ludite ut lubet et breui
205

liberos date. non decet
tam uetus sine liberis
Nomen esse, sed indidem
semper ingenerari.

Torquatus uolo paruulus
210

matris e gremio suae
porrigens teneras manus,
Dulce rideat ad patrem
semihiente labello.

Sit suo similis patri
215

Mallio et facile inscieis
noscitur ab omnibus,
Et pudicitiam suo
matris indicet ore.

Talis illius a bona
220

matre laus genus approbet,
qualis unica ab optima
Matre Telemacho manet
fama Penelopeo.

Negligit *cett.* abiit Ω **193** remorare *OADahh*²:
rememorare *GRVenBLa*¹

194 remora(remo- *O*)ta es Ω **196** iuuerit *Auantius*:
inuenerit Ω **197** Quod cupis cupis *O. R m. pr., Heinsius.*
Giri **198** abscondas Ω

199 Africei *Lachm.* (-ci iam *Heinsius*):
ericei *GORVenBLa*¹*C*: eritei *h*:
eruti *Quicherat* **201** sublegat *Landor* **202** uostri *Scaliger*:
nostri Ω: uostra qui *Landor* uult *Calp. 1481*:
uolunt Ω **203** ludei *Scaliger*: ludi *ed. antiquissima saec.*
xv: ludere Ω

204 Et ludite et lubet Ω: *corr.*
Parthenius **208** ingenerati *OD*

209 Torcu(quu *h*²)tus *Oh*² **210** e] et *O*:
fortasse ex **213** semihiente *Scaliger*: sed mihi ante Ω:
semhiente *Lucian Mueller*

215 mallio *A*: maulio *O*: manlio *GRVen* inscieis *Lachm.*:
insciis *corr. R, a*: insciens Ω **216** omnibus Ω:
obuieis *Pleitner*: et omnibus n. ab inscieis *Dawes,*
Haupt **217** Et Ω: Sic *Hermann* suo a *Baehrens,*
Postgate: suam Ω: suae *Calp. 1481, uulgo*

219, 220 sic leguntur in Ω Talis illius a bona
matre **220** Laus (*Zaus RVen*) genus (egenus *O*) approbet, *in*
Da sic Talis illius a bona **220** Matrizans (-zando *a*) genus
approbet **221** ab *om. O* **222** theleamaco Ω:
thelamacho *O* **223** penolopeo *GRVenBAD*

Claudite ostia uirgines.
225

lusimus satis. at bonei
coniuges, bene uiuite et
Munere assidue ualentem
exercete iuuentam.

224 hostia Ω 225 ad bonei D: ad bolnei (al. bonei Ven et
marg. G, ad bonlei O) Ω 226 bene uiuite a: bone uite Ω:
Veneris bonae Froehlich, Halbertsma [fort. bene mutuo](#)
[ex](#) 227 assiduo a: Mutue
assiduei Huleatt 228 exercere O Deinde Explicit
epithalamium O

LXII

LXII Hoc unum carmen seruatum est in codice saeculi ix Thuaneo, nunc Parisino Lat. 8071 (T), in quo
inscriptum est Epithalamium Catulli. EXAMETRVM CARMEN NVPTIALE Ω

IVVENES

VESPER adest, iuuenes, consurgite: Vesper Olympo
expectata diu uix tandem lumina tollit.
surgere iam tempus, iam pinguis linquere mensas,
iam ueniet uirgo, iam dicetur hymenaeus.

5

Hymen O Hymenae, Hymen ades O Hymenae!

1 in marg. turba uirorum G: turba uirginum (suprascr. orum) R: t. uirum BVen Vesper adest] Varro
L. L. vii. 50 Vesperugo stella quae uespere oritur, a quo eam Opilius scribit Vesperum, itaque dicitur
alterum (alternum Riese) Vesper adest. 2 expect. TΩ

3 tempus iam (suprascr. est) G pinguis TO: pingues GR et cett.

5 hymens (sic) R

VIRGINES

Cernitis, innuptae, iuuenes? consurgite contra;
nimirum Oetaeos ostendit noctifer ignes.
sic certest; uiden ut perneciter exsiluere?
non temere exsiluere, canent quod uisere par est.

10

Hymen O Hymenae, Hymen ades O Hymenae!

6 in marg. Puella GRVen consurgi eretera T: consurgere contra Iac. Mowat Cantabrigiensis, quod
ipsum in cod. Canon. Lat. 33 inueni 7 oeta eos T: haec eos O: hoc eos Ω ignes Ald. I: imbres T:
imber uel ymber Ω

8, 9 exsiluere scripsi: exil. codd. 8 sic certest Haupt: siccer tes .i. T: sic certe si O: sic certe GR sed ut in
utroque post certe rasura sit: sic certe cett.

9 canent quod uisere par est T Voss: canent (cauent La¹) quo uisere parent Ω: c. quos uincere par est Bapt.
Guarinus: canent quo uincere par est Auantius: c. quod uincere par est Passeratius: c. quod uespere par
est B. Venator

IVVENES

Non facilis nobis, aequalis, palma parata est,
aspicite, innuptae secuta ut meditata requirunt.
non frustra meditantur, habent memorabile quod sit,
nec mirum, penitus quae tota mente laborant.

15

nos alio mentes, alio diuisimus aures,
iure igitur uincemur, amat uictoria curam.
quare nunc animos saltem committite uestros,
dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen O Hymenaeae, Hymen ades O Hymenaeae.

11 *in marg.* puella GRBVen nobilis T aequales Lachm. **12** innupte secum ut meditata
requi(ae D)runt TD: in(i Ba)nupte que (querunt O) secum ut meditare querunt Ω

13 memora psile T **14** habet T solus. Spurium putarunt Scal. Naeke Lachm. ed. 1

15 nos] non T diuisimus (*suprascr.* diuidamus) G

17 nunc T: non Ω co(m)mittite Ω: conuertite T **18** incipiaent T

VIRGINES

20

Hespere, qui caelo fertur crudelior ignis?
qui natam possis complexu auellere matris,
complexu matris retinentem auellere natam,
et iuueni ardenti castam donare puellam.
quid faciunt hostes capta crudelius urbe?

25

Hymen O Hymenaeae, Hymen ades O Hymenaeae!

20 *in marg.* Puella GRBVen quis T fertur] potuit A: patuit Bergk

21 complexua uel'ere T amatrix O **22** fort. complexu a matris auelle T

24 credelius T

25 Kymeno kymeneē kymenades o kymeneē T, *prima littera per k, non per usitatioem h, notata*

IVVENES

Hespere, qui caelo lucet iucundior ignis?
qui desponsa tua firmes conubia flamma,
quae pepigere uiri, pepigerunt ante parentes,
nec iunxere prius quam se tuus extulit ardor.

30

quid datur a diuis felici optatius hora?
Hymen O Hymenaeae, Hymen ades O Hymenaeae!

26 *in marg.* Iuuenes GRBVen quis T iucundior T: ioc. Ω

27 fines T: signes Palmer conubia T: conn. Ω **28** quae T: quod h²: quo Ω, *etiam R, quamuis^d post
inlatum sit uir T* **29** uinxere O

30 a om. T

31 Kymeno kymeneae kymenades o kymeneę T

VIRGINES

Hesperus e nobis, aequalis, abstulit unam.

. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .

[Hymen O Hymenaeae, Hymen ades O Hymenaeae!]

32 in marg. Puella GRBVen aequalis T: equales O: equales (suprascr. m) GR: aequalem en Giri
Post 32 excidis nonnulla iam uidit Auantius. Lacunam sex uersuum posui, quam secutus sit uersus
intercalaris Hymen o Hymenaeae Hymen ades o Hymenaeae, quamuis nec in T nec in Ω legatur

IVVENES

. . . . .
. . . . .

Namque tuo aduentu uigilat custodia semper,
nocte latent fures, quos idem saepe reuertens,

35

Hespere, mutato comprehendis nomine eosdem.
at libet innuptis ficto te carpere questu.
quid tum, si carpunt, tacita quem mente requirunt?
Hymen O Hymenaeae, Hymen ades O Hymenaeae!

35 comperendis T: comprehendis O et nunc G eosdem Ω: eospem T: Eous Schrader

36 at libet Ω: adlucet T

37 quittum T: quod al. quid tamen GVen: quem D: quema T: quam Ω

38 Kymeno kymeneae kymenales kymeno kymeneę T

VIRGINES

Vt flos in saeptis secretus nascitur hortis,

40

ignotus pecori, nullo contusus aratro,
quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber;
multi illum pueri, multae optauere puellae:
idem cum tenui carptus defloruit ungui,
nulli illum pueri, nullae optauere puellae:

45

sic uirgo, dum intacta manet, dum cara suis est;

cum castum amisit polluto corpore florem,
nec pueris iucunda manet, nec cara puellis.
Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

39 *in marg.* Puella GRVenB saeptis T: septis Ω **40** conuolsus T: conclusus O: contusus Ω *et sic R sed ut t super rasuram sit* **41** quaemulcens aurefirma T *Post hunc u. excidissee unum uersum censebant Spengel et Hermann: sed nullum lacunae uestigium praebent codices* **42** obtauere T **43, 4** om. TO **45** Quintil. Inst. Orat. ix. 3.16 Catullus in Epithalamio 'dum innupta manet, dum cara suis est,' cum prius dum significat quoad, sequens usque eo intacta Ω: innupta Quintilianus dum cara Quintilianus, BLA¹: tum cara TGORVenADa suis est Quintilianus, T: sui sed BLA¹AC: sui. sed GOVen et R m. pr. **46** amisit R, s super rasuram
48 Kymeneo kymeneē kymenades kymeneē T

IVVENES

Vt uidua in nudo uitis quae nascitur aruo,
50

numquam se extollit, numquam mitem educat uuam,
sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
iam iam contingit summum radice flagellum,
hanc nulli agricolae, nulli coluere iuueni:
at si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
55

multi illam agricolae, multi accoluere iuueni:
sic uirgo dum intacta manet, dum inculta senescit;
cum par conubium maturo tempore adepta est,
cara uiro magis et minus est inuisa parenti.

49 *in marg.* Iuuenes GRVenB **50** Numquam se extollit quam munteam ducat uuam T **51** per flectens T **52** flacellum T **53** han^e nulli agrig.cul^e multi acoluere T: nulli coluere (accol. La¹) Ω **54-55** om. Da **54** apsi T marita T, Ballin **55** agricule T accol. Ω: acol. T **56** dum innupta manet Weber: tum inculta senescit T **57** conubium TB **58** cura TGOD Pleitner uiro TGOD: uirgo RVenC: cara uiro magis est, minus est inuisa p. Sonny *Post hunc u. excidissee intercalarem duce Hermann multi crediderunt*

et tu ne pugna cum tali coniuge uirgo,
60

non aequom est pugnare, pater cui tradidit ipse.
ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.

. . . . .

uirginitas non tota tua est, ex parte parentum est,
tertia pars patrist, pars est data tertia matri,
tertia sola tua est: noli pugnare duobus,
65

qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

59 et tua nec *T*: et tu nec Ω : at tu ne *Ald. I*: at nec tu *Postgate* *Post 59* unum u. *Rosbach*, *Post 65* Haupt et *Pleitner* putarunt excidisse ut quemadmodum amoebaeum carmen (20-58) nouem uersus iuuenum praecedebant, eodem modo nouem sequerentur. Ego *Post 61* potius lacunam indicaui **60** equom *T*: (a)equo Ω cum *B* **61** ipse prius om., postea in marg. add. *RVen*

62 om. *T* **63** sic *Muretus* nisi quod praetulit patris est tertia patris pars est data tertia matri *T*: tertia pars patri est data tertia matri *O*: tertia pars patri data pars data t. m. Ω : *T*. pars patris *Schüler* **64** solit tu est noli tuignare *T*

66 *Kymeno kymeneę kymenades .o. kymeneae T*

LXIII

SUPER alta uectus Attis celeri rate maria,
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit,
adiitque opaca siluis redimita loca deae,
stimulatus ibi furenti rabie, uagus animis,

5

deuoluit ile acuto sibi pondere silicis.
itaque ut relictas sensit sibi membra sine uiro,
etiam recente terrae sola sanguine maculans,
niueis citata cepit manibus leue typanum,
typanum, tubam Cybelles, tua, mater, initia,

10

quatiensque terga taurei teneris caua digitis,
canere haec suis adorta est tremebunda comitibus.

LXIII DE BERECINTIA ET ATHI Ω : nullum spatium in *O*

1 Attis *Marius Victorinus* 212 *Gaisford*, 154 *Keil*: actis Ω : athis *AD* celeri *Terent. Maur.* 2899 et *Victorinus*: celere Ω **2** ut om. *Caesius Bassus* 262 *K.* **3** loca dee i *ed. antiquissima saec. xv*: i, ut uidetur, a u. **78** tralata **4** ibi *ed. Trinc.*: ubi Ω animis *Lachm.*: amnis Ω , nisi quod *La¹* habet *āius*: animi *Scal.* **5** deuoluit ilectas (illectas *Da*) acuto sibi pondere silices *codd.*: ile *Lachm.*: icta *Statius*: illa *Scal.*: pondere silicis *Passeratius*: pondera silice *Auantius*: ilei a. s. pondera silice *Bergk*

7 maculas Ω **8, 9** ti(y)mpanum Ω : corr. *Scaliger* **9** tubam Ω : typum *Munro*:

fort. tabal uel tablam: Hesych. τάβαλα ταβήλα· ὑπὸ Πάρθων οὕτω καλεῖται ὄργανον κριβάνω ἐμφερές, ὃ χρῶνται ἐν τοῖς πολέμοις ἀντὶ σάλπιγγος. cibe(i *La¹*)les *GORLa¹*: cybel'es *B*:

Cybebes Bentley tua *Calp. 1481*: tu *codd.* **10** que] quod *GORVenLaurentiani* taurei *Lachm.*: tauri et Ω

agite ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul,
simul ite, Dindimenae dominae uaga pecora,
aliena quae petentes uelut exules loca,

15

sectam meam exsecutae duce me mihi comites,
rapidum salum tulistis truculentaque pelagi,
et corpus euirastis Veneris nimio odio;

hilarate aere citatis erroribus animum.
mora tarda mente cedat: simul ite, sequimini
20

Phrygiam ad domum Cybelles, Phrygia ad nemora deae,
ubi cymbalum sonat uox, ubi tympana reboant,
tibicen ubi canit Phryx curuo graue calamo,
ubi capita Maenades ui iaciunt hederigeræ,
ubi sacra sancta acutis ululatus agitant,
25

ubi suevit illa diuæ uolitare uaga cohors,
quo nos decet citatis celerare tripudiis.

12 Ci(y A)belles OA 13 dindimenee G (*sed ut secunda e addita post uideatur*), Ven pecora Auantius:
pectora Ω 14 alienaque Ω post loca codd. addunt celeri quod uocabulum transferebat omissa i ad
finem u. 74 Lachm. 15 [execute GO](#): [execute R](#): excute BLa¹Ven 16 pelage Victorius, Bentley:
pellagei Bod. Lat. Class. e. 15 17 euirastis GD: euirastis a: euitastis Ω 18 aere citatis Lachm.:
erocitatis O: crocitatis GDAC: crocitatis al. ere citatis RVen: eræ c. Auantius, Bentley an animum Ω:
an om. h et Bod. Lat. Class. e. 15

19 cedat al. cedit G 20 cibelles O: cibeles GR 23 menade sui Ω ei derigere Ω
simul hæc comitibus Attis cecinit notha mulier,
thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant,
30

uiridem citus adit Idam properante pede chorus.
furibunda simul anhelans uaga uadit animam agens
comitata tympano Attis per opaca nemora dux,
ueluti iuuenca uitans onus indomita iugi:
rapidæ ducem secuntur Gallæ properipedem.
35

itaque, ut domum Cybelles tetigere lassulæ,
nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.
piger his labante languore oculos sopor operit:
abit in quiete molli rabidus furor animi.

27 atris Ω: athis D notha O: nota Ω 28 thiasis RBLa¹: thy^sis G: thiasis O strepitantibus Voss

31 animam agens Lachm.: animagens OCRVen: anima gens BLa¹AD et sic G sed hic altera a minore
litteris ceteris: animo uel animi egens Auantius 32 actis Ω 33 iugi marg. Bodl. Lat. Class. e. 15:
luci Ω 34 properipedem Balth. Venator: propere pedem Ω

35 ci(y B)belles OB 37 languore scripsi: langore codd. quod retinuit Lachm. 38 abit O et Bodl. Lat.
Class. e. 15: abiit cett. molli Festus p. 374 von Ponor: mollis Ω rabidus Festus, GORVen ACD:
rabidi BLa¹ Phil.

sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis
40

lustrauit aethera album, sola dura, mare ferum,
pepulitque noctis umbras uegetis sonipedibus,
ibi Somnus excitum Attin fugiens citus abiit:
trepidante eum recepit dea Pasithea sinu.
ita de quiete molli rapida sine rabie

45

simul ipse pectore Attis sua facta recoluit,
liquidaque mente uidit sine queis ubique foret,
animo aestuante rusum reditum ad uada tetulit.
ibi maria uasta uisens lacrimantibus oculis,
patriam allocuta maestast ita uoce miseriter.

39 oris aurei *p*: horis aureis Ω **40** sola dura *p*, *Bod. Lat. Class. e. 15*: sol a dura *G*: sol adura Ω **42** excitam *Lachm.* attin *GORVenC*: athin *BLa¹A* **43** trepidantem *R* eum *La'a et sic nunc R, quamquam potest ex cum correctum uideri: cum GOVenD et plerique: quem Bentley* pasitheo Ω

45 ipsa *Al. Guarinus* attis *G*: actis *RVenC*: atris *O* **46** sineque is *O*: sineque his Ω **47** aestuante rusum *Victorius*: estuanter usum Ω tetulit *Calp. 1481*: retulit Ω

49 patriam allocuta est ita uoce miseriter (*miseritus ORBLa¹: miseritus al. miseriter G Ven*) maiestas (*magestates O*) Ω *Correxit Auantius in ed. Trinc.* Patriam a. uoce est ita maesta miseriter *Calpurnius 1481*
50

‘patria o mei creatrix, patria o mea genetrix,
ego quam miser relinquens, dominos ut herifugae
famuli solent, ad Idae tetuli nemora pedem,
ut aput niuem et ferarum gelida stabula forem,
et earum omnia adirem furibunda latibula,

55

ubinam aut quibus locis te positam, patria, reor?
cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
rabie fera carens dum breue tempus animus est.
egone a mea remota haec ferar in nemora domo?
patria, bonis, amicis, genitoribus abero?

60

abero foro, palaestra, stadio et gymnasiis?
miser a miser, querendum est etiam atque etiam, anime.

50 genetrix *G*: genitrix *ORVen* **52** tetuli *O*: retuli Ω **53** ut caput (*d R*) Ω stabilia *O, prius G* **54** et earum ad omnia irem *ed. Trinc.*: ad inuia irem *Starkie*: ut ima ad. *Postgate*

56 pupula *D*: popula atte (*áte D: acte BLa¹*) Ω **58** hoc *Carpentoractensis: an huc?*

60 gūmasiis *O*: ginnasiis *B m. pr., R: gimnasiis C* *G quid habuerit a m. pr. non dispexi, nunc habet gymnasiis* stadioque gymnasi *Santen: guminasiis ego ed. I* *Nunc retinendum puto, sic ut fecit Lachm., stadio et gymnasiis mutata specie metri cum in hac quoque parte uersus (sic ut in priore, 54 et earum omnia adirem) admissus esset in primo pede ionicus a minore stādīo ēt gŷm. nasiis*

61 a *C*: ha *OB*: ah *GRVenLa¹*

quod enim genus figura est, ego non quod obierim?
ego mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
ego gymnasei fui flos, ego eram decus olei:

65

mihi ianuae frequentes, mihi limina tepida,
mihi floridis corollis redimita domus erat,
linquendum ubi esset orto mihi Sole cubiculum.
ego nunc deum ministra et Cybeles famula ferar?
ego Maenas, ego mei pars, ego uir sterilis ero?

70

ego uiridis algida Idae niue amicta loca colam?
ego uitam agam sub altis Phrygiae columinibus,
ubi cerua siluicultrix, ubi aper nemoriuagus?
iam iam dolet quod egi, iam iamque paenitet.’

62 figura est *Lachm.*: figura est Ω non quod obierim *Statius*: non quid abierim Ω: non quod habuerim *Scaliger*: fort. adierim

64 gymnasei *Phil.*: gi(y AC)mnasti Ω **66** corollis *Calp. 1481*:

circulis Ω **67** liquendum *GORCVen* solo Ω **68** ego nec Ω: ego ne *Bod. Lat. Class. e. 15*: ego non *a*: ego nunc *Santen*: egone ut *Bentley*: fort. egon hic *h.e. ego qui talis fui, sc. gymnasei flos, a multis adamatus* ferar] ferarum Ω

69 pars *G sic scriptum habet ut rs super rasuram sit*

70 niue *Calp. 1481*: nene Ω: ne *a et Bod. Lat. Class. e. 15*

71 columinibus *Bod. Lat. Class. e. 15 et p*: columnibus Ω: culminibus *Bentley*: cf. gymnasiis (61) **72** silui cultrix Ω nemori uagus Ω

roseis ut huic labellis sonitus citus abiit,

75

geminas deorum ad auris noua nuntia referens,
ibi iuncta iuga resoluens Cybele leonibus
laeuumque pecoris hostem stimulans ita loquitur.
‘agedum’ inquit ‘age ferox i, face ut hunc furor agitet,
face uti furoris ictu reditum in nemora ferat,

80

mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
age caede terga cauda, tua uerbera patere,
face cuncta mugienti fremitu loca retonent,
rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.’
ait haec minax Cybelle religatque iuga manu.

74 huic *p*: hinc Ω: hic *Bentley* sonitus adiit Ω: sonitus citus adiit *Bentley, Spengel*: sonitus uagus abiit *Ahlwardt*: sonitus abiit celer *Lachm.*: s. celer ab. *Heyse*: sonus editus ab. *Froehlich* **75** ad auris *O*: ad aures Ω: deorum *post aures D* referre *Phil.* gemitus *Gul. Wagner*: geminas matris ad auris *Lachm.*: dominae matris ad a. *Busche*: dominae deorum ad a. *Richards*: fort. geminans **76** ubi Ω **77** saeuumque *Schulze* pectoris Ω

78 agedum inquit(d *Oet Rm. pr.*) age ferox fac (*om. BLA¹*) ut hunc furor Ω i *add. Scaliger; cf. ad 3* face *Palladius, Lachm.* agitet *add. ed. Cantabrig. anni 1702: num animet? Nam habet ed. omnium antiquissima* face furor animum || *an scribendum erat ferocem feriat furor animum? sic ferit pro facit habet codex Ashburneri xlv. 24* **79** fac ut furoris ictum (*ictum R: ictu B*) Ω: face *ed. illa antiquissima* uti *Lachm.*

81 a cede al. age cede *G, sed post a rasura est* terga *Oh: tergo* Ω uerbera *Calp. 1481: uerum uera* Ω **82** fac Ω: face *ed. antiquissima*

84 cibelle *O: cibeles GRB*

85

ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animo,
uadit, fremit, refringit uirgulta pede uago.
at ubi umida albicantis loca litoris adiit,
tenerumque uidit Attin prope marmora pelagei,
facit impetum: ille demens fugit in nemora fera:

90

ibi semper omne uitae spatium famula fuit.
dea, magna dea, Cybelle, dea, domina Dindimeis,
procul a mea tuos sit furor omnis, hera, domo:
alios age incitatos, alios age rabidos.

85 adhortans *Ald. 1515: ad horta lis G: ad ortalis R: adortalis OAVen* animo Ω

87 bumida *O: humida cett.* **88** teneramque *Lachm.* attin *GO: actin (-m La¹) RBLA¹* marmora pelagi *p et Calp. ed. 1481: marm(n G)orea pelago* Ω **89** facit *Calp. 1481: ficit O: fecit* Ω illa *Lachm.*

91 cibelle *O: cibeles GR* dindimenei *G: dindimeis ORBLA¹* **92** tuos *scripsi: tuo* Ω era *O* **93** rabidos *p: rapidos* Ω

LXIV

PELIACO quondam prognatae uertice pinus
dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus et fines Aeetaeos,
cum lecti iuuenes, Argiuae robora pubis,

5

auratam optantes Colchis auertere pellem
ausi sunt uada salsa cita decurrere puppi,
caerula uerrentes abiegnis aequora palmis.
diua quibus retinens in summis urbibus arces,
ipsa leui fecit uolitantem flamine currum,

10

pineae coniungens inflexae texta carinae.

LXIV ARGONAVTIA Ω: *in O spatium est unius uersus, et adscriptum in marg. narrat hic ystoriam aurei uelleris*

1 Peliaco *La¹ Mar. Victorinus 182 Gaisford:* Pelliaco (-to *G*) Ω **3** fascidicos al. phasidos *GBVen:* fasi(ci *R*)dicos *OR* aetaeos] oeticos *GRVenAC:* ceticos *La¹ et O qui in marg. habet* al. tetidicos: oeteos *Bod. Lat. Class. e. 15* **4** pupis *OC:* puppis Ω **6** ὑαλδα salsa *suprascr.* uada *O* **7** uerentes *OBLa¹ et G m. pr.*

10 texta *Oh:* testa Ω

illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.
quae simul ac rostro uentosum proscidit aequor,
tortaque remigio spumis incanuit unda,
emersere feri candenti e gurgite uultus

15

aequoreae monstrum Nereides admirantes.
illa, atque haud alia, uiderunt luce marinas
mortales oculi nudato corpore Nymphas
nutricum tenus exstantes e gurgite cano.
tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,

20

tum Thetis humanos non despexit hymenaeos,
tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.

11 prima *Da:* primam Ω: p'eā (?p'rā) *marg.* proram *O* amphitritem *GBA:* a(am *Ven*)phitritem al. amphitrionem *RVen:* aphitrite *O unde in ed. I conieci* proram i. Amphitrite: prora i. Amphitriten *Postgate:* illa rudi cursu proram i. Amphitrite *Fleischer:* i. rudem c. primum i. Amphitriten *Thomas*

13 tortaque *ed. Trinc.:* totaque Ω incanduit Ω **15** monstrum al. monstrorum *O* ammirantes *O*

16 illa atque haud alia *Bergk:* illa atque alia Ω: illa alia *O:* illas atque a. *a:* illaque haud a. *Auantius:* illa si qua a. *Lachm.:* illa ut non alia *Helm* uidere Ω **17** oculi *Bod. Lat. Class. e. 15:* oculis Ω **18** extantes Ω

19 cum *OR* **20** cum *GOR* **21** cum Ω sensit Ω: sanxit *Itali*

o nimis optato saeculorum tempore nati
heroes, saluete, deum genus! o bona mater!
uos ego saepe meo uos carmine compellabo.

25

teque adeo eximie taedis felicibus aucte,
Thessaliae columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
ipse suos diuum genitor concessit amores.
tene Thetis tenuit pulcerrima Neptunine?
tene suam Tethys concessit ducere neptem,

30

Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?

22 seculorum *GORB.* seculorum *R* **23** mater al. matre *GRVen:* matre *a* *Schol. Veronens. ad Verg. Aen. v. 80* Catullus Saluete deum gens o bona matrum Progenies saluete iter—*dein spatium quinquaginta fere litterarum* tuum genus, o bona mater *Badham:* o bona matrum Progenies saluete iterum *primus huc reuocauit Franc. Orioli 1822*

24 uos] post *Bergk*

25 tedis *O:* tethis *A:* thetis Ω

28 neptunine *corr. D, Riccardianus 2242*: neptine *BLa'*: nectine al. neptine *G*: nectine *OAC*:
nectine *marg.* neptine al neutūne al. neptimine (*et hoc quidem recentius*) *R*: Nereine *Haupt*:
Nerinarum *Sam. Allen*

29 thetis Ω

quae simul optato finitae tempore luces
aduenere, domum conuentu tota frequentat
Thessalia, oppletur laetanti regia coetu:
dona ferunt prae se, declarant gaudia uultu.

35

deseritur Scyros, linquunt Phthiotica Tempe,
Crannonisque domos ac moenia Larisaea,
Pharsaliam coeunt, Pharsalia tecta frequentant.
rura colit nemo, mollescunt colla iuuencis,
non humilis curuis purgatur uinea rastris,

40

non glebam pronò conuellit uomere taurus,
non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
squalida desertis rubigo infertur aratris.
ipsius at sedes, quacumque opulenta recessit
regia, fulgenti splendent auro atque argento.

31 optato finite *O*: optato (-ta *D m. pr.*: -tae *a*) finito *cett.* **32** aduenere *ap*: ad (at *B*, al *AC*)
lenire Ω **34** prae se *cum* declarant *iungebat Doering*

35 sciros *AC*: schyros *B*: sy(si)ros *GORVenLa'*:

Cieros *Meineke* tempe *non* Tempe *Meineke* **36** Crannonisque *Victorius*: Graiunonisque *G*:
Graiunonisque *ORDAC* moenia *L. p*: nicenis (nit. *BLa'*) alacris(ss) *O*ea Ω **37** Pharsalum *Lachm.*

43 at *C*: ad Ω

45

candet ebur soliis, collucent pocula mensae,
tota domus gaudet regali splendida gaza.
puluinar uero diuae geniale locatur
sedibus in mediis, Indo quod dente politum
tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.

50

haec uestis priscis hominum uariata figuris
heroum mira uirtutes indicat arte.
namque fluentisono prospectans litore Diae,
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
indomitos in corde gerens Ariadna furores,

55

necdum etiam sese quae uisit uisere credit,
ut pote fallaci quae tum primum excita somno

desertam in sola miseram se cernat harena.
immemor at iuuenis fugiens pellit uada remis,
irrita uentosae linquens promissa procellae.

46 gazza B

48 aedibus Al. *Guarinus*

52 lit(t)ora *RBLa'*: litora (*suprascr.* e) *Ven* di(y)a Ω 54 adriana Ω 55 sese quae uisit uisere credit *Voss*:
seseque sui tui se credit *GOBLa'D*: seseque sui qui (*suprascr.* t) se credidit C: seseque sui /// se credi ///
//// *R marg.* al. terni 56 tunc O
60

quem procul ex alga maestis Minois ocellis,
saxea ut effigies bacchantis, prospicit, eheu,
prospicit et magnis curarum fluctuat undis,
non flauo retinens subtilem uertice mitram,
non contacta leui uelatum pectus amictu,
65

non tereti strophio lactentis uincta papillas,
omnia quae toto delapsa e corpore passim
ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.

61 bachantis *GOR* eheu *Bergk*: heue Ω: heie *Bod. Lat. Class. e. 15*:
euhoe *Lachm.* 62 Inter et magnis rasura est in G Pro et compendium est in O quo plerumque
significatur con 64 contenta O et *Phil.*, idemque coni. *Balth. Venator* nudatum *Schwabe*:
laniatum *Owen*: uiolatum *Haverfield* 65 lactentis Ω: lactantis *cod. peruetustus Cauensi. Isidori Originum*
XIX. 33, a quo hic u. Cinnae tribuitur citta *Cauensis, h.e. cincta* 66 delapsa e C: delapse O: delapso
e *RBVen*: delapso *GLa'D* 67 adl. O: allidebant *Landor*
sed neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
illa uicem curans toto ex te pectore, Theseu,
70

toto animo, tota pendebat perdita mente.
a misera, assiduis quam luctibus externauit
spinosas Erycina serens in pectore curas,
illa tempestate, ferox quo ex tempore Theseus
egressus curuis e litoribus Piraei
75

attigit iniusti regis Cortinia tecta.
nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneae poenas exsoluere caedis
electos iuuenes simul et decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.

68 si neque Ω tamen (tñ) pro tum bis O 69 te om. O

71 a *Can. Lat. 33 et codices Nonii p. 108*: ah *GRVen*: ha O 72 ferens a, *Bod. Lat. Class. e. 15 et Nonii*
codices 73 feroxque et tempore Ω: illa ex t. ferox quo tempore *Baehrens* 75 inusi *ed. Trinc.*:

inuasi *Heinsius* tecta *Ricc.* 2242, *Ritschl*: tempta *GORVenBLa*¹: tenta *AD*: templa *ap*, *Scaliger*:
fort. septa

77 cum androgeanee (-genae *B*: -geane *O*) Ω exsol. *BO*: exol. *GRVen*
80

quis angusta malis cum moenia uexarentur,
ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
proicere optauit potius quam talia Cretam
funera Cecropiae nec funera portarentur.
atque ita naue leui nitens ac lenibus auris

85

magnanimum ad Minoa uenit sedesque superbas.
hunc simul ac cupido conspexit lumine uirgo
regia, quam suauis expirans castus odores
lectulus in molli complexu matris alebat,
quales Eurotae progignunt flumina myrtus,

90

auraue distinctos educit uerna colores,
non prius ex illo flagrantia declinauit
lumina, quam cuncto concepit corpore flammam
funditus atque imis exarsit tota medullis.

80 menia *CRVen*: inoenia *G*: incenia *O* uersarentur (*suprascr.* x) *B*: uersarentur *La* **82** proicere *C*
Paris. 7989: prohic. *OBLa*¹: proiic. *GRVenAa* **83** nec funera Ω : ne funera *edd. ante Lachm.*

87 expirans Ω **88** cōpressu *Ven* **89** Eurot(a)e *Bod. Lat. Class. e. 15 et ed. antiquissima saec. xv*:
europe Ω pergignunt Ω mirtos *OB*: mirtus al. mirtos *R*

heu misere exagitans immiti corde furores

95

sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
quaeque regis Golgos quaeque Idalium frondosum,
qualibus incensam iactastis mente puellam
fluctibus, in flauo saepe hospite suspirantem!
quantos illa tulit languenti corde timores!

100

quanto saepe magis fulgore expalluit auri!
cum saeuum cupiens contra contendere monstrum
aut mortem appeteret Theseus aut praemia laudis.
non ingrata tamen frustra munuscula diuis
promittens tacito succendit uota labello.

94 inmiti *uel* in miti Ω : corda furore *Ramler* **96** quaeque *hp*: quod neque *O*:

quique Ω Golgos *Hermolaus Barbarus*, alii *Bembo* *uel* *Auantio* imputant: c(ch *O*)olc(ch *RVen*)os Ω

100 fuluore *Ritschl*, quod uocabulum de auro usurpatum est a Tiberiano poeta saec. iv (*Baehrens PLM*
III. p. 266): lurore *Bochart*

102 mōtem *R* appeteret *O* sicut maluerat *Marcilius*: oppeteret Ω : opet. *D*

104 suspendit *ed. antiquissima saec. xv*: suscepit *Statius*

105

nam uelut in summo quatientem brachia Tauro
quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum,
indomitus turbo contorquens flamine robur,
eruit (illa procul radicitus exturbata
prona cadit, late quaeuiscumque obuia frangens),

110

sic domito saeuum prostrauit corpore Theseus
nequiquam uanis iactantem cornua uentis.
inde pedem sospes multa cum laude reflexit
errabunda regens tenui uestigia filo,
ne labyrinthis e flexibus egredientem

115

tecti frustraretur inobseruabilis error.

106 cornigeram Ω fundanti *Oh, G m. pr. ut Bonneto uisum est*:

nutanti *Mitscherlich* **107** indomitum *D* turbo Ω : turben *Spengel, ut referretur ad indomitum, cum*

Seruius ad Aen. vii. 378 scripserit Catullus hoc turben dicit ut hoc

carmen **108** radicibus *BLa'ha* **109** late quaeuis cumque *conieci in Philologo anni 1890 p. 170 et Class.*

Review eiusdem anni p. 311, post me anno 1895 Vahlen: lateque cum (tum *G*: tumi *D*: eum *B*) eius Ω :

lateque et cominus *p, uulgo*: late qua est impetus *Lachm.*: lateque comeis obit *Munro* *Distracta*

uidetur fuisse quae uis cum que, *dein locum mutasse* quae cum que uis, *mox in* quae cum//e

uis *abiisse* obuia *OBLa'h*: omnia al. obuia *GRVen*: omnia *ACDa* **111** ne quidquam nauis *O*

114 laberinthis *GCD*: laberīenthis *R*: laberinthis *O*

sed quid ego a primo digressus carmine plura
commemorem, ut linquens genitoris filia uultum,
ut consanguineae complexum, ut denique matris,
quae misera in nata deperdita lamentata est,

120

omnibus his Thesei dulcem praeoptarit amorem:

aut ut uecta ratis spumosa ad litora Diae,

aut ut eam deuincta lumina somno

liquerit immemori discedens pectore coniunx?

116 a primo *a*: cum primo Ω : in primo *h et Carpenteractensis fortasse*

recte degressus *Baehrens* **119** ingnata *GO*: ignata *RVenBLa'ACD* lamentata est *Conington* (-

tur Buecheler): l(a)eta Ω : laetabatur *Lachm.*: luctabatur *Rosbach*: lentabatur *h.e.* morabatur *ego*: miseram

gnatam d. lamentatast *Fleischer* **120** praeoptarit *Statius*: portaret Ω : praeoptaret *marg.*

Santeniani **121** ut *om. O* necta *GO* **122** deuincta Ω , *etiam R antequam mutatus erat*:

deuicta *Santenianus et p: fort.* deuincta tenentem uel tenet dum; *cf. Cul. 188.*

Supplerunt placito uel dulci uel tristi Itali, molli Baehrens, leni Palmer. In cod.

Carpenteractensi deuicta lumina somno *sic scriptum inueni* **123** in memori al. nemori *G*

saepe illam perhibent ardenti corde furem

clarisonas imo fudisse e pectore uoces,
ac tum praeruptos tristem conscendere montes,
unde aciem in pelagi uastos protenderet aestus,
tum tremuli salis aduersas procurrare in undas
mollia nudatae tollentem tegmina surae,

130

atque haec extremis maestam dixisse querellis,
frigidulos udo singultus ore cientem.

‘sicine me patriis auectam, perfide, ab aris,
perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
sicine discedens neglecto numine diuum,

135

immemor a deuota domum periuria portas?

125 e Ω: ex O **126** actum RO et nunc G: quid prius fuerit non dispexi tristem ap: tristes (-is A) Ω **127** in om. Ω: add. a pret. GOD, non RVen **130** querellis a: querelis GORVen

132 et **134** siccine Ω auertam al. auectam Ven: auertam O, Laur. 33.12, marg. R: num auersam h.e. abreptam? aris Ω: oris hp, Lachm. **133** in om. O

134 discendens G **135** immemor ORVen: inm. G a Luc. Mueller: ah GD et R corr.: ha O: ab BLa'AC: ad al. ab Ven

nullane res potuit crudelis flectere mentis
consilium? tibi nulla fuit clementia praesto,
immite ut nostri uellet miserescere pectus?
at non haec quondam nobis promissa dedisti

140

uoce: mihi non haec miserae sperare iubebas,
sed conubia laeta, sed optatos hymenaeos,
quae cuncta aerei discerpunt irrita uenti.

136 nullane Dah: nullaue Ω crudeles Oh mentes Oh **138** miserescere Calp. 1481: mirescere O: mit(tt C)esc(isc BLa')ere Ω: mostri u. mitescere p. Scal.

139 nobis] blanda Oh **140** uoce mihi nec hec (hoc BLa'A) misere (ultima e dubia R, -ser A, -serere La') sperare iubebas (iud. C, uid. La'A) Ω non ed. pr. miserae uindicauit Vahlen: miseram ed. pr. exspectare Froehlich **141** conub. BACH: connub. GOVen **142** discerpunt C: disserpunt GRVen: desserpunt O

tum iam nulla uiro iuranti femina credat,
nulla uiri speret sermones esse fideles;

145

quis dum aliquid cupiens animus praegestit apisci,
nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt:
sed simul ac cupidae mentis satiata libido est,
dicta nihil metuere, nihil periuria curant.

certe ego te in medio uersantem turbine leti
150

eripui, et potius germanum amittere creui,
quam tibi fallaci supremo in tempore dessem.
pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque
praeda, neque iniacta tumulabor mortua terra.

143-148 nulla uiro... curant *extant apud Hieremiam Iudicem de Montagnone p. iiii, 5.2* **143** tum iam Ω :
nunc iam *B. Guarinus*: hinc iam *Froehlich* **144** fidelis *O* **145** quis (*suprascr.* pro quibus) *G* pregestit
apisci *G*, *sed rasura est sub litteris re, et spatium ante apisci*: p'gestit adipisci *O*:
apisci *RVenBLa'ACDh* **148** meminere *Czalina*

151 falaci *G m. pr.*, *post addita est minutius scripta* ¹ d/essem *Ven*: dassem (*suprascr.* e) *p*: deessem Ω

153 p'ea (? preea) *O* intacta Ω cumulabor *D m. pr.*

quaenam te genuit sola sub rupe leaena,
155

quod mare conceptum spumantibus exspuit undis,
quae Syrtis, quae Scylla rapax, quae uasta Carybdis,
taliam qui reddis pro dulci praemia uita?
si tibi non cordi fuerant conubia nostra,
saeua quod horrebas prisci praecepta parentis,
160

at tamen in uestras potuisti ducere sedes,
quae tibi iucundo famularer serua labore,
candida permulcens liquidis uestigia lymphis,
purpureaue tuum consternens ueste cubile.
sed quid ego ignaris nequiquam conquerar aureis,
165

externata malo, quae nullis sensibus auctae
nec missas audire queunt nec reddere uoces?
ille autem prope iam mediis uersatur in undis,
nec quisquam apparet uacua mortalis in alga.
sic nimis insultans extremo tempore saeua
170

fors etiam nostris inuidit questibus auris.

155 expuit Ω **156** scilla *O*: silla *GRVenLa*¹

158 conub *BAC*: connub. *GORVen* **160** nostras *O* **163** sequitur **160** in *O*

164 sed] si *O* nec quicquam *GORBC* conquerar Ω : conqueror *p* aureis *Baehrens*: aures *O*: auris *G*
ex aures: auris Ω **165** extern. *Oh*: extenuata *D*: extenuata Ω aucte al. to *G*

Iuppiter omnipotens, utinam ne tempore primo

Gnosia Cecropiae tetigissent litora puppes,
indomito nec dira ferens stipendia tauro,

perfidus in Creta religasset nauita funem,
175

nec malus hic celans dulci crudelia forma
consilia, in nostris requiesset sedibus hospes!
nam quo me referam? quali spe perdita nitor?
Idomeneosne petam montes? a gurgite lato
discernens ponti truculentum diuidit aequor.

171 utinam non *Macrobius*, vi. 1.42 **174** in creta *OD*: in certam *h et (suprascr. re) C*: in
cretam *cett.* **175** haec *O* **176** consilia in *ed. Parm. 1473*: cons(-sci *R*)ilium Ω nostris *om.*
O requiesset *ed. Parm.*: requisisset (*suprascr. r*) *G*: requisisset Ω

177 nitar *ap*

178 Idomeneosne *Conr. de Allio*: y(i *Ven*)doneos ne al. idmoneos *GRVen*: idoneos ne *OBLa'*:
Idomeneusne *Lachm. ex Il. xiii. 424* Ἰδομενεΐδς δ' οὐ λῆγε μένος μέγα: *Idaeos Vahlen tamquam Ideos*
(*suprascr. mons*) in archetypo fuerit a Ω : at *Muretus*: fort. an **179** ponti *O*: pontum Ω ubi diuidit
 Ω *Lachm.*

180

an patris auxilium sperem? quemne ipsa reliqui
respersum iuuenem fraterna caede secuta?
coniugis an fido consoler memet amore?
quine fugit lentos incuruans gurgite remos?
praeterea nullo litus, sola insula, tecto,
185

nec patet egressus pelagi cingentibus undis:
nulla fugae ratio, nulla spes: omnia muta,
omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
non tamen ante mihi languescent lumina morte,
nec prius a fesso secedent corpore sensus,
190

quam iustam a diuis exposcam prodita multam,
caelestumque fidem postrema comprecser hora.

180 impatris *O*: an patris *cett. sed in G fuerat in, ut Bonneto uisum est* quem ne *GORVen*: quem
ue *BLa'AC*

182 consoles me manet *O*

183 qui ne *O*: qui me *Ah*: quie *GRVenBLa'D* lentos *Oh Carp.*: uentos *cett.*: num uentoso?

184 litus] colitur *Palmer* **185** patet *GOD*: pater *RVenBLa'AC* **186** fort. nullast

190 multam *L. Mueller*: muletam *O*: mulctam Ω **191** comprecser *ap*: comprecor Ω

quare facta uirum multantes uindice poena,
Eumenides, quibus anguino redimita capillo
frons expirantis praeportat pectoris iras,
195

huc huc aduentate, meas audite querellas,

quas ego, uae miserae, extremis proferre medullis
cogor inops, ardens, amenti caeca furore.
quae quoniam uerae nascuntur pectore ab imo,
uos nolite pati nostrum uanescere luctum,
200

sed quali solam Theseus me mente reliquit,
tali mente, deae, funestet seque suosque.’
has postquam maesto profudit pectore uoces,
supplicium saeuis exposcens anxia factis,
annuit inuicto caelestum numine rector.

193 anguino Ω **194** exp. Ω **195** *post aduentate rasura est duarum litterarum in G fueratne pias? querellas OBAA: querelas GRVen* **196** miserae *D: misera Ω , Bentley*
198 uere *GOVen* **200** qualis sola Ω : *corr. ap* **201** fimestet *G m. pr. ut uidetur*
204 inuicto *B, Auantius: inuito Ω : in uoto D*
205

quo motu tellus atque horrida contremuerunt
aequora concussitque micantia sidera mundus.
ipse autem caeca mentem caligine Theseus
consitus oblito dimisit pectore cuncta,
quae mandata prius constanti mente tenebat,
210

dulcia nec maesto sustollens signa parenti
sospitem Erechtheum se ostendit uisere portum.
namque ferunt olim, classi cum moenia diuae
linquentem natum uentis concrederet Aegeus,
taliam complexum iuueni mandata dedisse.

205 quō tunc *OR: qñō tunc G ut uisum est Claudio D. Cobham: quo tunc BLa¹: quomodo tunc ACVen: quo motu Heyse: quo moto Fleischer: quo nutu et Fea contrumuere D: contremuere Rossbach*
207 mente Ω : *num mentis?* **211** sospitem erectum (*err. B nondum correctus*) *B, Laurentiani, Carp.: s. ereptum cett.: Erechtheum Voss*
212 classi *codices praeter A et Santenianum: classem A Sant. moenico Ω* **213** gnatum Ω *concred. Auantius: cum cred. Ω egens GO* **214** complexo *AD Sant.*
215

‘nate mihi longa iucundior unice uita,
nate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
reddite in extrema nuper mihi fine senectae,
quandoquidem fortuna mea ac tua feruida uirtus
eripit inuito mihi te, cui languida nondum
220

lumina sunt nati cara saturata figura,

non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
sed primum multas expromam mente querellas,
canitiem terra atque infuso puluere foedans,
225

inde infecta uago suspendam lintea malo,
nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
carbasus obscurata dicet ferrugine Hibera.

215 gnat. Ω ioc. Ω 216 gnat. Ω 218 ac] *fort.* haec 219 cui *R super rasuram*: quem al.
cui *G* 220 gnat. Ω 223 querellas *ORBa* 224 infulso *O*: infulso *R* fedens
(*suprascr.* a) *R* 227 obscurata *GODh*, et sic *R* sed -ta punctis notata: obscura *AC Laurentiani*, ap dicet
Ω: duget *D*: obscurata decet *Lachm.*: obscura signet *Conington*
quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
quae nostrum genus, has sedes defendere Erechthi
230

annuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
tum uero facito ut memori tibi condita corde
haec uigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas;
ut simul ac nostros inuisent lumina collis,
funestam antennae deponant undique uestem,
235

candidaque intorti sustollant uela rudentes,
quam primum cernens ut laeta gaudia mente
agnoscam, cum te reducem aetas prospera sistet.’

228 Itoni *Al. Guarinus*: ythomi uel ithomi Ω 229 has Ω, *Statius*: ac ap uulg. Erechthi *Buecheler*:
freti Ω 230 annuit etiam *R*, sed i *super rasuram* 231 tum *O*: tu Ω 232 oblif/eret (obliferet *Ven*) al.
oblitteret *GVen* 233 ac ap: hec Ω 234 antennae // (*sic*) *G*: antēnēne ne *O* 235 sus(subs *G*)tolant *O*, prius
G, post addita est l Post 235 *Faernus* inserebat ex *Nonio p. 546 uersum* Lucida qua splendent [summi]
carchesia mali *Vide ad Fragm. V* 237 (a)etas Ω: aera *D*: sors *Al. Guarinus*: fors ed. *Trinc.*:
freta *Froehlich*: aestas *Palmer* sistet *O et plerique*: sistenst (*sic*) *G*: sistāt (*suprascripta* °) *R*:
sistent *DVen*

haec mandata prius constanti mente tenentem
Thesea ceu pulsae uentorum flamine nubes
240

aereum niuei montis liquere cacumen.
at pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
anxia in assiduos absumens lumina fletus,
cum primum inflati conspexit lintea ueli,
praecipitem sese scopulorum e uertice iecit,
245

amissum credens immiti Thesea fato.

sic funesta domus ingressus tecta paterna
morte ferox Theseus, qualem Minoidi luctum
obtulerat mente immemori talem ipse recepit.
quae tamen aspectans cedentem maesta carinam
250

multiplices animo uoluebat saucia curas.

239 seu *Oah et fortasse G m. pr.* Post **240** spatium unius uersus est in *RBVen*, non item in *G*, qui tamen primam litteram uersus **241** sic habet scriptam √At. In *AC Laur. 33.12*, et *Santeniano* Fletus Egei

247 Minoidi corr. *R*: Minoi(y *BLa'D*)da Ω: fort. in Minoida

249 quem *G* tamen ~~p~~aspectans (prosp. *O*: prosp. al. asp. *RVen*) *GORVen*: tum prospectans *h*
at parte ex alia florens uolitabat Iacchus
cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,
te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.
qui tum alacres passim lymphata mente furebant
255

euhoie bacchantes, euhoie capita inflectentes.
harum pars tecta quatiebant cuspidē thyrsos,
pars e diuulso iactabant membra iuuenco,
pars sese tortis serpentibus incingebant,
pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
260

orgia, quae frustra cupiunt audire profani,
plangebant aliae proceris tympana palmis,
aut tereti tenuis tinnitus aere ciebant,
multis raucisonos efflabant cornua bombos
barbaraque horribili stridebat tibia cantu.

251 parte *AC*: pater Ω **252** cum] tum *O* **253** te *G*, sed fuerat et: et *O* adriana Ω

254 quae tum *Bergk*, cui Post **253** uersus excidissee uisus est **255** euhoie... euhoie *BLa'*: euche... euche *GOVenACD* sed in *G* euche in euohe transiit

256 harum Ω: horum *a uulgo* **258** om. in textu, habet in marg. *D* **261** ali(a)e Ω: aliei *Lachm.* **262** tenais *O*: tenuis *R* tintinitus *R m. pr.*: tintinitus (*sic*) *G*: tintinnitus *Ven* **263** multis *ed. Trinc.*: multi Ω efflabant *ah*: efflebant Ω
265

talibus amplifrice uestis decorata figuris
puluinar complexa suo uelabat amictu.
quae postquam cupide spectando Thessala pubes
expleta est, sanctis coepit decedere diuis.
hic, qualis flatu placidum mare matutino
270

horrificans Zephyrus procliuas incitat undas,

aurora exoriente uagi sub limina Solis:
quae tarde primum clementi flamine pulsae
procedunt, leni et resonant plangore cachinni,
post uento crescente magis magis increbescunt,
275

purpureaque procul nantes ab luce refulgent:
sic tum uestibuli linquentis regia tecta
ad se quisque uago passim pede discedebant.

270 procliui† (*suprascr.* s) *O h.e.* proclui† in procliuis mutatum, ut *H. O. Coxe* iudicabat; sed nisi punctum accederet (†) *suprascr.* * potius procliuiter poterat esse: procliuas Ω **271** sublimina *ah*: sublimia Ω: sub lumina *uulgo* **273** leni et resonant *scripsi*: leuiter sonant Ω nisi quod *O* habet leuiterque sonant: lenique sonant *Lennepe*: leni resonant *Lachm.* clangore *AC* *Excerpta ex ueteribus glossis Pithoeana p. 71 Gothofr.* Placor tranquillitas. At Catullus plangor **274** increbescunt *hap* **275** ab *GORVenACah*: a *D* refulgent *ap*: refulgens Ω **276** tum *hap*, *Lachm.*: tñ (tamen) *O*: tamen al. tibi *GR*, sed in *R* n super rasuram est: tibi *ACDVen*: sic ibi *Haupt*: sic tum ibi *Roszbach* **277** at se Ω: a se *Da*

quorum post abitum princeps e uertice Pelei
aduenit Chiron portans siluestria dona:
280

nam quodcumque ferunt campi, quos Thessala magnis
montibus ora creat, quos propter fluminis undas
aura parit flores tepidi fecunda Fauoni,
hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
quo permulsa domus iucundo risit odore.

278 abitum *ODa*: habitum Ω **280** quodcumque Ω sed quidc. *C*: quotc. *Riccardianus* 2242 *Lachm.* campi *Dp*: campis Ω **281** quod *D* **282** aurea *OR* parit *Laur.* 33.12, corr. *G*, *hap*: perit uel pit *cett.*: aperit *Housman* sed cf. *Ov. A. A. iii. 185* Quot noua terra parit flores, cum uere tepenti Vitis agit gemmas **283** interstinctis *Heinsius* curulis al. corollis (-rollos (*suprascr.* i) *B*) *GRBVen*: corulis *O* **284** quo *D*: quod *Oa*: quot Ω ioc. Ω: iucundum *adnotato?* ed. *Muret. Bodleianae* (2 *R.* 6.30)
285

confestim Penios adest, uiridantia Tempe,
Tempe, quae siluae cingunt super impendentes,
†Minosim† linquens †doris† celebranda choreis,
non uacuos: namque ille tulit radicitus altas
fagos ac recto proceras stipite laurus,
290

non sine nutanti platano lentaque sorore
flammati Phaethontis et aerea cupressu.
haec circum sedes late contexta locauit,
uestibulum ut molli uelatum fronde uireret.

285 penios *Laur.* 33.12, *Lachm.*: penies al. os (-ies *suprascr.* o *RB*) *GRBVen*: penies *OACLa*¹ adest ut Ω: ut *om. Dah* **287** Minos(ss *C*)im Ω: Minosium (*suprascr.* im) *Caesenas*: Minosmi *Carp.*: Amosim *D*: Mnemonisin uel Aemonisin *Heinsius*: Naiasin *Haupt*: Meliasin *Peiper, Madvig* doris Ω: cloris *marg.*

Caesenatis. Emendarunt claris Itali: doctis Staius: hilaris Unger: floris Peiper. Fort. Aemonisin l. Chlora choreis. Steph. Byz. Αἰμονία ἢ Θετταλία, ἀπὸ Αἵμονος· Αἵμων δὲ υἱὸς μὲν Χλῶρου τοῦ Πελασγοῦ, πατὴρ δὲ Θεσσαλοῦ, ὡς Ῥιανὸς καὶ ἄλλοι **288** non acuos al. nonacrias (os Ven) *GRVen: non ac(acc O)uos ACO: non uacuos Bapt. Guarinus* **290** nutanti *RCVen: mutanti O, prius G fletaue Scaliger* sororum *Ω: corr. a* **291** flamati *O: flam(mm Ven)anti Ω*

293 uellatum *pr. G, OLa'a: uallatum Baehrens*
post hunc consequitur sollerti corde Prometheus,
295

extenuata gerens ueteris uestigia poenae,
quam quondam silici restrictus membra catena
persoluit pendens e uerticibus praeruptis.
inde pater diuum sancta cum coniuge natisque
aduenit caelo, te solum, Phoebe, relinquens,
300

unigenamque simul cultricem montibus Iri:
Pelea nam tecum pariter soror aspernata est,
nec Thetidis taedas uoluit celebrare iugalis.
qui postquam niueis flexerunt sedibus artus,
large multiplici constructae sunt dape mensae,
305

cum interea infirmo quatientes corpora motu
ueridicos Parcae coeperunt edere cantus.

296 quam *Da: qua Ω*

298 diuum *Ven pr. m., Da: diui GORBC et corr. Ven: diu A natisque Da: gnatisque al. gratis G: gnatisque ORLa'ACh* **299** aduenit, caelo *Muretus* **300** Iri *scripsi, quae fuit urbs Maliensium apud quos Apollo et Diana praecipuo honore colebantur: ydri (idri AC) Ω* **301** Pelea *G: Palea Ω: Pallada Da*
his corpus tremulum complectens undique uestis
candida purpurea talos incinxerat ora,
at roseo niueae residebant uertice uittae,
310

aeternumque manus carpebant rite laborem.
laeua colum molli lana retinebat amictum,
dextera tum leuiter deducens fila supinis
formabat digitis, tum prono in pollice torquens
libratum tereti uersabat turbine fusum,
315

atque ita decerpens aequabat semper opus dens,
laneaque aridulis haerebant morsa labellis,
quae prius in leui fuerant exstantia filo:
ante pedes autem candentis mollia lanae
uellera uirgati custodibant calathisci.

307 his al. hic *G*: hic *Ven et Laur.* 33.12 *m. pr.* uestis *Parthenius*: questus Ω :
cestus *Orelli* 308 talos *ed. Iuntina 1503* tuos Ω incinxerat *GD*: inexcinxerat *Bod. Lat. Class. e. 15*:
intinxerat Ω 309 at roseo niue(a)e (uinee *O*) Ω : at roseae niueo *Al. Guarinus*: ambrosio *Vulpus*
311 collum *pr. G, Oa* 319 custodibant *ODa*: custodiebant Ω calath(t *Aa*)isti Ω
320

haec tum clarisona pellentes uellera uoce
talìa diuino fuderunt carmine fata,
carmine, perfidiae quod post nulla arguet aetas.
O decus eximium magnis uirtutibus augens,
Emathiae tutamen opis, clarissime nato,
325

accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores,
ueridicum oraculum: sed uos, quae fata secuntur,
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

320 h(a)ec Ω , quod reuocauit *Usener*: hae uulgo pendentes (*suprascr. II*) *Canon. Lat. 33*:
pectentes *Statius*: plectentes *Hertzberg*: pauientes *Owen* 322 arguit malebat *Lachm.* Post 322 unius
uersus spatium est in *RVenBLA'Aah*, quo scriptum est Epit(h)alamium (-iom *B*, -ion *La*¹, -um *RVenAC*)
thetidis (tethidis *Ba*) et pelei (pellei *a*) In *GO* spatium abest, sed rubris litteris adscriptum est in marg.
G Epythalamium thetidis et pelei

324 tutum *marg.* tu tamen *GRBVen*: tutum *OLa*¹: tu tamen *ACh* opus *GORVen*, sed *GRVen* in marg.
habent opis clarissime *Dap*: carissime Ω 326 oraculum *Dap et Laurentianus 33.12*:
oraculum Ω 327 *Macrob. S. vi. 1. 41 Catullus*: Currite ducenti sub tegmine currite fusi subtegmina
(a ex e) *O*

adueniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus, adueniet fausto cum sidere coniunx,
330

quae tibi flexanimo mentis perfundat amorem,
languidulosque paret tecum coniungere somnos,
leuia substernens robusto brachia collo.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
nulla domus tales umquam contexit amores,
335

nullus amor tali coniunxit foedere amantes,
qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

330 *om. O*: flexo animo mentis p. amorem Ω : flexanimum mentis p. amorem *Al. Guarinus*: flexanimo
mentem p. amore *Muretus*: quae te flexanimo mentis p amore *Lachm.* 331 sonos Ω

334-337 *om. BLA'Dap Phil. Eos Lachm. in paginarum ordine non numerauit, Haupt in marg. adscriptos*
putauit, esse tamen *Catulli* 334 umquam tales contexit Ω : corr. *Ald. I*: conexit *Lachm.*

nascetur uobis expers terroris Achilles,
hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
340

qui persaepe uago uictor certamine cursus
flammea praeuertet celeris uestigia ceruae.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
non illi quisquam bello se conferet heros,
cum Phrygii Teucro manabunt sanguine campi,

345

Troicaque obsidens longinquo moenia bello,
periuri Pelopis uastabit tertius heres.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

339 *delebat Landor* **341** *preuertet p: preuertit GRAC Laurentiani: peruertet (-tit BVen) OahBVen*

344 *post sanguine nihil habent Da teuen O: tenen GAC: tenen al. teuen RVen campi corr. D, marg. Santeniani, uulg.: cliuei Haupt Phrygiae T. m. s. Thebae uel Phrygiei T. maculabunt s. Theben Froehlich Mihi tenen superesse uidetur ex eo quod fuerat tenentem, quod omissum in loco suo uersus 122 et in marg. adscriptum postea huc migravit*

347 *sub tegmine R*

illius egregias uirtutes claraque facta
saepe fatebuntur natorum in funere matres,

350

cum incuruo canos soluent a uertice crines,
putridaque infirmis uariabunt pectora palmis.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
namque uelut densas praecerpens cultor aristas
sole sub ardenti flauentia demetit arua,

. . . . .

349 *gnatorum Ω* **350** *cum in (om. A) ciuium Ω: cum in curium Ambros. H. 46, nisi fallor. Scriba O quid uoluerit, dubito: post cum primae quinque litterae inciu, sexta ō cui prefixum est, septima s, h.e. me quidem iudice inciuerons; aliis sexta uisa est o in v mutata: cum in cinerem Dah: soleunt... crimen O: soluent... crines Ω: cum incultum... crinem Baehrens: cum incuruo conieci in ed. 1, cum in Ciero ed. 2*

352 *subtegmine Laur. 33.12 et R pr. m.*

353-356 *om. R (non Ven), in ima pagina add. manus recentior* **353** *praecerpens Statius: precern(-terri G m. pr., -tern O)ens Ω: presternens Phil. cultor Ω; id ex glossemate cultro ortum ratus est Morgenstern: messor Oh et marg. Santeniani*

Post **354** *uersum excidissee credidit Voss*

355

Troiugenum infesto prosternens corpora ferro.
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.
testis erit magnis uirtutibus unda Scamandri,
quae passim rapido diffunditur Hellesponto,
cuius iter caesis angustans corporum aceruis

360

alta tepefaciet permixta flumina caede.

currите ducentes subtegmina, currите, fusi.
denique testis erit morti quoque reddita praeda,
cum teres excelso coaceruaturn aggere bustum
excipiet niueos percussae uirginis artus.

365

currите ducentes subtegmina, currите, fusi.

355 prosternens Ω, etiam G sed hic ex prosternet: prosternet Ohp

357, 8 om. in textu, add. in marg. Ven **357** quamandri Carp.: Camandri Peiper **359** cessis O:
num caecis? cf. Ov. M. i. 24. languet certe caede post caesis **360** lumina marg. al. flumine G: flumine al.
lumina uel flumina Ven

361 sub tegmine (suprascr. a) R

362, 3 om. D, sed habet adscriptos in marg. **362** dedita Muretus **364** percussae Lachm.

365 sub tegmine (suprascr. a) R

nam simul ac fessis dederit fors copiam Achiuis
urbis Dardaniae Neptunia soluere uincla,
alta Polyxenia madefient caede sepulcra:
quae, uelut ancipiti succumbens uictima ferro,

370

proiciet truncum summisso poplite corpus.
currите ducentes subtegmina, currите, fusi.
quare agite optatos animi coniungite amores.
accipiat coniunx felici foedere diuam,
dedatur cupido iam dudum nupta marito.

375

currите ducentes subtegmina, currите, fusi.

366 simulac a: simulaḡac D: simul hanc uel hāc Ω **368** madefient marg. D: madescent Ω: mitescent Da
Lachm. **370** proiciet OBVen: proiiciet GR

371 sub tegmine (suprascr. a) R

372 agit R

375 sub tegmine (suprascr. a.) R

non illam nutrix orienti luce reuisens
hesterno collum poterit circumdare filo,
currите ducentes subtegmina, currите, fusi.
anxia nec mater discordis maesta puellae

380

secubitu caros mittet sperare nepotes.
currите ducentes subtegmina, currите, fusi.
talía praefantes quondam felicia Pelei
carmina diuino cecinerunt pectore Parcae.
praesentes namque ante domos inuisere castas

385

heroum, et sese mortali ostendere coetu,
caelicolae nondum sprete pietate solebant.

377 esterno *O*: externo *GRVenBLa'A* **378** *spurium habuit Bergk, uncis inclusit L. Mueller*

379-381 *om. O* **380** se cubitu *BRVena* mutet uel mictet prius *R*

381 sub tegmina *R*

383 cecinerunt *Dahp*: cecinere Ω : cernere *O*: cecinere e pectore *Baehrens*

384 domū *B*: num domus? **385** heroum et *Io. Bapt. Sigicellus Bononiensis (1492-1560)*: Nereus Ω :
Merens Bod. Lat. Class. e. 15 Post **386** sequitur in *codd. lxxvii. 21* languidior tenera cui (com *Da*)
pendens (pedens *GOC*) sicula beta

saepe pater diuum templo in fulgente reuisens,
annua cum festis uenissent sacra diebus,
conspexit terra centum procumbere tauros.

390

saepe uagus Liber Parnasi uertice summo
Thyadas effusis euantis crinibus egit,
cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
acciperent laeti diuum fumantibus aris.
saepe in letifero belli certamine Mauors

395

aut rapidi Tritonis hera aut Ramnusia uirgo
armatas hominum est praesens hortata cateruas.

388 cum *h*: dum Ω uenissent *Dhp*: uenisset Ω **389** prospexit *Da* procumbere *GORVenACDa*:
procurrere *La'hp*: prorumpere *Wakefield* tauros *Ald. I*: currus Ω *Lachm.*

391 Thyadas *G m. pr., RBLa'*: Thiadas *OACVen et corr. G* esit *O*:
hesit *marg.* egit *h* **392** certatum *GORVenCh* ruentes *ap*: tuentes Ω **393** acciperent *Par. 7989*:
acciperet Ω lacti *Oh Phil., G m. pr.*: lacti (*suprascr. leti*) *R*: lacti d. spumantibus aris *Voss*

395 ran(rān. *G*)usia Ω : ramunsia *O*: Amarunsia *Baehrens, Peiper*

sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
perfudere manus fraterno sanguine fratres,

400

destitit extinctos natus lugere parentes,
optauit genitor primaeui funera nati,
liber ut innuptae poteretur flore nouercae,
ignaro mater substernens se impia nato
impia non uerita est diuos scelerare parentes,

405

omnia fanda nefanda malo permixta furore
iustificam nobis mentem auertere deorum.
quare nec talis dignantur uisere coetus,
nec se contingi patiuntur lumine claro.

399 fratres] *maṇuṣ* fratres *R* 400 natos *GBVen Laurentiani h* 402 uti nuptae *Maehly* poteretur *ed. Trinc.*: potiretur Ω 404 ~~penates~~ parentes (*sic*) *Can. Lat. 33*: penates *Al. Guarinus*

LXV

ETSI me assiduo confectum cura dolore
seuocat a doctis, Ortale, uirginibus,
nec potis est dulcis Musarum expromere fetus
mens animi, tantis fluctuat ipsa malis:

5

namque mei nuper Lethaeo in gurgite fratris
pallidulum manans alluit unda pedem,
Troia Rhoeteo quem subter litore tellus
ereptum nostris obterit ex oculis.

LXV *Vnius uersus spatium in O AD ORTALEM GRVenC Laur. 33.12: AD ORIENTALVM a*

1 defectu *O*: confec(t *R*)tum al. defectum *RVen* 2 seuocat *Dap*: sed uacat Ω 3 dulcis musarum *D*:
dulcissimus har(u *O*)um Ω 5 Lethaeo in *scripsi*: loethi *O*: lethei Ω 7 Troya *B Laurentiani*: Tidia *O*:
Tydia al. troya (-ia *G*) *VenG*: Lydia al. troia *R*: Ilia *Palmer*

alloquar, audiero numquam loquentem,

10

numquam ego te, uita frater amabilior,
aspiciam posthac? at certe semper amabo,
semper maesta tua carmina morte tegam,
qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias, absumptei fata gemens Itylei.

9 deficit *marg. RVen*: uersum *om. sine interstitio GORVenBCh Laurentiani, habent ADa Bodl. Lat. Class. e. 15, spurium rati sunt Statius Scaliger L. Mueller Baehrens Munro Schmidt Palmer, receperunt tamquam Catulli Lachmann Haupt Owen Schulze, uncis incluserunt Schwabe Postgate. Ex eo retinuerunt Numquam ego te Munro Palmer, ceteris mutatis tua loquentem D uerba supplent Aa Bod. Lat. Class. e. 15, fata Ambros. D 24, facta Voss, Lachm. te uoce loquentem Owen. Mihi ex Plin. Epist. II.1 Virginium saudio adloquor teneo scribendum uidetur teneamue 11 at Da Bod. Lat. Class. e. 15: aut Ω 12 carmina *Dah Bod. Lat. Class. e. 15*: carmine Ω tegam Ω :*

canam *D*: num seram? 14 Dauilas *B Laurentiani*: Bauila *mox -las G*: Bauilla *O*: Baiula al.

Dauilas *R* absumptei *scripsi*: assumpta *O*: assumpti Ω ithilei uel ythilei Ω in *marg. deficit RVen*

15

sed tamen in tantis maeroribus, Ortale, mitto
haec expressa tibi carmina Battiadae,
ne tua dicta uagis nequiquam credita uentis
effluxisse meo forte putes animo.

ut missum sponsi furtiuo munere malum

20

procurrit casto uirginis e gremio,
quod miserae oblita molli sub ueste locatum,
dum aduentu matris prosilit, excutitur:
atque illud prono praeceps agitur decursu,
huic manat tristi conscius ore rubor.

16 bactiade *BLa'*: act(c *G*)iade *GORVenAC sed in R addita est super ac minutius exarata b* **17** ne quicquam Ω

19-24 *a praegressis seiungebat Rossbach*

LXVI

OMNIA qui magni dispexit lumina mundi,
qui stellarum ortus comperit atque obitus,
flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
ut cedant certis sidera temporibus,

5

ut Triuiam furtim sub Latmia saxa relegans
dulcis amor giro deuocet aereo:
idem me ille Conon caelesti numine uidit
e Beroniceo uertice caesariem
fulgentem clare, quam multis illa dearum

10

leuia protendens brachia pollicita est,
qua rex tempestate nouo auctus hymenaeo
uastatum finis iuerat Assyrios,
dulcia nocturnae portans uestigia rixae,
quam de uirgineis gesserat exuuiis.

LXVI *Inter LXV, LXVI interstitium non est in codicibus*

1 dispexit *Calp. 1481*: despexit *codd.* **2** obitus *Da Apul. de deo Socratis 120* qui signorum ortus et obitus comperit: bitus *B m. pr.*: habitus Ω **5** sub Latmia *Calp. 1481*: sublamia *Bh et Paris. 7989*: sublamina *O*: sublimia al. sublamia al. sublimina (*suprascr. a*) *RVen*: sublimia *G et plerique* religans Ω **6** giro *ed. antiquissima saec. xv*: guioclero *GORAC*: guiodero *Ven*: spatium uacuum in *D cliuo h fortasse guro*: circo *Froehlich* **7** sqq. *Schol. Arati Phaen. 146* Κόνων δ' ὁ μαθηματικὸς Πτολεμαίῳ χαριζόμενος Βερονίκης πλόκαμον ἐξ αὐτοῦ κατηστέρισε· τοῦτο γὰρ Καλλιμάχος που φησὶν Ἡδὲ (*f. Τῆδε*) Κόνων μ' ἐβλεψεν ἐν ἡέρι τὸν Βερονίκης Βόστρυχον ὃν τ' ἄρα κείνη πᾶσιν ἔθηκε θεοῖσιν **7** caelesti numine Ω : lumine *Canter*: in lumine *Voss*: in culmine *Maehly* **8** ebore niceo Ω caesariem *GOBLa' Ven* **11** quare ex Ω : *corr. ed. Parm. 1473* **12** sic *Da*: uastum finis ierat Assyrios Ω : deficit *marg. RVen*

15

estne nouis nuptis odio Venus? idque parentum
frustratur falsis gaudia lacrimulis,

ubertim thalami quas intra limina fundunt?

non, ita me diui, uera gemunt, iuerint.

id mea me multis docuit regina querellis

20

inuisente nouo proelia torua uiro.

et tu non orbem luxti deserta cubile,

sed fratris cari flebile discidium?

15, 16 extant apud Hieremiam Iudicem de Montagnone Part iiii. 6. 3 ed. Ven. 1505 **15** atque parentum Frustrantur falsis codd. et Montagnone [Emendarunt](#) an quod auentum Munro, an quod amantum Owen, atque maritum Schmidt, Postgate, Palmer anne p, uulgo **16** frustratur cod. unus (Bodl. Misc. 186) Hieremiae Iudicis de Montagnone, unde scripsi idque parentum frustratur salsis Heyse **17** limina Da Lachm.: lumina Ω

18 diui Dah: diu Ω iuerint ed. antiquissima saec. xv: iuuerint Ω

19 querellis Aa: querelis GORVen

21 et al. at GRVen: et OBLa'h **22** discid. O: dissid. Ω

cum penitus maestitas exedit cura medullas!

ut tibi tunc toto pectore sollicitae

25

sensibus ereptis mens excidit! at te ego certe

cognoram a parua uirgine magnanimam.

anne bonum oblita es facinus, quo regium adepta es

coniugium, quod non fortior ausit alis?

sed tum maesta uirum mittens quae uerba locuta es!

30

Iuppiter, ut tristi lumina saepe manu!

23 cum] quam Bentley: tum Lachm.

24 ut ibi G tunc OC Laur. 33.12: nunc al. tunc GRVen sol(l)icitet Ω **25** at te ego ed. Trinc.: at ego GORVenACDa: atque ego BLa'h **26** magnanimam Da: -ma Ω Hygin. P. A. ii. 24 Alii dicunt hoc amplius, Ptolemaeum Beronices patrem multitudine hostium perterritum, fuga salutem petiisse, filiam autem saepe consuetam insiliisse in equum et reliquam exercitus copiam constituisse et complures hostium interfecisse: pro quo etiam Callimachus eam magnanimam dixit

27 atne BLa¹ quo Muretus: quam Ω: quom Faernus adepta es Lachm. ed. 1: adeptus O: adeptus Ω: adeptus's Lachm. ed. 2 **28** quod non fortior aut sit alis Ω: quo Dah Muretus fortius Muretus ausit P. Nicetti Lucensis aequalis Politiani, quod mihi demonstrauit Bywater: assit uidetur legisse scriptor Achillis tragoediae in sapphicas p. 30 ed. Pignorianae Mussati operum Nemo tam fortis ualet esse quo non fortior assit

quis te mutauit tantus deus? an quod amantes

non longe a caro corpore abesse uolunt?

atque ibi me cunctis pro dulci coniuge diuis

non sine taurino sanguine pollicita es,

35

si reditum tetulisset. is haut in tempore longo

captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
quis ego pro factis caelesti reddita coetu
pristina uota nouo munere dissoluo.
inuita, o regina, tuo de uertice cessi,
40

inuita: adiuro teque tuumque caput,
digna ferat quod siquis inaniter adiurarit:
sed qui se ferro postulet esse parem?

31 tantum *a*, *Schrader* **32** adesse *G*: num abisse? *adnotator Seruii Bodleiani saec. xv ad Aen. ix.*
427 Segregari a me noluit dum ab ipso abirem. Vnde est illud Catulli. Amantes non longe a caro corpore
ab esse uolunt (*F. Madan*)

33 me nescio quis *Itolorum saec. xv, Bentley* pro *codd.*: fort. prae, quod habet *ed.*
Trinc. **34** taurino *om. O* **35** si] sed *O*: sed al. si *GRBVen* te tulisset *Ω* haut *Conrad. de Allio*:
aut *Ω* in] ita *Froehlich*

40 *Etym. Magn. s. u.* Θηλαμών· Εἴρηται γὰρ καὶ θηλυκῶς κάρη ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ, Σήν (*codd. ἤν*) τε
κάρην ὥμοσα σόν τε βίον **41** adiurarit *h*: adiuraret *Ω*
ille quoque euersus mons est, quem maximum in oris
progenies Thiae clara superuehitur,
45

cum Medi peperere nouum mare, cumque iuuentus
per medium classi barbara nauit Athon.
quid facient crines, cum ferro talia cedant?
Iuppiter, ut Chalybon omne genus pereat,
et qui principio sub terra quaerere uenas
50

institit ac ferri stringere duritiem!

43 quem] quae *Oap* maxima *Ω*: maximum *Guarino tribuitur* horis *Ven, non R*: in
auris *Weber* **44** Thiae *Voss, Bentley*: Phitie (*Phyt. GRVena Laur. 33.12*) *Ω*: Thyiae *Conr. de Allio*:
Phthiae *Ald. I* **45** tum *O et G m. pr. ut uidetur* peperere (*uel rupere*) *Itali*: propere *Ω nisi quod in C*
est propter (suprascr. ere): prupere *ed. ant. saec. xv*: pepulere *Statius* cumque *ODah*: atque al.
cumque *BRVen*: atque *GLa'AC*

48 *Schol. Ap. Rhod. ii. 373* μέμνηται αὐτῶν καὶ Καλλίμαχος· Χαλύβων ὡς ἀπόλοιτο γένος Γειόθεν
ἀντέλλοντα, κακὸν φυτόν, οἳ μιν ἔφηναν. *Idem ad I. 1323* Chalybon *Politianus*: c(sc h)elerum *Oh*:
celitum al. celorum *R et sic sed addito* al. celtum *Ven*: celitum *GLa'ACD* **50** ferri stringere *Heyse*: ferris
frin(fin. *O*)gere *Ω*: ferri frangere *Dap et Paris. 7989*

abiunctae paulo ante comae mea fata sorores
lugebant, cum se Memnonis Aethiopis
unigena impellens nutantibus aera pennis
obtulit Arsinoes Locridos ales equos,
55

isque per aetherias me tollens abuolat umbras
et Veneris casto collocat in gremio.

ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
Graia Canopieis incola litoribus.

52 mēnonis *O*: menonis Ω **54** arsinoes *OLA' Par.* 7989: asineos al. arsinoes *GRVen* Locridos *Bentley*: elocridi(dī *G*)cos Ω: da(clo *a*)ridos *Da*: gloridos (*suprascr.* c) *Caesenas*: Chloridos *Auantius*: Locricos *Statius*, *Nigra*: ales equos (equis *Caes.*) *D et Caesenas*: alis equos Ω: alisecus *Statius*, *Nigra* **55** abuolat *scripsi*: auolat *O*: aduolat Ω

56 collocat *OD*: aduolat al. collocat *GRVen*: aduolat *BLA'AC* **57** z(c *O*)yphiritis Ω: zeph. *Da* **58** Graia *Lachm.* Canopieis *Auantius*: gratia ca(co *O*)nopicis Ω
hic iuueni Ismario ne solum in limine caeli
60

ex Ariadneis aurea temporibus
fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
deuotae flauī uerticis exuuiāe,
uuidulum a fluctu cedentem ad templa deum me
sidus in antiquis diua nouum posuit.
65

Virginis et saeui contingens namque Leonis
lumina, Callisto iuxta Lycaoniam,
uertor in occasum, tardum dux ante Booten,
qui uix sero alto mergitur Oceano.

59 hic iuueni (h)ismario *scripsi*: hi (hii *CA Laurentiani*) dii uen ibi (id *C*) uario Ω: hi dii ibi *Dp*, *Ambros. H.* 46, *Bonon.* 2744: arduei ibi *Haupt*: inde sibi *Pleitner*: numen ibi *Ritschl*: aduena ibi *Conington*: hic lumen *Mowat*: inuida enim *Vahlen*: inuida ibi *Nigra*: inde *Venus Postgate*, quod et ipse olim conieceram: hic *Veneri Owen*: hic autem *Kakridis*: limine *p*: numine Ω, nisi quod mumine habet *R*: culmine *Peiper* **60** adrianeis Ω **62** *Huc refero Suid. s. u.* Φόβη κόμη, θρίξ. [Βόστρυχον] ὅστε (ὅστις *codd.*) φόβης ξανθοτάταις ἐκόμα **63** uuidulum *Paris.* 8233: uiridulum *GVenACD*: uindulum *ORBh Laurentiani*: fort. umidulum uel, quod malebat *Woelfflin*, umidulam flāma *marg.* templa *R*: num fana? deum me *Da*: decumm(a)e Ω

66 calixto *GORVen*: Lycaoniam *Rosbach*: li(y)caonia Ω: Lycaonida *Scal.*: iuncta Lycaoniae *Parthenius*: iuncta Lycaonia *Simpson*
sed quamquam me nocte premunt uestigia diuum,
70

lux autem canae Tethyi restituit,
(pace tua fari hic liceat, Ramnusia uirgo,
namque ego non ullo uera timore tegam,
nec si me infestis discerpent sidera dictis,
condita quin ueri pectoris euoluam):
75

non his tam laetor rebus, quam me afore semper,
afore me a dominae uertice discrucior,
quicum ego, dum uirgo quondam fuit, omnibus expers
unguentis, una milia multa bibi.

70 marg. deficit *RVen* autem *Dp*: aut Ω Tethyi *Ald. I* restituit *Lachm.*: theti restituem Ω : fort. lux aufert c. Tethyi restituens **71** parce *GO* hic *omittebat Palmer* **72** ullo *Oah*: nullo Ω **73** si me *p*: sine Ω diserpent *D*: diserpent Ω dictis] doctis *O*: dextris *Bentley* **74** quin *ACDa Laur. 33.12*: qui al. quin *RVen*: qui *GOBLa^h* ueri *D*: uere Ω nisi quod uere ex uero mutatum est in *C* euoluam *ed. Parm. 1473*: euolue Ω Condita qui uere pectoris euoluo *Conr. de Allio* **75, 6** afore *Statius*: affore Ω : abfore *Dap* **77** exspersa *Heinsius, Conington*: expressa *Statius* omnibus ex pars *Vnguentis Munro (1867)* **78** unguentis Ω : unguenti *Canon. Lat. 33*: unguenti si *Lachm. apodosin in u.* **79** nunc uos faciens una Ω : uini *D* surri *Auratus* fort. omnibus una *Exspersa unguentis h.e. una ante alias exspersa omnigenus unguentis*
nunc uos, optato quas iunxit lumine taeda,
80

non post unanimis corpora coniugibus
tradite nudantes reiecta ueste papillas,
quin iucunda mihi munera libet onyx,
uester onyx, casto petitis quae iura cubili.
sed quae se impuro dedit adulterio,
85

illius a mala dona leuis bibat irrita puluis:
namque ego ab indignis praemia nulla peto.

79 quas *Calp. 1481*: quem Ω : quem al. quam *RVen*: quae *p Scal.*: quom *Haupt*: quis *Harberton, Selections from Greek Anthology, p. 512* **80** non post cum unanimis iungebat *Harberton, tamquam de maritis dictum qui uxores amare desierunt et sic iam Scal.*: non prius *Palladius*: uno animus Ω : uno animos *Da* **81** reiecta *p*: ret(rect. *B*)ecta Ω : detecta *Dh* **82** quin *Lachm.*: quam Ω : qua *Bod. Lat. Class. e. 15*: quae *Harberton. Huc refero quod est in Achillis Tatii Isagoge ad Arati Phaenom. 14* ὁ Καλλίμαχος πρὶν ἀστέρι τῷ Βερενίκης ἐπὶ τοῦ πλοκάμου φησιν ὃς ἐξ ἐπὶ καταφανῶν σύγκειται
83 colitis *GOh, marg. Santeniani*: petitis *Da, Nettleship*: queritis *RVen CB Laurentiani* iure *h et Brix.* colitis quae iure cubile *Bosscha* **84** seque se *D*: sed quae si *h Brix.* num sed si quae i. se det adulterio? **85** sic *Statius*: illius amala leuis bibat dona i. p. *codd.* **86** indignis *La'Dah*: indignatis *O*: indigetis *GAC Laur. 33.12*: indigetis al. indignis al. indignatis. *RVen*
sed magis, o nuptae, semper concordia uestras
semper amor sedes incolat assiduus.
tu uero, regina, tuens cum sidera diuam
90

placabis festis luminibus Venerem,
sanguinis expertem non †uestris† esse tuum me,
sed potius largis affice muneribus.
sidera corruerint utinam! coma regia fiam,
proximus Hydrochoi fulgeret Oarion!

87 uestras *p*: nostras Ω

91 sanguinis Ω : unguinis *Bentley* non uestris esse tuum me Ω : uestri non esse *Bod. Lat. Class. e. 15*: fort. unguinis expertem uestri noli esse tuum me non siris *Lachm.* (siueris *Scal.*): non iusseris *ego in ed. maiore* tuam me *Auantius*: tuei me *Fleischer* **92** large is *Ven*: fort. largeis affice *p, Scal.*: effice Ω

93 corruerint *Lachm.*: cur iterent Ω : cur uerent *cod. Landauianus Nigrae*: corruerent *ego in editione maiore*: cur retinent? iterum *Markland*: sidera cur haerent? utinam *Nigra* **94** Hydrochoi *ed. Pr.*: idrochoi uel id rochoi Ω fulgoret *Baehrens*

LXVII

CATVLLVS

O DVLCI iucunda uiro, iucunda parenti,
salue, teque bona Iuppiter auctet ope,
ianua, quam Balbo dicunt seruisse benigne
olim, cum sedes ipse senex tenuit,

5

quamque ferunt rursus uoto seruisse maligno,
postquam es porrecto facta marita sene.
dic age dum nobis, quare mutata feraris
in dominum ueterem deseruisse fidem.

LXVII *Inter LXVI, LXVII interstitium non est in codicibus*

1 ioc. Ω **5** maligne *Oh, Munro*: nato s. maligne *Froehlich* **6** es *Ald. I*: est Ω marita *Da*:
marite Ω **7** agedum nobis *Calp. 1481*: age de nobis Ω : age da *Balthazar Venator* **8** ueterem *Oh*
Santenianus: uenerem Ω

IANVA

Non (ita Caecilio placeam, cui tradita nunc sum)

10

culpa mea est, quamquam dicitur esse mea,
nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam:
†uerum istius populi ianua qui te facit†,
qui, quacumque aliquid reperitur non bene factum,
ad me omnes clamant: ianua, culpa tua est.

CATVLLVS

15

Non istuc satis est uno te dicere uerbo,
sed facere ut quiuis sentiat et uideat.

9 plateam *BRVen* **11** quidq. *O* **12** istius *GORVen* (*sed -us RVen*) *Bod. Lat. Class. e. 15*: isti *BCAh*
Laurentiani: istis *Da* qui te Ω : qui re *Bod. Lat. Class. e. 15* isti populo ianua quidque
facit *Doering* (quidque *iam Statius et nuper Vahlen*): qui te *Scal. mutabat in Quinte, quod recepit*
Lachm. uerumst ius populi *Munro*: uerum est os populi 'ianua,' *Quinte*, 'facit,' *ego in ed. maiore, cf.*
Herond. iii. 47, 8 ἐν γὰρ στόμ' ἐστὶ τῆς συνοικίης πάσης τοῦ Μητροτίμης ἔργα Κοττάλου ταῦτα

IANVA

Qui possum? nemo quaerit nec scire laborat.

CATVLLVS

Nos uolumus: nobis dicere ne dubita.

IANVA

Primum igitur, uirgo quod fertur tradita nobis,
20

falsum est. non illam uir prior attigerit,
languidior tenera cui pendens sricula beta
numquam se mediam sustulit ad tunicam:
sed pater illius nati uiolasse cubile
dicitur, et miseram conscelerasse domum,
25

siue quod impia mens caeco flagrabat amore,
seu quod iners sterili semine natus erat,
ut quaerendum unde unde foret neruosius illud,
quod posset zonam soluere uirgineam.

17 quid possum Ω: possim *Da*

18 nobis *Muretus*: uobis Ω

20 attigerat *h* 21 *om. O* Vide ad LXIV. 386 22 ad *Calpurnius* hanc Ω: fort. numquam se in mediam
sustulerat tunicam 23 *gnate Da* 27 *sic Bergk et ante eum Statius, nisi quod hic et pro ut maluit* et
qu(a)erendus unde Ω: et qu(a)erendus (-dum *Bod.*) ut unde *Da Bod. Lat. Class. e. 15*: et quaerendus is
unde *Lachm.*

CATVLLVS

Egregium narras mira pietate parentem,
30

qui ipse sui nati minxerit in gremium.

IANVA

Atqui non solum hoc se dicit cognitum habere
Brixia Chinae supposita specula,
flauus quam molli percurrit flumine Mella,
Brixia Veronae mater amata meae,
35

sed de Postumio et Corneli narrat amore,
cum quibus illa malum fecit adulterium.

31-48 in codicibus continuantur sine omni nota distributionis: eos uarie dispertiunt Froehlich, Rossbach,
Schwabe, L. Mueller, Baehrens 30 minxerat *BLa Da Phil.*

31 *sic Da*: se dicit *om.* hoc *G*: hoc dicit se *Oh*: se dicit hoc *BCA Laurentiani* Verus ordo elucet ex *Bod.*
Lat. Class. e. 15 non solum hosce dicit hoc: nam hoc se corrupto in hosce, alterum hoc inlatum
est 32 Chinae suppositum specula Ω: *Cyanea Zanchius de Orig. Orobiorum Lib. II. p. 47^b*: cyaneae s.
speculae *Cranstoun* supposita *Capriolius Chron. de rebus Brixianorum fol. iii^a* 33, 34 interpolatos

credidit Scipio Maffei, a Brixiano confictos Palmer 33 praecurrit *ed. Trinc. et sic Cluuerius* Mella] melo *O: mello cett.* 34 meae] uice a 35 posth. *GORVen* dixerit hic aliquis: quid? tu istaec, ianua, nosti?

cui numquam domini limine abesse licet,
nec populum auscultare, sed hic suffixa tigillo

40

tantum operire soles aut aperire domum?
saepe illam audiui furtiua uoce loquentem
solum cum ancillis haec sua flagitia,
nomine dicentem quos diximus, ut pote quae mi
speraret nec linguam esse nec auriculam.

45

praeterea addebat quendam, quem dicere nolo
nomine, ne tollat rubra supercilia.
longus homo est, magnas cui lites intulit olim
falsum mendaci uentre puerperium.

37 hi] (*suprascr. c*) *R* quid (quod *La*¹) tu istec (iste *GO*) Ω : qui *Ald. I*

39 hic *Dap*: hec Ω : hoc *h et Laur. 33.12*

41 audiui *GOD*: audiuit *RVenACB Laurentiani* 42 sola cum (*om. Da*) conciliis (concellis *O*) *codd.*: sola cum aliis al. conciliis *Ven*: cum ancillis *Robortellus ut mihi indicauit Bywater* 44 speraret *Calpurnius*: sperent *Oh*: sperent *GR*: speret *CDVen*

45 addebant *O* 46 ne] te *GORVenA Laur. 33.12*

47 est *om. a et D m. pr.* cui] qui *codd.* 48 mendaci *Da*: mendacii (-tii *BRh*) Ω

LXVIII

LXVIII *De hoc carmine disserui in ed. maiore pp. 168, 9, idemque nunc etiam sentio de ea re quae praecipue uenit in controuersiam, num unum carmen omnes uersus efficiant, an 1-40 alterum, alterum 41-160. Videntur 1-40 non posse sic disiungi a ceteris ut per se integrum carmen faciant: sunt potius quasi prooemium quoddam quod et arte cohaereat cum 41-160 et iniuria ab his diuellatur.*

QUOD mihi fortuna casuque oppressus acerbo
conscriptum hoc lacrimis mittis epistolium,
naufragum ut eiectum spumantibus aequoris undis
subleuem et a mortis limine restituam,

5

quem neque sancta Venus molli requiescere somno
desertum in lecto caelibe perpetitur,
nec ueterum dulci scriptorum carmine Musae
oblectant, cum mens anxia peruigilat:
id gratum est mihi, me quoniam tibi dicis amicum,

10

muneraque et Musarum hinc petis et Veneris:
sed tibi ne mea sint ignota incommoda, Malli,
neu me odisse putes hospitis officium,
accipe, quis merse fortunae fluctibus ipse,
ne amplius a misero dona beata petas.

Inter LXVII, LXVIII unius uersus uacuum spatium est in O, in ceteris inscriptum est Ad Mallium (Malium a).

2 hec *OBLa'*: huc *Halbertsma* mittis *ODah*: mittit Ω **3** naufragum *Da*:
naufragium Ω **6** disertum *G* **10** petit *G* **11** incommoda *Dap*: com(m)oda Ω malli *BA*:
mali *GOCLa'a*: mali al. mauli *RVen*: Mani *Lachm.* **12** seu *G*
15

tempore quo primum uestis mihi tradita pura est,
iucundum cum aetas florida uer ageret,
multa satis lusi: non est dea nescia nostri,
quae dulcem curis miscet amaritiem:
sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
20

abstulit. o misero frater adempte mihi,
tu mea tu moriens fregisti commoda, frater,
tecum una tota est nostra sepulta domus,
omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
quae tuus in uita dulcis alebat amor.
25

cuius ego interitu tota de mente fugau
haec studia atque omnis delicias animi.
16 *om. O* **23** uuna *Paris. 7989: an urna?*
quare, quod scribis Veronae turpe Catullo
esse, quod hic quisquis de meliore nota
frigida deserto tepefacit membra cubili,
30

id, Malli, non est turpe, magis miserum est.
ignosces igitur, si, quae mihi luctus ademit,
haec tibi non tribuo munera, cum nequeo.
nam, quod scriptorum non magna est copia apud me,
hoc fit, quod Romae uiuimus: illa domus,
35

illa mihi sedes, illic mea carpitur aetas:
huc una ex multis capsula me sequitur.
quod cum ita sit, nolim statuas nos mente maligna
id facere aut animo non satis ingenuo,

quod tibi non utriusque petenti copia posta est:
40

ultro ego deferrem, copia siqua foret.
*

27-30 *delebat Landor* **27** Catullo (-ulo *a*) *Da*: Catulle Ω , *quod reuocabat Munro* **28** *quiuus Lachm.* **29** *tepefaxit Lachm.* *tepefacit* Ω : *tepefacit al. -factat RVen* **30** *mali* Ω , *nisi quod B habet mālī: manli hp: Mani Lachm.*

32 *tum O*

37 *nolim codices praeter O: noli O* **38** *ingenuo Ahap et B nondum mutatus: ingenio GORVen et plerique* **39** *petiti Parthenius* *posta* Ω : *facta Dp: praesto Froehlich: parta Schwabe* **40** *differem Ga: differrem* Ω

Non possum reticere, deae, qua me Allius in re
iuiuerit aut quantis iuiuerit officiis,
ne fugiens saeculis obliuiscens aetas
illius hoc caeca nocte tegat studium:

45

sed dicam uobis, uos porro dicite multis
milibus et facite haec carta loquatur anus.

. . . . .
notescatque magis mortuus atque magis,
nec tenuem texens sublimis aranea telam
50

in deserto Alli nomine opus faciat.

41 *qua me Allius Scaliger: quam fal(l)ius* Ω **42** *inuenit... uiuerit O: fouerit potest uideri legisse Agius in Epicedio Hathumodae 73, 4 (Poet. Lat. aevi Carolini iii. p. 373 Traube)* *Vos melius nostis quanto me semper amore, Quantis incolumis fouerit officiis* **43** *ne Calp. 1481: nec codd. praeter Bp: hec Bp sedis* Ω **44** *teget Marcilius* **46** *carta Laur. 33.12: certa al. carta RVen: cerata O: certa GBLa'CADp: cera Statius*

Post **46** *spatium est unius uersus in GRVenBLa'ChPhil. cui spatium adscriptum est in marg. GBVen deficit. In O et Laur. 33.12* *Post* **46** *sequitur sine interuallo notescatque magis mortuus atque magis, in ADa omnibus et triuuiis uulgetur fabula passim, uersus sine dubio interpolatus et spurius* **48** *notescamque G* *Post* **49** *sequitur in codd. Io(Iu- D)cundum cometas (cum aetas a) florida ut (aut BPhil., uer a) ageret (LXVIII. 16)* **50** *alli O, sicut Scaliger coniecerat: alii Ven, Paris. 7989: ali GRCA Phil. Laurentiani*

nam, mihi quam dederit duplex Amathusia curam,
scitis, et in quo me corruerit genere,
cum tantum arderem quantum Trinacria rupes
lymphaque in Oetaeis Malia Thermopylis,
55

maesta neque assiduo tabescere pupula fletu
cessaret tristisque imbre madere genae.
qualis in aerei perlucens uertice montis

rius muscoso prosilit e lapide,
qui cum de prona praeceps est ualle uolutus,
60

per medium densi transit iter populi,
dulce uiatori lasso in sudore leuamen,
cum grauis exustos aestus hiulcat agros:
hic, uelut in nigro iactatis turbine nautis
lenius aspirans aura secunda uenit
65

iam prece Pollucis, iam Castoris implorata,
tale fuit nobis Allius auxilium.

51 nam] non *G* anatunsia *D* **52** torruerit *Turnebus*: corpuerit *Markland* **54** eetheis *G*:
oethis *BLa¹RVen*: cetheis *O* malia *a*: mauilia *GORVen*: manlia *Dp* **55** pupula *scripsi*, cf. *Calui fr. 11*,
Lachm. Cum grauis urgenti coniuere pupula somno: num(m)ula Ω : lumina *p*, uulgo **56** cessaret *Da*:
cessare ne (ue *C*) Ω

58 rius *Bod. Lat. Class. e. 15* **59** qui *R* ualde Ω : Alpe *Rosbach* **60** densi Ω : dens *Bod. Lat. Class. e. 15*: sensim *Haupt*: ludens *Palmer* **61** duce Ω uiatorum *O Laur. 33.12*: uiatori al. rum *RVen* basso...
leuamus Ω : corr. ed. *Parm. 1473*: crasso uel salso *Baehrens* **63** hec *O et Paris. 7989* ueluti *Reeck* **64** lenius *hap*: leuius Ω **65** implorata *hp*: implorate Ω : impl(ph *Bod.*)orante *a et Bod. Lat. Class. e. 15*: imploratu *Lachm.*: implorati *Heyse*: fort. iam uice Pollucis iam Castoris
implorata **66** allius (*marg.* uel manlius) *O*: malius *La¹*: manlius Ω : Manius *Lachm.*

is clausum lato patefecit limite campum,
isque domum nobis isque dedit dominam,
ad quam communes exerceremus amores.
70

quo mea se molli candida diua pede
intulit et trito fulgentem in limine plantam
innixsa arguta constituit solea.
coniugis ut quondam flagrans aduenit amore
Protesilaeam Laudamia domum
75

inceptam frustra, nondum cum sanguine sacro
hostia caelestis pacificasset heros.
nil mihi tam ualde placeat, Ramnusia uirgo,
quod temere inuitis suscipiatur heris.

67 clausum *O et Paris. 7989*: clasum *C*: classum *GRVenAB Laurentiani*:
clussum *Schwabe* **68** dominae *Froehlich* **69** ad quam Ω : ut clam *Schoell*
72 inixsa *La¹*: innixsa *B*: inixa *O Paris. 7989* in solea *D*: constitit in s. *Ald. I. edd. ante Lachm.*
73 amorem Ω : amorem *R*: corr. *Da* **74** Prothes(tes- *O*)ileam laudomia Ω :
laod. *ap* **75** inceptam *Turnebus*: incepta Ω **76** conciliasset *Da*
77 rāmusia *O*: ranusia Ω **78** eris *D*
quam ieiuna pium desideret ara cruorem,

docta est amisso Laudamia uiro,
 coniugis ante coacta noui dimittere collum,
 quam ueniens una atque altera rursus hiems
 noctibus in longis audum saturasset amorem,
 posset ut abrupto uiuere coniugio,

85

quod scibant Parcae non longo tempore abisse,
 si miles muros isset ad Iliacos.

79 desideret *p*: deficeret Ω **80** laudomia Ω : laod. *ap* uirgo *G* (*marg.* uiro) *ORVen* (*sed hi duo deleta g*) *h* **81** noui *ed. Trinc.*: nouit *GOAVen*: uouit *B Laurentiani*: uenit nouit *R*, *super* nouit *alia manu scriptum* *al.* uo: nouum *Dap* **84** abrepto (*suprascr.* u) *Paris.* 7989: abinnupto *Oh* **85** scirant *L. Mueller*: scibat *Lachm.* abesse *ap Munro*: adesse *Santen*: obisse *Baehrens* **86** esset *D solus*

nam tum Helenae raptu primores Argiuorum
 coeperat ad sese Troia ciere uiros,
 Troia (nefas) commune sepulcrum Asiae Europaeque,

90

Troia uirum et uirtutum omnium acerba cinis,
 qualiter et nostro letum miserabile fratri
 attulit. ei misero frater adempte mihi,
 ei misero fratri iucundum lumen ademptum,
 tecum una tota est nostra sepulta domus,

95

omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
 quae tuus in uita dulcis alebat amor.

87 cum *O* **90** *Nonius* 198 Cinis feminino apud Caesarem et Catullum et Caluum lectum est, quorum uacillat auctoritas **91** qualiter et *scripsi* (et *Cornish*): que uetet (uectet *La¹ et B*, *sed hic altera t producta in speciem r*) id Ω : quae ueter id *ed. Parm.* 1473: quae ueterum id *Heyse*: quae uelut (id *Con.*, his *Palm.*) *Conington*, *Eduinus Palmer*: quaene etiam *Heinsius*, *G. Hermann*: quae uel idem *Macnaghten* frater *GOLa^h*: frater *al.* fratri *BRVen* **92** ei *OD*: hei *cett. praeter a*: heu *a* frateter *G*, quod et in *R fuerat* **93-6** *tamquam iniuria repetitos ablegarunt Froehlich*, *Hoerschelmann*, *Birt* **93** ei *D*, non *O* adeptum *GORVen*

quem nunc tam longe non inter nota sepulcra
 nec prope cognatos compositum cineris,
 sed Troia obscena, Troia infelice sepultum

100

detinet extremo terra aliena solo.
 ad quam tum properans fertur simul undique pubes
 Graeca penetralis deseruisse focos,
 ne Paris abducta gauisus libera moecha
 otia pacato degeret in thalamo.

98 cineris Ω 99 troya... troya BLa¹D

101 fertur undique Ω simul *additum est in ed. antiq. saec. xv* circum *malebat Peiper* lecta *Eldik, Skutsch* 102 deos Da 103 ne GD: nec Ω

105

quo tibi tum casu, pulcerrima Laudamia,
ereptum est uita dulcius atque anima
coniugium: tanto te absorbens uertice amoris
aestus in abruptum detulerat barathrum,
quale ferunt Grai Pheneum prope Cylleneum

110

siccare emulsa pingue palude solum,
quod quondam caesis montis fodisse medullis
audit falsiparens Amphitryoniades,
tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta
perculit imperio deterioris heri,

115

pluribus ut caeli tereretur ianua diuis,
Hebe nec longa uirginitate foret.

105 quo D: quod Ω tum] cum G laudomia Ω: laodamia a 109 fuerunt C:
fuerunt G pheneum *Auantius*: peneum Ω 110 siccare *Schrader*: siccari Ω 112 audit *Palmerius*:
aludit D: aut a: audet Ω: gaudet *Weise* amphit(yt *GR Laur. 33.12*)rioniadis Ω 114 perculit *ahp*:
pertul(II G)it Ω 115 trerretur G: tereretur R: terreretur OLa¹ 116 Heb'r O quod interpretari uereor:
Hebe et ne *Fleischer*

sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
qui actutum domitum ferre iugum docuit.
nam neque tam carum confecto aetate parenti

120

una caput seri nata nepotis alit,
qui cum diuitiis uix tandem inuentus auitis
nomen testatas intulit in tabulas,
impia derisi gentilis gaudia tollens,
suscitat a cano uolturium capiti:

125

nec tantum niueo gauisa est ulla columbo
compar, quae multo dicitur improbius
oscula mordenti semper decerpere rostro,
quam cum praecipue multiuola est mulier.

118 actutum domitum *scripsi*: tuum domitum Ω: diuum domitum Da: tantum indomitam *Statius*: tunc
indomitam *Conr. de Allio*: durum domitam *Lachm.*: tamen indomitam *Heyse, Munro*: tum te
indomitam *Riese*: tandem indomitum *Owen*

119 neque *Laur.* 33.12, *a*: nec Ω tam *ODhap marg. R* causa Ω **124** scuscitata cano uoltarium
(uolunt. *B*) capiti Ω suscitatur et *Da* **126** qui *Phil. et Canon. Lat.* 33 **128** quam cum *scripsi*: quamquam
 Ω : quamcumque *Carpentoractensis*: quam quae *ed. Trinc., Voss, uulg.*

sed tu horum magnos uicisti sola furores,
130

ut semel es flauo conciliata uiro.
aut nihil aut paulo cui tum concedere digna
lux mea se nostrum contulit in gremium,
quam circumcursans hinc illinc saepe Cupido
fulgebat crocina candidus in tunica.
135

quae tamen etsi uno non est contenta Catullo,
rara uerecundae furta feremus herae,
ne nimium simus stultorum more molesti.
saepe etiam Iuno, maxima caelicolum,
coniugis in culpa flagrantem contudit iram,
140

noscens omniuoli plurima facta Iouis.
129 tuorum Ω nisi quod tuo est in *A* et fuerat in *Santeniano*: horum *om.* tu *D* **130** es (est *D*) flauo *Da*:
efflauo *O*: eflauo Ω

131 tum *Muretus*: tu Ω **133** huc illuc *Da*

137 extat in *Compendio Moraliū Notabiliū Hieremiae Iudicis de Montagnone Part. II. Lib. 1,*
Rubric. 5 ed. Ven. 1505

139 contudit iram *Hertzberg*: cot(quot. *GR*, cott. *La*)¹idiana Ω : continet iram *Santen*: concoquit *i. Lachm.*:
condidit *i. Pohl* Post **139** duos uersus excidissee censebat *Statius* **140** facta Ω : furta *Da Lachm. Munr.*
at, quia nec diuis homines componier aequum est,

. . . . .
. . . . .

ingratum tremuli tolle parentis onus.
nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
fragrantem Assyrio uenit odore domum,
145

sed furtiua dedit mira munuscula nocte,
ipsius ex ipso dempta uiri gremio.
quare illud satis est, si nobis is datur unis
quem lapide illa diem candidiore notat.

141 at quia *CAD*: atque *GORVenBh Laurentiani*: atqui *p* componier *Calp. 1481*: componere *codd.*
Post **141** *Marcilius* censebat non pauca excidissee, idemque *Lachm.* iudicauit: refragatus est *Munro p.*
191. In codicibus nullum interstitium est.

142 tremuli tolle *codd.*: tremulist illa *Lachm.* **143** dextra *Schwabe*: deastra Ω : de astra
(*suprascr. dex*) *a* **144** fragrantem *scripsi*: fla(flan. *B*)grantem Ω : fragrantem *D* **145** rara *Haupt*

147 is *D*: his *G*, *Laur.* 33.12, *RVen sed hic puncto addito* (his): hiis *O* unis *Ω*: unus *Dap* fort. si nobis is datur unus Quo lapide illa dies c. notat, *h.e.* is unus lapis quo candidiore illa notat dies **148** diem *ed.* *Parm.* 1473: dies *codd.*

hoc tibi, quod potui, confectum carmine munus
150

pro multis, Alli, redditur officiis,
ne uestrum scabra tangat rubigine nomen
haec atque illa dies atque alia atque alia.
huc addent diui quam plurima, quae Themis olim
antiquis solita est munera ferre piis.
155

seitis felices et tu simul et tua uita,
et domus in qua olim lusimus et domina,
et qui principio nobis †terram dedit aufert†,
a quo sunt primo omnia nata bona,
et longe ante omnes mihi quae me carior ipso est,
160

lux mea, qua uiua uiuere dulce mihi est.

149 cf. *Carm. Epigraph. Buecheler* 270.2 et tibi, quod potui; 1040.5 quo possum munere paruo quo potui *Muretus* confectum *codd.* fort. confictum **150** Alli *Scaliger*: aliis *codd.* **151** nostrum *Dah Ven* **155** seitis *Baehrens*: sitis *Da*: satis *Ω* **156** et domus in qua lusimus *Ω* ipsa post domus *add.* *Da* fort. olim **157** sic *Ω* quod defenderunt *Vahlen scripto* dum qui, *Schmidt* et qui quam primo, *Owen* et q. p. n. quae tradidit aufert terram dedit] te transdedit *Scaliger*: rem condidit *ego ed. 1*: dextram dedit hospes *ed. 2*: taedam dedit *Baehrens* aufert] auspex *Lipsius*: Anser *Heyse*: Afer *Munro* **158** nota *D*: nota (*suprascr.* a) *R* bona *ap*: bono *Ω*: semina nata boni *Peiper* **160** mihi dulce est *Ω*: dulce mihi *om.* est *D*

LXIX

NOLI admirari, quare tibi femina nulla,
Rufe, uelit tenerum supposuisse femur,
non si illam rarae labefactes munere uestis
aut perluciduli deliciis lapidis.

5

laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur
ualle sub alarum trux habitare caper.
hunc metuunt omnes: neque mirum: nam mala ualde est
bestia, nec quicum bella puella cubet.
quare aut crudelem nasorum interfice pestem,

10

aut admirari desine cur fugiunt.

LXIX IN RVF(F)VM Ω: *spatium unius uersus in O: totum carmen om. D*

2 rufe Ven: ruffe GORCAha **3** nos illa mare Ω: *corr. Ald. I Orientius Common. I. 557, 8 ed. Bellanger* Quo tibi perlucens habitus qui tegmine raro Offerat ignotis membra tegenda oculis?

4 pro luciduli (-oli Laur. 33.12) RVenB Laurentiani **5** qua ADG: quae uel que ORVenCha

8 nec qui cum Ba: nec cui cum GORVen h: nec cum qua (qua om. C) AC et Santenianus

10 fugiant a

LXX

NULLI se dicit mulier mea nubere malle
quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti,
in uento et rapida scribere oportet aqua.

LXX cum **LXIX** continuatur in codicibus, nullo spatio relicto

1 male OLa¹

2 iuppiter R: iupiter GOVenCAha **4** in uino Blaydes

LXXI

SI quoi, Virro, bono sacer introsum obstitit hircus,
aut si quam merito tarda podagra secat,
aemulus iste tuus, qui uestrum exercet amorem,
mirifice est a te nactus utrumque malum.

5

nam quotiens futuit, totiens ulciscitur ambos:
illam affligit odore, ipse perit podagra.

LXXI cum **LXX** continuant codices, nullo spatio relicto

1 Si qua (quo Laur. 33.12, qua al. quo R) uiro bono sacrorum (sacratorum O) obstitit (obstit D ei R m. pr.) hircus *codd.*: si quoi Virro Parthenius: si quoi iure Palladius sacer introsum *scripsi*: sacer alarum Calp. 1481 Si quoi iure Bonae sacratorum o. h. Froehlich: Si quoi, Vare, bonae sectatorum o. h. Palmer **2** quam Ω: quem p, uulgo: qua Munro secat (serat a) Dap: secunt O: secum Ω **4** a te] fato Hermann

LXXII

DICEBAS quondam solum te nosse Catullum,

Lesbia, nec prae me uelle tenere Iouem.
dilexi tum te non tantum ut uulgus amicam,
sed pater ut natos diligit et generos.

5

nunc te cognoui: quare etsi impensius uror,
multo mei tamen es uilior et leuior.
qui potis est? inquis. Quod amantem iniuria talis
cogit amare magis, sed bene uelle minus.

LXXII AD LESBIAM Ω: *spatium unius uersus in OD*

2 prime O: per me G 3 tunc D

6 multo” me “ita nec C unde scripsi multo mei (*datiuus est*) tamen es m. ita me nec Ω

7 quod D et Santenianus: quam Ω 8 Donatus ad Andr. iv. 3. 3 item Catullus ‘cogit... minus.’

LXXIII

DESINE de quoquam quisquam bene uelle mereri,
aut aliquem fieri posse putare pium.
omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne
prodest, immo etiam taedet obestque magis;

5

ut mihi, quem nemo grauius nec acerbius urget,
quam modo qui me unum atque unicum amicum habuit.

LXXIII cum **LXXII** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 quisquam Ω: quicquam Da

3 Post benigne additum fuerat est ante Lachm. qui ad Lucret. v. 533 docuit est pro licet usurpatum uerae et germanae latinitatis non esse 4 immo etiam taedet obestque (sic GOh, ob̄stetque R, stetque cett.) magisque magis codd. prodest ed. Trinc. Guiet Buecheler; cf. quae de figura etymologica scripsit Reid ad Cic. Sull. 12 immo etiam taedet, si fit, obestque magis Lachm.: Caelei, taedet Schwabe: immo taedet obestque et magis atque magis Postgate 5 quem a: quae uel que Ω 6 sic O amicum habet GACD: a. habet marg. habuit RVen

LXXIV

GELLIUS audierat patrum obiurgare solere,
siquis delicias diceret aut faceret.
hoc ne ipsi accideret, patrum perdepsit ipsam
uxorem et patrum reddidit Harpocratem.

5

quod uoluit fecit: nam, quamuis irrumet ipsum
nunc patrum, uerbum non faciet patruus.

LXXIV cum **LXXIII** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 Gellius (Gelius h) Laur. 33.12 hp: Lelius al. Gellius RVen: Seliu (suprascr. l) O sed
Madano Ge(l)lius potius uisum est: Lelius GCDB Laurentiani solere Parthenius: flere Ω

3 perdepuit Scal.: perdespuit Ω

LXXV

HUC est mens deducta tua, mea Lesbia, culpa,
atque ita se officio perdidit ipsa suo,
ut iam nec bene uelle queat tibi, si optima fias,
nec desistere amare, omnia si facias.

LXXV cum **LXXIV** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 Huc Ω: hunc Phil.: nunc p unde Scal. hoc tetrastichon a c. LXXXVII per errorem abscissum et cum eo coniungendum putauit hoc modo: Nulla potest mulier tantum se dicere amatam Vere, quantum a me Lesbia amata mea es. Nulla fides nullo fuit umquam foedere tanta, Quanta in amore meo ex parte reperta mea est. Nunc est mens adducta tua, mea Lesbia, culpa, Atque ita se officio perdidit ipsa suo, Vt iam nec bene uelle queam tibi, si optima fias, Nec desistere amare, omnia si facias. Scaligerum plerique secuti sunt et Lachm., qui errorem ad transpositas paginas archetypi referebat deducta Ω: diducta Lachm.: adducta p **3** uelle queat tibi Lachm.: uelleque tot tibi Ω: uelle queam tibi p ex corr. Itali ignoti

LXXVI

SIQUA recordanti benefacta priora uoluptas
est homini, cum se cogitat esse pium,
nec sanctam uiolasse fidem, nec foedere in ullo
dium ad fallendos numine abusum homines,

5

multa parata manent in longa aetate, Catulle,
ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
nam quaecumque homines bene cuiquam aut dicere possunt
aut facere, haec a te dictaque factaque sunt.
omnia quae ingratae perierunt credita menti.

10

quare iam te cur amplius excrucies?
quin tu animo offirmas atque istinc te ipse reducis,
et dis inuitis desinis esse miser?

LXXVI cum **LXXV** continuant Ω, nullo spatio relicto

3 in ullo *p*: nullo Ω 4 numine Ω: *fort.* nomine Cic. *Font. xiv. 30* Iuppiter cuius nomine maiores nostri uinctam testimoniorum fidem esse uoluerunt 5 manent *Laur. 33.12 Dap*: manenti Ω: manentum *O*: manent tum *Schulze*

9 omniaque Ω

10 iam te cur *Da*: cur te iam Ω: cur curis te amplius *Busche*: cur te iam pluribus e. *Peiper*: cur iam tete a. e. *Housman*

11 qui tu (tui *GO*, tui *R*) animo affirmas (offirmas *GO*) atque instinctoque (-teque *O*) reducis Ω: quin *Laur. 33.12, ap*: atque istinc teque *Heinsius*: itaque (*Scal.*) istinc teque r. *Lachm.*: tuaque istinc teque r. *Froehlich*: teque istinc tute r. *Heyse*: atque istinc te ipse r. *scripsi*, *Ov. Trist. v. 7. 65, Met. ix. 746* 12 des Ω: deis *h Lachm.*

difficile est longum subito deponere amorem.

difficile est, uerum hoc qua lubet efficias:

15

una salus haec est, hoc est tibi peruincendum,

hoc facias, siue id non pote siue pote.

o di, si uestrum est misereri, aut si quibus umquam

extremam iam ipsa in morte tulistis opem,

me miserum aspicate et, si uitam puriter egi,

20

eripite hanc pestem perniciemque mihi,

sei mihi surrepens imos ut torpor in artus

expulit ex omni pectore laetities.

non iam illud quaero, contra ut me diligat illa,

aut, quod non potis est, esse pudica uelit:

25

ipse ualere opto et taetram hunc deponere morbum.

o di, reddite mi hoc pro pietate mea.

13 *Extat in Compend. Moral. Notab. Hieremiae Iudicis de Montagnone P. iiii. 5. 11* amicum (*suprascr. orem*) *R*, non *Ven*

14 hec *O*: om. *B* quam lubet Ω officias *Oh* 15 hec est hec *GO* 16 hec *G* fac(t *R*)ies *RVenBCAap*

18 extrema (extremo *GO*, prius *R*, extrema *Ven*) iam ipsam Ω: extremam *Dp*: extremo uindicauit *Schmidt ex Nep. Hamilc. ii. 3* ipsa in *Ald. I* 21 sei *scripsi*: seu Ω: se *Bod. Lat. Class. e. 15*: quae *Calp. 1481* torpor *ed. 1473*: corpore Ω 22 delitias letities *R*

23 contra ut me *Da*: contra me ut me Ω: contra me ut *Heyse*

26 dei *GO*: dii *RVen* mi] mi(c)hi *GO*, prius *R* pro pietate *Ven*: proprietate Ω *Carm. Epigraph. Buecheler 1141.24* hunc titulum scripsit pro pietate sua

LXXVII

RUFE mihi frustra ac nequiquam credite amice
(frustra? immo magno cum pretio atque malo),

sicine subrepsti mei, atque intestina perurens
ei misero eripuisti omnia nostra bona?

5

eripuisti, heu heu nostrae crudele uenenum
uitae, heu heu nostrae pestis amicitiae.
sed nunc id doleo, quod purae pura puellae
suauia comminxit spurca saliua tua.
uerum id non impune feres: nam te omnia saecula

10

noscent, et qui sis fama loquetur anus.

LXXVII AD RVF(F)VM Ω: *spatium unius uersus in OD*

1 Ruffe Ω nequiquam *Ven m. pr.:* ne quicquam *GOR et plerique* amice *Oh:* amico Ω *Lachm.* **3** siccine
subrec(rep *OVen Laur.* 33.12)ti mei Ω: subrepsti *Calpurnius* mei *datium reuocauit*
Lachm. **4** ei *Lachm.:* si *GOCAh:* sic *Da:* si al. mi *RVen:* mi *B Laurentiani*

5 heripuisti *GA* **5, 6** heu heu *CDaVen:* he heu *G:* heu ^{heu} *R:* heu *OBLa'h* **6** nostre *Oh:*
nostro Ω pestis *Ald. I.:* pectus Ω heu non uerae pectus a. *Palmer*

7-10 qui in codicibus post **LXXVIII.6** leguntur huc reuocauit *Scaliger*, post **XCI.10** ponebant *Conr. de*
Allio et Bergk **8** conminxit *Scal.:* connuxit *O:* coniunxit Ω nisi quod conuinxit est in *La*¹

9 uerum id non *Oh:* uerum non id *G:* id uerum non *cett.* **10** quis *GRCA Laurentiani* fama loquetur
anus *Calp. 1481:* famuloque tanus (tanus al. tenus *RVen*, canus *G*, tenus *B*) *codd.*

LXXVIII

GALLUS habet fratres, quorum est lepidissima coniunx
alterius, lepidus filius alterius.

Gallus homo est bellus: nam dulces iungit amores,
cum puero ut bello bella puella cubet.

5

Gallus homo est stultus, nec se uidet esse maritum,
qui patruus patroi monstret adulterium.

LXXVIII cum **LXXVII** continuant Ω, nullo spatio relicto

6 patrum a

Post **6** secuntur in codicibus **LXXVII.7-10** sed nunc... loquetur anus, dein **LXXIX** nullo spatio

LXXIX

LESBIUS est pulcher. quid ni? quem Lesbia malit
quam te cum tota gente, Catulle, tua.

sed tamen hic pulcer uendat cum gente Catullum,
si tria natorum suauiareppererit.

LXXIX 1 quid n̄ quem *h et marg. Santeniani*: quid inquam Ω mallit *GRVen a* 2 Catule *R* 4 notorum *O*:
not. (*suprascr. a*) *Brixianus*: amatorum *Heinsius*: aratorum *Peiper*: nostrorum *Schoell* reppererit *O*:
repererit *GRAC Laurentiani*

LXXX

QUID dicam, Gelli, quare rosea ista labella
hiberna fiant candidiora niue,
mane domo cum exis et cum te octaua quiete
e molli longo suscitatur hora die?

5

nescio quid certe est: an uere fama susurrat
grandia te medii tenta uorare uiri?
sic certe est: clamant Victoris rupta miselli
ilia, et emulso labra notata sero.

LXXX AD GELLIVM Ω: *spatium unius uersus in O*

3 domum *Dh* cum exisset cum Ω: *corr. Da* 4 e] te *D*: num de? 6 tenta *Dh Laur. 33.12 Paris. 7989*:
tanta al. tenta *R Ven*: tanta Ω 7 Victoris] num fitoris? *cf. Non. 308* 8 ilia *Palladius*: ilia et
emulso *Pierius Valerianus et Gabriel Faernus, teste Statio*: ille (illa (*suprascr. e*) *Ven*) te mulso Ω

LXXXI

NEMONE in tanto potuit populo esse, Iuuenti,
bellus homo, quem tu diligere inciperes,
praeterquam iste tuus moribunda ab sede Pisauri
hospes inaurata pallidior statua,

5

qui tibi nunc cordi est, quem tu praeponere nobis
audes, et nescis quod facinus facias?

LXXXI cum **LXXX** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 iuuenti *La*: uiuenti Ω: diuuenti *uisus sum legere in Paris. 7989* 3 ab *GOhap*: a *VenCD* 5 qui *Calp. 1481*: quid Ω 6 quod *p*: quid Ω Num Quid tibi nunc cordi est? quem tu praeponere nobis audes, et
nescis quod facinus facias?

LXXXII

QUINTI, si tibi uis oculos debere Catullum
aut aliud si quid carius est oculis,
eripere ei noli, multo quod carius illi
est oculis seu quid carius est oculis.

LXXXII cum **LXXXI** continuant Ω, nullo spatio relicto

3, 4 om. BLa'a

LXXXIII

LESBIA mi praesente uiro mala plurima dicit:
haec illi fatuo maxima laetitia est.
mule, nihil sentis: si nostri oblita taceret,
sana esset: nunc quod gannit et obloquitur,

5

non solum meminit, sed, quae multo acrior est res,
irata est: hoc est, uritur et loquitur.

LXXXIII cum **LXXXII** continuant Ω, nullo spatio relicto

2 h(a)ec GOR Laur. 33.12 D m. pr.: hoc (suprascr. e) Ven: hoc BLa'C Bodl. Lat. Class. e. 15 **3** mule O: mulle Ω Hoc uindicabat Vmpfenbach ex prouerbio Μυλλος παντ' ἀκούει ἐπὶ τῶν κωφοτητα προσποιουμένων καὶ παντα ἀκούόντων. Cf. etiam quae in libello Quaestiones de nominibus quae Graecis in prouerbio fuerunt scripsit Wiesenthal p. 42 **4** sanna O: samia al. sana RVen: samia GACB: salua Palmer quod] num quom? **5** quae] quam C: num qua m. a. e. re h.e. quae res multo maiorem stimulum ei admouet? **6** hec ORVen a coquitur Dousa filius, Lipsius, Heinsius

LXXXIV

CHOMMODA dicebat, si quando commoda uellet
dicere, et insidias Arrius hinsidias,
et tum mirifice sperabat se esse locutum,
cum quantum poterat dixerat hinsidias.

5

credo, sic mater, sic Liber auunculus eius,
sic maternus auus dixerat atque auia.
hoc misso in Syriam requierant omnibus aures:
audibant eadem haec leniter et leuiter,
nec sibi postilla metuebant talia uerba,

10

cum subito affertur nuntius horribilis,
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
iam non Ionios esse, sed Hionios.

LXXXIV cum **LXXXIII** continuant Ω, nullo spatio relicto

Quintil. Inst. Orat. I. 5. 20 H litterae ratio mutata cum temporibus est saepius. Parcissime ea ueteres usi etiam in uocalibus, cum oedos ircosque dicebant, diu deinde seruatum ne consonantibus aspirarent, ut in Graccis et in triumphis: erupit breui tempore nimius usus ut choronae chenturiones praecones adhuc quibusdam inscriptionibus maneant, qua de re Catulli nobile epigramma est **1** Chommoda *Calp. 1481*: Com(m)oda Ω **2** arrius *O Laur. 33.12 idemque credo significasse scribam RB*: acrius p insidias he (hee O) *GOR, sed R ita ut he post deletum sit*: hinsidias *Politianus an potius hinsidias...* insidias? Arrius] fort. Atrius, cf. *Caes. B. G. v. 9* **3, 4** post **10** habent Ω, huc reuocauit *Politianus* **4** insidias Ω **5** eius p: eius est Ω: ei est Da fort. Liber (auonculus ēīst) sicut apud *Lucretium; uide Cartault La Flexion dans Lucrèce p. 63* **7** hoc Dah: hic uel hec Ω *Syriam Parthenius: Syria (Siria OBLa¹) Ω, nisi quod in G super Syria linea est solito tenuior* **8** audiebant Ω: corr. Dp leniter] leuiter *Bod. Lat. Class. e. 15* fort. lēuiter et lēuiter quod ante me coni. Santen **11** artius *GRVen a Laur. 33.12: arcus O: arctius BLA'ACDh et Bod. Lat. Class. e. 15* **12** hionios p *Politianus*: ionios... ionios Ω

LXXXV

ODI et amo: quare id faciam, fortasse requiris.
nescio, sed fieri sentio et excrucior.

LXXXV cum **LXXXIV** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 amā (*suprascr. o*) *RVen* **2** sed] si *Oh*

LXXXVI

QUINTIA formosa est multis, mihi candida, longa,
recta est: haec ego sic singula confiteor.
totum illud formosa nego: nam nulla uenustas,
nulla in tam magno est corpore mica salis.

5

Lesbia formosa est, quae cum pulcerrima tota est,
tum omnibus una omnis surripuit Veneres.

LXXXVI cum **LXXXV** continuant Ω, nullo spatio relicto

2 haec ego, si singula, confiteor *Markland si Carpentoractensis omisso ego* **6** omnis O: omnes G et plerique subrip. *ODh Quintil. Inst. Orat. VI. 3. 18* Nam et Cicero omne quod salsum sit ait esse Atticorum, non quia sunt maxime ad risum compositi, et Catullus cum dicit 'Nulla est in corpore mica salis' non hoc dicit nihil in corpore eius esse ridiculum

LXXXVII

NULLA potest mulier tantum se dicere amatam
uere, quantum a me Lesbia amata mea es.
nulla fides nullo fuit umquam in foedere tanta,
quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.

LXXXVII cum **LXXXVI** continuant Ω , nullo spatio relicto

1 potest] pone *G* **2** es *Scaliger*: est Ω **3** nulla] nullo (*suprascr.* a) *R* nullo] *D Lachm.*: ullo Ω in *add.*
Doering: om. Ω tanta *Da*: tanto Ω Post **4** *Scal.* ponebat **LXXV** nunc est mens... omnia si facias: *quem*
plerique secuti sunt

LXXXVIII

QUID facit is, Gelli, qui cum matre atque sorore
prurit et abiectis peruigilat tunicis?
quid facit is, patrum qui non sinit esse maritum?
ecquid scis quantum suscipiat sceleris?

5

suscipit, o Gelli, quantum non ultima Tethys
nec genitor Nympharum abluit Oceanus:
nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultra,
non si demisso se ipse uoret capite.

LXXXVIII cum **LXXXVII** continuant Ω , nullo spatio relicto

1 faciſ (*suprascr.* t) *R* furore in sorore *correctum R* **2** prorurit *O*: prorui t *C*: proruit *cett.*:
num prourit? **3** faciſ *O et D m. pr* **4** et qui *Da*: ecqui *Lachm.* quantum *GO et corr. R*: tantum *Ven R*
m. pr., *AB Laurentiani et Bod. Lat. Class. e. 15* **5** tethis *La¹Ven*: thetis *GORC* **6** lympharum *L.*
Mueller occ. Ω

LXXXIX

GELLIUS est tenuis: quid ni? cui tam bona mater
tamque ualens uiuat tamque uenusta soror
tamque bonus patruus tamque omnia plena puellis
cognatis, quare is desinat esse macer?

5

qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
quantumuis quare sit macer inuenies.

LXXXIX IN GELLIVM Ω : spatium unius uersus in *O*

1 Tellius *O*: Bellius *D*: Mellius *Laur.* 33.12 **4** macer *ACVen Paris.* 7989: mater *GO, R nondum mutatus, D, Laur.* 33.12, *Bod. Lat. Class. e. 15* **6** fit *GORVenC Bod. Lat. Class. e. 15*

XC

NASCATUR Magus ex Gelli matrisque nefando
coniugio et discat Persicum aruspicium:
nam magus ex matre et nato gignatur oportet,
si uera est Persarum impia religio,

5

natus ut accepto ueneretur carmine diuos
omentum in flamma pingue liquefaciens.

XC cum **LXXXIX** continuant Ω , nullo spatio relicto

1, 3 magus *Dap*: magnus Ω **1, 2** nascetur... discet *Richards* **3** gnato Ω **4** religio Ω **5** gnatus Ω :
gratus *L. Mueller* **6** omentum *D Phil.*: quintum *O*: omne tum Ω : num fomentum?

XCI

NON ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum
in misero hoc nostro, hoc perduto amore fore,
quod te cognossem bene constantemue putarem
aut posse a turpi mentem inhibere probro;

5

sed neque quod matrem nec germanam esse uidebam
hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
et quamuis tecum multo coniungerer usu,
non satis id causae credideram esse tibi.
tu satis id duxti: tantum tibi gaudium in omni

10

culpa est, in quacumque est aliquid sceleris.

XCI cum **XC** continuant Ω , nullo spatio relicto

3 constantemue *GOh*: constanterue *RVenC Laur.* 33.12: constanterque *BLa'Da Phil.* **4** aut posse aut Ω :
haud posse a *Dap* mentem *Da*: mente Ω **9** id duxti *Ald. I*: inducti *GORVen*

XCII

LESBIA mi dicit semper male nec tacet umquam
de me: Lesbia me dispeream nisi amat.
quo signo? quia sunt totidem mea: deprecor illam
assidue, uerum dispeream nisi amo.

XCII *Huic carmini* IN C(A)ESAREM, qui titulus ex loco suo ante **XCIII** per errorem huc tralatus est, praefigunt Ω: spatium nec in *G* nec *O*, sed in *O* omissa est prima littera uocabuli Lesbia

1 Esbia *O* mala *B* **2** amat *OD Laur.* 33.12 et codices *Gellii*: amo al. amat *BRVen*: amo *GACLa'h* **3**,
4 habent *Oh Ambrosianus I.* 67, *Carpentoractensis* et codices *Gellii*: om. Ω et *Bod. Lat. Class. e.*
15 Lachm. eos ab *Italis* ex *Gellio* additos fuisse ratus est: alii fuisse in archetypo, sed in plerisque
apographis uitio praetermissos, cum archetypon describentis oculi ab amat in u. **2** ad amo in **4** errassent,
cuius rei testimonium esse amo in *GACLa'h* scriptum. Impressi sunt in ed. 1473 hoc modo cui ego quasi
eadem totidem mox deprecor illi κ.τ.λ. **3** quia sunt totidem ea *Oh Ambros. I.* 67 *Carp.*: quia sin totidem
ea *cod. Vaticanus* 3452 *Gellii*: quas in totidem ea plerique codices *Gellii*: quia sentio idem: nam deprecor
illam *Froehlich*: quia sunt itidem mea *Schmidt* **4** uero *O Carp.* De hoc epigrammate disseruit *Gellius*
N. A. VII. 16 cum esset uerbum deprecor doctiuscule positum in Catulli carmine κ.τ.λ.

XCIII

NIL nimium studeo, Caesar, tibi uelle placere,
nec scire utrum sis albus an ater homo.

XCIII cum **XCII** continuant Ω, nullo spatio relicto

2 nec si ore utrum si saluus an alter homo Ω: Ne (*om. a*) nisi orem *Da fort.* ne scierim. *Quintil. Instit.*
Orat. XI. I. 38 Negat se magni facere aliquis poetarum utrum Caesar ater an albus homo sit, insania; uerte
ut idem Caesar de illo dixerit, arrogantia est. *Hinc, et quod Phaedrus III.* 15. 10 posuit niger an
albus, licet suspicari *Quintilianum Catulli uerba inuerso ordine ater an albus legisse*

XCIV

MENTULA moechatur. moechatur mentula certe.
hoc est quod dicunt, ipsa olera olla legit.

XCIV cum **XCIII** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 metula *O: M. m., m. mentula?* certe *Postgate.* Plenam interpunctionem ante et post certe statuerunt
Scal. Lachm. Haupt **2** olera ola *Carp.*

XCV

ZMYRNA mei Cinnae nonam post denique messem

quam coepta est nonamque edita post hiemem,
milia cum interea quingenta Hortensius uno

. . . . .
5

Zmyrna cauas Satrachi penitus mittetur ad undas,
Zmyrnam cana diu saecula peruoluent.
at Volusi annales Paduam morientur ad ipsam
et laxas scombris saepe dabunt tunicas.
parua mei mihi sint cordi monimenta...,
10

at populus tumido gaudeat Antimacho.

XCIV cum **XCIV** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 Quintil. Inst. Orat. X. 4. 4 Cinnae Zmyrnam nouem annis accepimus scriptam Zmyrna *RVenAC*:
Zinirna *GOB Laurentiani* **2** cepta Ω est post hiemem *add. Owen* **3** Hortensius *codd.*: Hatrianus
in *Munro* **4** anno suppleuit *Munro*, mense *Heyse*, stans pede *Owen* Inter **3** et **5** spatium est in *Dp non*
in Ω **5, 6** Zinirn. *GOR m. pr., B Laurentiani*: Zmirn. *ACVen* canas Ω: *corr.*
ha **6** peruoluit Ω **7** Padoam *Rob. Titius, Froehlich*: num Patinam? *cf. Schol. Veron. ad Aen. I.*
247 **9** monimenta *scripsi*: monum. Ω: post monumenta in *marg. RVen* deest laboris *Dap*: sodalis *Ald.*
I: poetae *Bapt. Guarinus*: Philetas *Bergk*: Phanoclis *Rosbach*: Phalaeci *Munro*: Catonis *Leo* **10** populus
ul' tu timido *O*: timido *a*: eut (*GORVen*) uel ent(h)ima c(h)o Ω

XCVI

SI quicquam mutis gratum acceptumue sepulcris
accidere a nostro, Calue, dolore potest,
quo desiderio ueteres renouamus amores
atque olim missas flemus amicitias,
5

certe non tanto mors immatura dolorei'st
Quintiliae, quantum gaudet amore tuo.

XCVI cum **XCIV** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 et gratum Ω unde muteis *scribebat Schwabe*: et *om. Da* **3** que *O*: quom *H. A. Koch, Munro*:
quei *Baehrens*: quod *Gul. Meyer* renouamur *O si recte interpretor* renouam: reuocamus *Busche* **4** orco
mersas *Haupt* **5** imm. *OVen* doloreist *scripsi*: dolor est *GORVenB Laurentiani*: dolore est *ACa*: dolori
est *Dh* **6** Quintile *O*: Quintile *G*

XCVII

NON (ita me di ament) quicquam referre putai,

utrumne os an culum olfacerem Aemilio.
nilo mundius hoc, niloque immundius illud,
uerum etiam culus mundior et melior:

5

nam sine dentibus hic: dentis os sesquipedalis,
gingiuas uero ploxei habet ueteris,
praeterea rictum qualem diffissus in aestu
meientis mulae cunnus habere solet.
hic futuit multas et se facit esse uenustum,

10

et non pistrino traditur atque asino?
quem siqua attingit, non illam posse putemus
aegroti culum lingere carnificis?

XCVII cum **XCVI** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 quicquam *Dap Laur. 33.12: quicquid al. quicquam BRVen: quicquid GOAch* **2** utrumne *ed. Trinc.: num utrum os an culumne?* **3** nilomundius *G: nihil omundius O* nobisque immundius illud Ω, *nisi quod pro nobisque a habet nihloque, D nihilo, O compendium scripturae quod aut nihiloque aut nobisque significare potuit, praeterea immundior illo est in D. Scripseram in ed. 1 nilo mundius hoc, niloque immundius illud, h.e. os nihilo mundior res est culo, culus nihilo immundior res est ore: post intellexi Gul. S. Walker idem occupasse in Corpore Poet. Latinorum.* **5** sic *Rosbach: nam sine dentibus est hic (hiñ suprascr. c R) dentis seseque dedalis Ω: nam sine dentibus est hic dentis hos (os a) sexquipedalis (esque p. a) Da: est. hic Lachm.: Est. os Froehlich* **6** ploxiñ *Festus p. 290 Ponor: ploxiñ O: ploxiñ GRAC Laur. 33.12: ploxiñ Bod. Lat. Class. e. 15 Quintil. I. 5. 8 Catullus ploxiñ circa Padum inuenit* **7** diffissus *Statius: def(f)essus in (a)estum Ω* aestu *a* **8** meientis *R: megentis GO* **9** facit *O Dah: fecit Ω* **10** pistrino *O* **11** si quae *O*

XCVIII

IN te, si in quemquam, dici pote, putide Victi,
id quod uerbosis dicitur et fatuis.
ista cum lingua, si usus ueniat tibi, possis
culos et crepidas lingere carpatinas.

5

si nos omnino uis omnes perdere, Victi,
hiscas: omnino quod cupis efficies.

XCVIII cum **XCVII** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 inquam quam Ω *pote om. O* Vetti *Statius: Vitti Haupt* **2-5** *om. D* **4** carpatians *(pant O) GO: carpatians al. carpatinas RB* **6** hiscas *Voss: discas Ω: dicas p: deiscas pro dehiscas Hendrickson*

XCIX

SURRIPUI tibi, dum ludis, mellite Iuuenti,
suauiolum dulci dulcius ambrosia.
uerum id non impune tuli: namque amplius horam
suffixum in summa me memini esse cruce,
5

dum tibi me purgo nec possum fletibus ullis
tantillum uestrae demere saeuitiae.
nam simul id factum est, multis diluta labella
guttis abstersisti omnibus articulis,
ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,
10

tamquam commictae spurca saliua lupae.
praeterea infestum misero me tradere amor
non cessasti omnique excruciare modo,
ut mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
suauiolum tristi tristius elleboro.
15

quam quoniam poenam misero proponis amor,
numquam iam posthac basia surripiam.

XCIX cum **XCVIII** continuant Ω, nullo spatio relicto: in *Da spatium, in quo* AD IVVENTIVM

1 Surripui *Da: Surmpuit O fortasse pro surrupuit: Surripuit Ω iuuenti R: uiuenti Paris. 7989 m. pr. In GOCVen uix dinoscas iu- an ui- exaratum sit* **2** suauiolum *GORVen et plerique amb(am G)rosio Ω, quod defensum ibat Nāke ad Diras p. 238* **7** ad pro id *G: num ac?* **8** abstersisti *ed. Trinc., Schmidt: astersis B: abstersti O, Auantius: a(b)stersi Ω* **9** ne *Dh: nec Ω* **10** cōmictē *G: conmincte RVen* **11** infestum misero *B Phil. Carp.: infesto miserum Ω: num infausto?* **13** mihi ex ambros(x R)io *Ω: corr. Da* **14** suau. *Da: sau. Ω* **15, 16** del. *Landor* **15** amoris *Postgate*

C

CAELIUS Aufilenum et Quintius Aufilenam
flos Veronensum depereunt iuuenum,
hic fratrem, ille sororem. hoc est, quod dicitur, illud
fraternum uere dulce sodalicium.
5

qui faueam potius? Caeli, tibi: nam tua nobis
perfecta †exigitur† unica amicitia,
cum uesana meas torreret flamma medullas.

sis felix, Caeli, sis in amore potens.

C IN CELIVM ET QVINTIVM *marginis*. *G, Ω: spatium unius uersus in D, non item in O, ubi tamen prima littera uocabuli Celius omissa est*

1 Ellius *O* Melius *D*: E elius *C* **2** ueron. *GVenDa*: treron. al. ueron. *RB*: treron. *OCLa*¹ depereunt *ed. Parm. 1473*: depereret *GOACLa*¹: depereret al. ant *RBVen* **5** qui *a*: cui *Ω* **6** perspecta *a* †exigitur†] est exigitur est *G*: est (ē *R*) igitur est *ORVenA Laur. 33.12*: est igitur *CLa*¹*a* per facta exhibita est *Lachm.*: perspecta est signis *Froehlich*: perspecta eximie est *H. A. Koch*: perspecta egregie est *Baehrens*: perspecta est igni tum *Palmer*

CI

MULTAS per gentes et multa per aequora uectus

aduenio has miseras, frater, ad inferias,

ut te postremo donarem munere mortis

et mutam nequiquam alloquerer cinerem.

5

quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,

heu miser indigne frater adempte mihi,

nunc tamen interea haec prisco quae more parentum

tradita sunt tristi munere ad inferias,

accipe fraterno multum manantia fletu.

10

atque in perpetuum, frater, aue atque uale.

CI FLETVS DE MORTE (AMORE *D*) FRATRIS *marginis*. *G, RVenADB Laurentiani: spatium in O non est, sed prima littera uocabuli Multas omissa est*

1 Vltas *O* **2** seras *Markland* **4** mutam *Ω*: mutum *D* ne quicquam *Ω* **7** hec *Oh*: hoc *Ω* priscoque *Ω* **8** tristi *Ω*: om. *D* spatio relicto munere *Ω*: munera *Dh*: tristis munera *Lachm.*

CII

SI quicquam tacito commissum est fido ab amico,

cuius sit penitus nota fides animi,

meque esse inuenies illorum iure sacratum,

Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

CII cum **CI** continuant *Ω*: spatium in *D*, non item in *O*, ubi tamen prima littera uocabuli Si omissa est

1 I *O* taciti *Heinsius*: tacite *Munro* ab antiquo *GO*, non *R* **3** Post illorum distinguebat *Munro* **4** arpocratem *Ω*

CIII

AUT sodes mihi redde decem sestertia, Silo,
deinde esto quamuis saeuus et indomitus:
aut, si te numi delectant, desine quaeso
leno esse atque idem saeuus et indomitus.

CIII cum **CII** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 sext. Ω 2 est o Ω: est O: es o D 3 numi al. mimi B: mimi al. numi RVen: mīmi O

CIV

CREDIS me potuisse meae maledicere uitae,
ambobus mihi quae carior est oculis?
non potui, nec, si possem, tam perditae amarem:
sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

CIV cum **CIII** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 uitae] Victi uel Vetti Starkie 3 non] nec Doering si om. O perdita O amare Ω: corr.
Da 4 caupone Bodl. Lat. Class. e. 15 mostra Ven, D nondum correctus sed tua, Coponi, crimina
nostra facis Wilkes secutus Vossium

CV

MENTULA conatur Pipleium scandere montem:
Musae furcillis praecipitem eiciunt.

CV cum **CIV** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 pipleium RC Laurentiani: pipileium GO scandere Da: scindere Ω 2 furcillis GOBLa¹

CVI

CUM puero bello praeconem qui uidet isse,
quid credat, nisi se uendere discupere?

CVI cum **CV** continuant Ω, nullo spatio relicto

1 bello Ald. I: obel(l)io Ω: fort. Obelli isse Balth. Venator: esse GOh Lachm.: ipse RVen et plerique:
ire Schwabe qui uidet, esse quid credat Thomas

CVII

SI quoi quid cupido optantique optigit umquam
insperanti, hoc est gratum animo proprie.
quare hoc est gratum †nobis quoque† carius auro
quod te restituis, Lesbia, mi cupido.

5

restituis cupido atque insperanti, ipsa refers te
nobis. o lucem candidiore nota!
quis me uno uiuit felicior, aut magis ab dis
optandum in uita dicere quis poterit?

CVII cum **CVI** continuant Ω, nullo spatio relicto: spatium in Da, quod corr. D sic suppleuit AD LESBIAM

1 quoi quid Ribbeck: quic(d O)-quid Ω: vquicquam Dah **2** insperati Heinsius **3** nobis quoque codd. quod ita retinebat Blaydes ut post quoque interpungendum censeret, non post gratum: nobisque hoc Statius: nobisque est Haupt: Lido quoque ego ed. 1: quouis quoque Baehrens carior auro Gul. S. Walker, quod cum sequentibus coniungebat **5** inspiranti O: inspirati Bod. Lat. Class. e. 15: num inopinanti? **6** o luce codd. nisi quod aluce est in Bod. Lat. Class. e. 15 **7** quis me uiuit uno uno felicior D post magis spatium in D ab dis] me est Ω: hac est Oh **8** optandus uita dicere codd.: magis hac quid Optandum uita Al. Guarinus: m. hac res Optandas uita Lachm.: magis hac rem Optandam in uita Postgate: num istac Optandam uita?

CVIII

SI, Comini, arbitrio populi tua cana senectus
spurcata impuris moribus intereat,
non equidem dubito quin primum inimica bonorum
lingua excerpta auido sit data uulturio,

5

effossos oculos uoret atro gutture coruus,
intestina canes, cetera membra lupi.

CVIII cum **CVII** continuant Ω, nullo spatio relicto: spatium in Da, quod corrector D sic suppleuit IN QVENDAM

1 sic Al. Guarinus: Sic homini populari arbitrio tua cana Ω: Sic homini arbitrio tua cana D: Sic homini arbitrio populari cana s. ed. antiq. saec. xv: Si, Comini, populi arbitrio tua c. Statius **4** excerpta scripsi: exercta O: exerta Ω: excepta D: execta a, Lachm.

CIX

IUCUNDUM, mea uita, mihi proponis amorem
hunc nostrum inter nos perpetuumque fore.

di magni, facite ut uere promittere possit,
atque id sincere dicat et ex animo,

5

ut liceat nobis tota perducere uita
aeternum hoc sanctae foedus amicitiae.

CIX cum **CVIII** continuant Ω , nullo spatio relicto: spatium in *Da*, quod corr. *D* sic suppleuit AD LESBIAM

1 amorem *D*: amore Ω **5** perducere *codd.*: producere *ed. Trinc.* **6** eterne *O*: aeternum *D m*
pr. alternum Bod. Lat. Class. e. 15, Turnebus, cf. Carm. Epigr. 1296, Buecheler

CX

AUFILENA, bonae semper laudantur amicae:
accipiunt pretium, quae facere instituunt.
tu, quod promisti, mihi quod mentita inimica es,
quod nec das nec fers, saepe facis facinus.

5

aut facere ingenuae est, aut non promisse pudicae,
Aufilena, fuit: sed data corripere
fraudando effectis, plus quam meretricis auarae,
quae sese toto corpore prostituit.

CX cum **CIX** continuant Ω , nullo spatio relicto: spatium in *Da*, quod corr. *D* sic suppleuit AD AVFILENAM

1 et **6** Aufilena *GORVen*: aut fillena *O* **3** promisti *Bod. Lat. Class. e. 15*: promisisti Ω tu, promisisti
mihi quod mentita, inimica es *Munro* **4** nec fers *codd.*: et fers *B. Guarinus, Munro*.

Post saepe distinguebat Munro **5** promisse *Parthenius*: promissa *codd.* **7** effectis *scripsi*: efficit Ω :
efficit *C, Paris. 7989, Carpenteractensis et Bodl. Lat. Class. e. 15*: officiis *Bergk* **8** toto *Da*: tota Ω :
totam *Westphal*

CXI

AUFILENA, uiro contentam uiuere solo,
nuptarum laus ex laudibus eximiis:
sed cuiuis quamuis potius succumbere par est,
quam matrem fratres ex patruo . . .

CXI cum **CX** continuant Ω , nullo spatio relicto: spatium in *D*, quod corr. *D* sic suppleuit AD AVFILENAM

1 Aufilenam *GVen Laurentiani*: Aut fillenam *O* contentas *Scal., Lachm.* **2** sic *Passeratius*: laus est
laudibus eximiis *codd.*: laus est laudibus ex nimiis *Baehrens* **3** par *Dap*: pars Ω **4** parere *add. Doering*
et Schmidt (cf. Carm. Epigr. 980.6). *Post fratres Bod. Lat. Class. e. 15 et ed. Pr.*
supplerunt efficere, Heyse suscipere, Rossbach concipere

CXII

MULTUS homo es, Naso, neque tecum multus homo qui
descendit: Naso, multus es et pathicus.

CXII cum **CXI** continuant Ω , nullo spatio relicto

1 es *Ald. I: est codd.* neque Ω : nec *D: nam p Scal.* homō qui *scripsi, cf. LXXXI.2: homoque RVenAC*
Laurentiani: homo GO: homo sed D Bod. Lat. Class. e. 15: homo est qui Scal.: homost quin Schwabe: est
cum Palmer fort. homost cui Descendis **2** descendit Ω : descendat *a: te scindit Haupt:*
descendis Parthenius es] est G Munro scribebat Mutus homo es, Naso, neque tecum mutus homost
qui descendit; Naso, mutus es et pathicus, *E. B. Birks mulus, Baehrens mundus, ego nullus*

CXIII

CONSULE Pompeio primum duo, Cinna, solebant
Maeciliam: facto consule nunc iterum
manserunt duo, sed creuerunt milia in unum
singula. fecundum semen adulterio.

CXIII cum **CXII** continuant Ω , nullo spatio relicto: *spatium in D, quod corr. sic suppleuit* AD CINNAM

1 cina *a molebant Maehly* **2** Meciliam *G: Mecilia Ω : Mucillam Pleitner, Schwabe* **3** milia *GO in*
imum Carpentoractensis, fortasse recte, ut sit idem quod ad minimum **4** singula *ed. antiquissima saec.*
xv, uulgo: singulum Ω

CXIV

FIRMANUS saltu non falso Mentula diues
fertur, qui tot res in se habet egregias,
aucupium omne genus, piscis prata arua ferasque.
nequiquam: fructus sumptibus exsuperat.

5

quare concedo sit diues, dum omnia desint.
saltum laudemus, dum †modo† ipse egeat.

CXIV cum **CXIII** continuant Ω , nullo spatio relicto: *spatium in Da, quod corr. D sic suppleuit* DE SALIO

1 Formianus *Scal.: Firmano Munro saltu Palladius, Lachm.: saluis GOha Laurentiani: salius CABD:*
salus an saluis sit in R non dispexi: saltus Auantius, quo scripto Mentula uocatiuus erit mensula
 Ω : *corr. hp* **2** qui quot *BLa'p* **3** aucupium *Woelfflin: aucupiam Ω : an cupiam Oh: aucupia p,*
Munro **4** ne (nec *O*) quicquam Ω exsuperat *C: exuperat Ω* **5** quare, concedo, sit
diues *Morgenstern domnia Baehrens* **6** saltum *O: saltem Ω , quod retinebat Pleitner modo codd.*

quod Munro ablatiuum faciebat: domo Lachm.: bono Riese: modulo Schmidt saltus l. commoda, dum ipse egeat Postgate fort. dum domi ipse egeat

CXV

MENTULA habet instar triginta iugera prati,
quadraginta arui: cetera sunt maria.
cur non diuitiis Croesum superare potis sit,
uno qui in saltu totmoda possideat,

5

prata arua ingentes siluas saltusque paludesque
usque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum?
omnia magna haec sunt, tamen ipsest maximus ultro,
non homo, sed uero mentula magna minax.

CXV cum **CXIV** continuant Ω, nullo spatio relicto: spatium in Da, sed sine titulo

1 habes *Lachm.* instar (istar *O*) Ω: noster *Muretus*: iusti *Statius*: iusta *h.e.* iuxta *Scaliger*: bostar *i. e.* boum stationem siue βοοστασιν (*Callim. Del. 102*) ego **3** potis sit *Da*: potuisset Ω **4** tot moda (monda *A*) Ω: tot modi al. da *Ven*: tot bona *Auantius* **5** iugentis *O* saltusque (saltus *AC*) paludesque (plaudesque *O*) Ω: altasque paludes *D*: latasque p. *Rosbach*: salsasque p. *Bergk* **7** ipsest *Froehlich*: ipse si Ω: ipse est *a* ultro *ed. 1473*: ultor Ω: lustrum *Scaliger*: multo *Bruner*: mutto ego

CXVI

SAEPE tibi studioso animo uenante requirens
carmina uti possem mittere Battiadae,
qui te lenirem nobis, neu conarere
telis infestum mittere in usque caput,

5

hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborem,
Gelli, nec nostras hic ualuisse preces.
contra nos tela ista tua euitamus amicti:
at fixus nostris tu dabi supplicium.

CXVI cum **CXV** continuant Ω, nullo spatio relicto: spatium in Da, quod corr. D sic suppleuit AD GELIVM

1 studiose *a (m. pr.)* requires *codd.* ueniam ante requirens *Hermes* **2** batriade Ω **3** leniret al. rem *Ven*: leniret *a* **4** sic *Lachm.*: telis (celis *O*) infesta mitteremusque Ω infestum *D*: inusque *Parmensis 716* telis infestans icere mi usque caput *Birt*: num telis infestatum icere in usque c.? **6** hic *Dap Lachm.*: hinc Ω: huc *Muretus* inualuisse *Birt* **7** euitamus *Dh*: euitabimus Ω amicta Ω, nisi quod *O* habet amitha: amictu *hp Lachm.* Scripsi amicti, cf. basiei VII.9 Olim conieceram at hic iam uel ἄθικτοι uel ἄμικτι **8** affixus Ω: affixus *Ven* nobisstris *Ven* dabis Ω

Finito libro referamus gracia Christo Amen *O*: Explicit Catulli Veronensis libellus *G*: Deo gratias amen *RVen*: Catulli Veronensis liber finit (explicit *La*¹) *BLa*¹

FRAGMENTA

I

At non effugies meos iambos

Porphyrion et Comm. Cruquii ad Hor. C. i. 16.24

II

Hunc lucum tibi dedico consecroque, Priape,
qua domus tua Lampsaci est quaque Priape.
nam te praecipue in suis urbibus colit ora
Hellespontia, ceteris ostriosior oris.

Terentianus Maurus 2755-2758, Atil. Fortunatianus p. 317 Gaisf. et p. 349, Marius Victorinus p. 163 Gaisf. et p. 207, Censorinus p. 97 Iahn.

1 locum *quattuor codices Censorini*   **2** silua *suppleuerunt Itali: fort. cella*

III

de meo ligurrare libido est

Non. 134   de mero *L. Mueller*

IV

Animula miserula properiter abiit.

Non. 517, Diomedes 496 G., 513 Keil

abit codices Nonii: obiit codices Diomedis: abiit Lachm.

V

Lucida qua splendent carchesia mali.

Non. 546, *a quo uersus tamquam Catulli Veronensis allatus est. Cinnae ascribunt Isidorus Orig. xix. 2. 10 et Schol. Lucani v. 418, quorum ille scribit Lucida confluent alti carchesia mali, hic L. cum fulgent summi c. m.*

VI

Schol. Veronensia in Verg. Aen. viii. 34 in Hageni Appendice Seruiana p. 439 Carbasus et masculino et feminino genere dictus est. Catullus cannubiae——carbasus— | ros

VII

Seruius ad Verg. G. ii. 95 Hanc uuam (Rhaeticam) Cato praecipue laudat in libris quos scripsit ad filium: contra Catullus eam uituperat et dicit nulli rei esse aptam miraturque cur eam laudauerit Cato. Cf. Mart. xiv. 100 et E. Ω. B. Nicholson, Keltic Researches, p. 152.

VIII

Plinius Hist. Nat. xxviii. 19 Hinc Theocriti apud Graecos, Catulli apud nos proximeque Vergili incantamentorum amatoria imitatio.

IX

*Seruius ad Verg. Aen. iv. 409 Sic etiam Horatius ‘Vade, uale; caue ne titubes mandataque frangas,’ nam caue ue longa est, nec uocalis sequitur ut in bucolico ‘uale, uale, inquit, Iolla.’ Sed dicimus a tertia esse coniugatione imperatium, ut ‘cauo, cauis.’ Hinc etiam Catullus cauere dixit. Cf. Cat. **L. 18, 19, LXI. 152.***

X

*Seruius ad Verg. Aen. v. 610 Notandum sane etiam de Iride arcum genere masculino dicere Vergilium: Catullus et alii genere feminino ponunt, referentes ad originem, sicut haec Attis et haec Gallus legimus. haec Cattis plerique codices Seruii, unde Sittl scribendum credidit cattis, Thilo et Hagen cattus ediderunt. Lachm. Attis dedit, quem sequor. et sic scriptum est in codice Seruiano F et a correctore codicis L. Vide Catull. **LXIII.***

XI

*Seruius ad Verg. Aen. vii. 378 Catullus hoc turben dicit ut hoc carmen. Ad **LXIV. 107** referebat Spengel. Tibullus pro Catullo scribebant Nansius, Nicolaus Loensis, R. Vnger.*

XII

Varro de L. L. vii. 50 Vesperugo stella quae uespere oritur, a quo eam Opilius scribit Vesperum; itaque dicitur †alterum† ‘Vesper adest,’ quem dicunt Graeci διεσπεριον.

alternum Riese h.e. ἀμοιβαῖον, fortasse alternatim. Ad Catull. **LXII.1** primus referebat Vulpius, dein Baehrens et Riese.

XIII

Varro de L. L. vi. 6 Nox quod, ut Catulus (Catullus *aliquot codices*) ait, omnia nisi interueniat sol pruina obriguerint, quod nocet, nox.

Hunc locum Varronis primus Baehrens ad Catullum, sed in opere deperdito neque inter carmina reuocabat: ego ad Catulli **LXII. 32** sqq. ubi uersus nonnulli exciderunt.

XIV

[et Lario imminens Comum]

Codex Vibii Sequestri Mus. Brit. Add. 16986 post In athamatia lacus lune tenuia ligna accendit ex quo bibens aut insanit aut sopitur haec habet minoribus litteris tanquam perscripta pagina addita Lacus comi Catullus et Lario imminens Comum.

Fragmentum dubium et fortasse ad Petrarcham referendum, qui in Itinere Syriaco p. 559 ed. Basil. haec habet Nam hoc Mediolano proximum, Latio (l. Lario) imminens, Alpibus adiacens, Comum est, non Cume. Fuit inter libros quos legit Petrarcha Vibius Sequester, teste de Nolhac, Pétrarque et l’Humanisme pp. 133, 302.

INDEX NOMINVM

Achilles [LXIV 338](#).

Achiui [LXIV 366](#).

Acme [XLV](#).

Adoneus [XXIX 8](#).

Aeetaeus [LXIV 3](#).

Aegeus [LXIV 213](#).

Aegyptus [LXVI 36](#).

Aemilius [XCVII 2](#).

Aethiops [LXVI 52](#).

Africus [LXI 199](#).

Aganippe [LXI 30](#).

Alfenus [XXX 1](#).

Allius [LXVIII 41](#), [50](#), [150](#).

Alpes [XI 9](#).

Amadryades [LXI 23](#).

Amastris [IV 13](#).

Amathus [XXXVI 14](#).

Amathusia [LXVIII 51](#).

Ameana [XLI 1](#).

Amphitrite [LXIV 11](#).

Maecilia [CXIII 2](#).

Maenades [LXIII 23](#).

Maenas [LXIII 69](#).

Magus [XC 1](#), [3](#).

Malius (adiect.) [LXVIII 54](#).

Mallius [LXI 16](#), [215](#). [LXVIII 11](#), [30](#), [66](#).

Mamurra [XXIX 3](#). [LVII 2](#).

Marcus [XLIX 2](#).

Mauors [LXIV 394](#).

Medi [LXVI 45](#).

Memmius [XXVIII 9](#).

Memnon [LXVI 52](#).

Menenius [LIX 2](#).

Mentula [XCIV 1](#). [CV 1](#). [CXIV 1](#). [CXV 1](#), [8](#).

Midas [XXIV 4](#).

Minois [LXIV 60](#), [247](#).

Minos [LXIV 85](#).

Minotaurus [LXIV 79](#).

Musae [LXV 3](#). [LXVIII 7](#), [10](#). [CV 2](#).

Amphitryoniades [LXVIII 112](#).

Ancon [XXXVI 13](#).

Androgeoneus [LXIV 77](#).

Antimachus [XCV 10](#).

Antius [XLIV 11](#).

Aonius [LXI 28](#).

Apheliotes [XXVI 3](#).

Aquinas [XIV 18](#).

Arabes [XI 5](#).

Argiuus [LXIV 4](#).

Argiui [LXVIII 87](#).

Ariadna [LXIV 54](#), [253](#).

Ariadneus [LXVI 60](#).

Arrius [LXXXIV 2](#), [11](#).

Arsinoe [LXVI 54](#).

Asius [LXI 22](#).

Asia [XLVI 6](#), [LXVI 36](#), [LXVIII 89](#).

Assyrius [LXVI 12](#), [LXVIII 144](#).

Athenae [LXIV 81](#).

Athos [LXVI 46](#).

Attis [LXIII](#).

Aufilena [C](#), [CX](#), [CXI](#).

Aufilenus [C](#).

Aurora [LXIV 271](#).

Aurunculeia [LXI 82](#).

Auster [XXVI 1](#).

Balbus [LXVII 3](#).

Battus [VII 6](#).

Battiades [LXV 16](#), [CXVI 2](#).

Beroniceus [LXVI 8](#).

Bithynia [X 7](#).

Bithynus [XXXI 5](#).

Bootes [LXVI 67](#).

Britannia [XXIX 4](#), [20](#), [XLV 22](#).

Britanni [XI 11](#).

Brixia [LXVII 34](#).

Caecilius [XXXV 2](#), [18](#), [LXVII 9](#).

Caelius [C 1](#).

Caesar [XI 10](#), [LVII 2](#), [XCIII 1](#).

Caesius [XIV 18](#).

Callisto [LXVI 66](#).

Caluus [XIV 2](#), [LIII 3](#), [XCVI 2](#).

Camerius [LV](#).

Campus minor [LV 3](#).

Canopus [LXVI 58](#).

Carybdis [LXIV 156](#).

Castor [IV 26](#), [LXVIII 65](#).

Cato [LVI 1](#).

Cecropia [LXIV 79](#), [83](#), [172](#).

Naso [CXII](#).

Neptunine [LXIV 28](#).

Neptunius [LXIV 367](#).

Neptunus [XXXI 3](#), [LXIV 2](#), [367](#).

Nicaea [XLVI 5](#).

Noctifer [LXII 7](#).

Nonius [LII 2](#).

Nympha [LXI 29](#).

Nymphae [LXIV 17](#).

Oarion [LXVI 94](#).

Occidens [XXIX 12](#).

Oceanus [LXI 85](#), [LXIV 30](#), [LXXXVIII 6](#).

Oceanus (adiect.) [CXV 6](#).

Oetaeus [LXII 7](#), [LXVIII 54](#).

Olympus [LXII 1](#).

Orcus [III 14](#).

Ortalus [LXV 2](#), [15](#).

Otho [LIV 1](#).

Padua [XCV 7](#).

Paris [LXVIII 103](#).

Parnasus [LXIV 390](#).

Parthi [XI 6](#).

Pasithea [LXIII 43](#).

Pegaseus [LV 16](#).

Peleus [LXIV 19](#), [21](#), [26](#), [301](#), [336](#), [382](#).

Peliacus [LXIV 1](#).

Pelops [LXIV 346](#).

Penates [IX 3](#).

Penelopeus [LXI 223](#).

Perseus [LV 17](#).

Persicus [XC 2](#).

Phaethon [LXIV 291](#).

Pharsalia [LXIV 37](#).

Pharsalius [LXIV 37](#).

Phasis [LXIV 3](#).

Pheneus [LXVIII 109](#).

Phoebus [LXIV 299](#).

Phrygia [LXIII 71](#).

Phrygius [XLVI 4](#), [LXI 18](#), [LXIII 2](#), [20](#).

Phryx [LXIII 22](#).

Phthioticus [LXIV 35](#).

Pipleius [CV 1](#).

Piraeus [LXIV 74](#).

Pisaurum [LXXXI 3](#).

Piso [XXVIII 1](#), [XLVII 2](#).

Pollio [XII 6](#).

Pollux [LXVIII 65](#).

Polyxenus [LXIV 368](#).

Celtiber [XXXIX 17](#).
 Celtiberia [XXXVII 18](#). [XXXIX 17](#).
 Ceres [LXIII 36](#).
 Chalybes [LXVI 48](#).
 Chineus [LXVII 32](#).
 Chiron [LXIV 279](#).
 Cinna [X 30](#). [XCV 1](#). [CXIII 1](#).
 Circus [LV 4](#).
 Cnidus [XXXVI 13](#).
 Colonia [XVII 1](#).
 Cominius [CVIII 1](#).
 Comum [XXXV 4](#). Fragn. [XIV](#).
 Conon [LXVI 7](#).
 Cornelius [I 3](#). [LXVII 35](#). [CII 4](#).
 Cornificius [XXXVIII 1](#).
 Crannon [LXIV 36](#).
 Creta [LXIV 82](#), [174](#).
 Cretes [LV 15](#).
 Croesus [CXV 3](#).
 Cupidines [III 1](#). [XIII 12](#).
 Cupido [XXXVI 3](#).
 Cybele [LXIII](#).
 Cybelle [LXIII](#).
 Cyclades [IV 7](#).
 Cylleneus [LXVIII 109](#).
 Cyrenae [VII 4](#).
 Cytorius [IV 11](#).
 Cyturus [IV 13](#).

 Dardanius [LXIV 367](#).
 Delius [XXXIV 7](#).
 Delphi [LXIV 392](#).
 Dia [LXIV 52](#), [121](#).
 Diana [XXXIV 3](#).
 Dindymene [LXIII 13](#).
 Dindymus [XXXV 14](#). [LXIII 91](#).
 Dione [LVI 6](#).
 Dorus [LXIV 287](#).
 Durrachium [XXXVI 15](#).

 Emathia [LXIV 324](#).
 Erechtheus [LXIV 229](#).
 Erechthēus [LXIV 211](#).
 Erycina [LXIV 72](#).
 Eumenides [LXIV 193](#).
 Europa [LXVIII 89](#).
 Eurotas [LXIV 89](#).

 Fabullus [XII](#), [XIII](#), [XXVIII](#), [XLVII](#).
 Falernum [XXVII 1](#).
 Fauonius [XXVI 2](#). [LXIV 282](#).

Pompeius [CXIII 1](#).
 Ponticus [IV 13](#). [XXIX 18](#).
 Porcius [XLVII 1](#).
 Postumia [XXVII 3](#).
 Postumius [LXVII 35](#).
 Priapus Fragn. [II 1](#), [2](#).
 Prometheus [LXIV 294](#).
 Propontis [IV 9](#).
 Protesilaus [LXVIII 74](#).
 Prouincia [XLIII 6](#).
 Quintia [LXXXVI 1](#).
 Quintilia [XCVI 6](#).
 Quintius [LXXXII 1](#). [C 1](#).

 Ramnusius [LXIV 395](#). [LXVI 71](#). [LXVIII 77](#).
 Raudius [XL 1](#).
 Remus [XXVIII 15](#). [LVIII 5](#).
 Rhenus [XI 11](#).
 Rhesus [LV 18](#).
 Rhodus [IV 8](#).
 Rhoeteus [LXV 7](#).
 Romulus [XXVIII 15](#). [XXIX 5](#), [9](#). [XXXIV 22](#). [XLIX 1](#).
 Rufa [LIX 1](#).
 Rufulus [LIX 1](#).
 Rufus [LXIX 2](#).

 Sabinus [XLIV 1](#), [4](#), [5](#).
 Salisubsalus [XVII 6](#).
 Sapphicus [XXXV 16](#).
 Sarapis [X 26](#).
 Satrachus [XCV 5](#).
 Saturnalia [XIV 15](#).
 Satyri [LXIV 252](#).
 Scamander [LXIV 357](#).
 Scylla [LX 2](#). [LXIV 156](#).
 Scyros [LXIV 35](#).
 Septimillus [XLV 13](#).
 Septimios [XLV 1](#), [21](#), [23](#).
 Sestianus [XLIV 10](#).
 Sestius [XLIV 19](#), [20](#).
 Sileni [LXIV 252](#).
 Silo [CIII 1](#).
 Simonideus [XXXVIII 8](#).
 Sirmio [XXXI 1](#), [12](#).
 Socraton [XLVII 1](#).
 Stymphalius [LXVIII 113](#).
 Suffenus [XIV 19](#). [XXII 1](#), [10](#), [19](#).
 Sufficius *vid.* Fufficius *et* [Carm. LIV](#).
 Sulla [XIV 9](#).
 Syria [XLV 22](#). [LXXXIV 7](#).

Firmanus [CXIV 1](#).
Formianus [XLI 4](#). [XLIII 5](#). [LVII 4](#).
[Fufficius LIV 5](#).
Furius [XI](#), [XVI](#), [XXIII](#), [XXVI](#).

Gaius [X 30](#).
Gallia [XXIX 3](#), [20](#).
Gallicanus [XLII 9](#).
Gallicus [XI 11](#).
Gallus [LXXXVIII](#).
Gellius [LXXIV](#), [LXXXVIII](#), [LXXXIX](#), [XC](#), [XCI](#), [C XVI](#).
Gnosius [LXIV 172](#).
Golgi [XXXVI 14](#). [LXIV 96](#).
Gortynius [LXIV 75](#).
Graecus [LXVIII 102](#).
Grai [LXVIII 109](#).
Graiuis [LXVI 58](#).

Harpocrates [LXXIV 4](#).
Hebe [LXVIII 116](#).
Helena [LXVIII 87](#).
Heliconius [LXI 1](#).
Hellespontius Fr. [II 4](#).
Hellespontus [LXIV 358](#).
Hesperus [LXII 20](#), [32](#). [LXIV 329](#).
Hiberus [XII 14](#). [XXIX 19](#). [XXXVII 20](#). [LXIV 227](#).
Hymenaeus [LXI](#), [LXII](#), [LXVI 11](#).
Hyr cani [XI 5](#).

Iacchus [LXIV 251](#).
Ida [LXIII 30](#).
Idalium [XXXVI 12](#). [LXIV 96](#).
Idomeneus [LXIV 178](#).
Iliacus [LXVIII 86](#).
Ionius [LXXXIV 11](#), [12](#).
Ipsithilla [XXXII 1](#).
Irus [LXIV 300](#).
Ismarius [LXVI 59](#).
Italus [I 5](#).
Itonus [LXIV 228](#).
Itylus [LXV 14](#).
Iuuentius [XXIV 1](#). [XLVIII 1](#). [LXXXI 1](#). [XCIX 1](#).

Labyrintheus [LXIV 114](#).
Lampsacus Fragn. [II 2](#).
Lanuinus [XXXIX 12](#).
Larius Fragn. [XIV](#).
Larius (adiect.) [XXXV 4](#).
Latmius [LXVI 5](#).
Latoniuis [XXXIV 5](#).

Syrius [VI 8](#).
Syrtis [LXIV 156](#).

Tagus [XXIX 19](#).
Talasius [LXI 127](#).
Taurus [LXIV 105](#).
Telemachus [LXI 222](#).
Tempe [LXIV 35](#), [285](#), [286](#).
Tethys [LXIV 29](#). [LXVI 70](#). [LXXXVIII 5](#).
Teucrus [LXIV 344](#).
Thallus [XXV 1](#), [4](#).
Themis [LXVIII 153](#).
Thermopylae [LXVIII 54](#).
Theseus [LXIV 53](#), [81](#), [102](#), [110](#), [102](#), [120](#), [133](#), [200](#), [207](#), [245](#), [247](#).

Thessalia [LXIV 26](#), [33](#).
Thessalus [LXIV 267](#), [280](#).
Thetis [LXIV 19](#), [20](#), [21](#), [28](#), [302](#), [336](#).
Thia [LXVI 44](#).
Thracia [IV 8](#).
Thyades [LXIV 391](#).
Thyni [XXV 7](#).
Thynia [XXXI 5](#).
Thyonianus [XXVII 7](#).
Tiburs [XXXIX 10](#). [XLIV 1](#), [2](#), [5](#).
Torquatus [LXI 209](#).
Trinacrius [LXVIII 53](#).
Trito [LXIV 395](#).
Triuia [XXXIV 15](#). [LXVI 5](#).
Troia [LXVIII 88](#), [89](#), [90](#), [99](#).
Troicus [LXIV 345](#).
Troigenae [LXIV 355](#).
Troius [LXV 7](#).
Tyrius [LXI 165](#).

Varus [X 1](#). [XXV 1](#).
Vatinianus [XIV 3](#). [LIII 2](#).
Vatinius [LII 3](#).
Veneres [III 1](#). [XIII 12](#).
Veraniolus [XII 17](#). [XLVIII 3](#).
Veranius [IX 1](#). [XII 16](#). [XXVIII 3](#).
Verona [XXXV 3](#). [LXVII 34](#). [LXVIII 27](#).
Veronensis [C 2](#).
Vesper [LXII 1](#).
Victius [XCVIII 1](#), [5](#).
Virro [LXXI 1](#).
Vmber [XXXIX 11](#).
Volusius [XXXVI 1](#), [20](#). [XCV 7](#).
Vrania [LXI 2](#).
Vrii [XXXVI 12](#).

Laudamia [LXVIII 74, 80, 105](#).

Leo [LXVI 65](#).

Lesbia *passim*.

Lesbius [LXXIX 1](#).

Lethaeus [LXV 5](#).

Liber [LXIV 390, 402](#). [LXXXIV 5](#).

Libo [LIV 3](#).

Libya [XLV 6](#).

Libyssa [VII 3](#).

Libystinus [LX 1](#).

Licinius [L 1, 8](#).

Ligur [XVII 19](#).

Locris [LXVI 54](#).

Lucina [XXXIV 13](#).

Luna [XXXIV 16](#).

Lycaonius [LXVI 66](#).

Lydius [XXXI 13](#).

Zephyritis [LXVI 57](#).

Zephyrus [XLVI 3](#). [LXIV 270](#).

Zmyrna [XC 1, 4, 6](#).

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK CATULLI CARMINA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- • You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- • You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a

physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- • You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- • You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.